RADU TEODORESCU

PAROHIA CREȘTIN ORTODOXĂ CA ȘCOALĂ A MÂNTUIRII

Cugir 2022

CUPRINS

Introducere
1. Parohia creştin ortodoxă sau de ce mântuirea se câştigă în comuniune?
2. Parohia ca ecclesiologie practică
3. Solidaritatea credincioşilor creştin ortodocşi în parohia creştin ortodoxă
4. Dimensiunea soteriologică a parohiei creştin ortodoxe
5. Preotul ca mentor al mântuirii
6. De ce putem spune că parohia creştin ortodoxă este o şcoală a mântuirii?
Concluzii

INTRODUCERE

De mici copii de la vârsta de 6 sau 7 ani mergem la școală. Cu toții avem amintiri despre școala în care am pășit pentru prima da. În ceea ce privește școala unii au amintiri frumoase în timp ce pentru unii școala nu a fost deloc un lucru plăcut. Oricum, în modul în care este organizată viața noastră în vremurile de azi ei bine școala este un lucru care este obligatoriu pentru toată lumea. De ce ne-am dus la școală? Ne-am dus ca să învățăm. A fost la școală acolo unde ne-am învățat cu discipline precum:

- matematica,
- limba maternă,
- gramatica,
- fizica,
- zoologia
- sau biologia.

Școala este folositoare. Ea explică pentru ca orice copil să înțeleagă cum funcționează această lume și cine este omul. Ei bine în această carte vom încerca să facem o paralelă dintre școală și parohia creștin ortodoxă. Ce este prin urmare o parohie? Mai toată lumea știe. O parohie este: "cea mai mică unitate administrativă bisericească." la fel de bine se mai poate spune că "parohia este o comunitate religioasă creștină ortodoxă condusă de un paroh."[1]

Noi ca simplii creștin ortodocși avem nevoie de mântuire. Ei bine unde să găsim sau mai bine spus unde să ne pregătim pentru mântuire? Răspunsul pe care ni-l dă Biserica Creștin Ortodoxă este că putem să căutăm mântuirea în parohia noastră. În acest sens *parohia este o școală a mântuirii.*

Punctul central al acestei cărți este că la fel cum mergem la școală pentru:

- a ne educa,
- a învăța
- și a ne forma ca oameni

ei bine la fel de bine mergem în parohia noastră la slujbe și la rugăciune pentru a ajunge să ne mântuim. Părintele Octavian Moșin spunea: "uitându-ne la Biserică dintr-o parte, cu ochi laici, adesea critici, nu vom putea înțelege de ce oamenii se adună, pierd atâta timp pentru slujbe și rugăciuni, postesc, fac milostenie etc. Omul "economic" nu vede niciun profit, ba din contra - risipă. Însă Biserica nu vine cu dividende pământești, ci cerești!"[2]

Din afirmația de mai sus înțelegem că pentru mai mulți mersul la biserica din parohia noastră este unul:

- fără sens,
- fără logică,
- fără înțeles
- și fără rost.

De ce? Fiindcă sunt de fapt puțini oameni care cred în viața de apoi. Dacă nu ar fi viața de apoi ei bine și parohiile creștin ortodoxe nu ar mai avea nici un sens. De ce? Fiindcă ele ar fi mai mult o pierdere de vreme. Iisus, Biblia și sfinții părinți ne încredințează că există viață după moarte și că nu totul se încheie în această viață. Dacă nu totul se încheie cu această viață evident că o parte din timpul nostru pe care îl avem în această viață trebuie să îl petrecem pregătindu-ne pentru viața care va urma.

Iată prin urmare că parohia își are un sens în viața noastră. În această carte nu vom vorbii despre ce trebuie să facă preotul și creștinii ortodocși pentru a administra o parohie ci mai mult despre care este

- sensul
- și rostul

duhovnicesc al parohiei.

Cu privire la cum trebuie să fim atunci când mergem la biserica noastră din parohie Sfântul Teofan Zăvorâtul spunea cât se poate de frumos: "intrând în Biserică, leapădă mintea ta și vei deveni înțelept cu adevărat; leapădă lucrarea voii tale și vei începe să lucrezi cu adevărat; leapădă-te de tine însuți și vei deveni cu adevărat propriul stăpân. Ah, de-ar pricepe lumea înțelepciunea asta!"[3]

Parohia este manifestarea văzută a Bisericii întemeiate de Hristos. Orice creștin ortodox autentic este unul care este activ în parohia sa în special prin prezența lui la slujbele ce sunt ținute în ea. Este adevărat că există

[1]După Dicționarul explicativ.
[2]Preot Octavian Moșin, *De la suflet la suflet,* vol. I, Ediția 1, (Editura Centrul Editorial-Poligrafic USM, Chișinău, 2015).
[3]Sf. Teofan Zăvorâtul, *Tâlcuiri din Sfânta Scriptură pentru fiecare zi din an*, (Editura Sophia, București, 2011).

și un aspect administrativ al parohiei care este unul care ține mai ales de preotul paroh. Administrația unei astfel de parohii însă nu ține numai de preotul creştin ortodox ci de toți membrii din parohie care vor să se implice în administrație. În această carte nu vom neglija deloc rolul și rostul administrației parohiei fiindcă ştim că sunt și parohii care sunt prost administrate. Aceasta mai ales fiindcă parohienii sunt unii care nu sunt interesați de parohia lor. "Din punct de vedere administrativ sau al organizației bisericești, parohia este celula sau unitatea componentă cea mai mică a Bisericii creştine, administrată de un preot (paroh). Ca unitate administrativă, parohia, în înțelesul și în forma ei de astăzi este rezultatul unei dezvoltări istorice de lungă durată. Forma originară a Bisericiicreştine sub care ea a luat naştereşi a existat la început era aceea a unor comunități sau grupe de credincioşi, numite în general "biserici", ca acelea cărora se adresează de exemplu Sfântul Apostol Pavel sau le trimite salutări în epistolele sale: "Biserica" din casa lui Nimfan din Colos (Col., 4, 15, 16), Biserica din Corint (I Cor., 1, 2), Biserica tesalonicenilor (I Tes., 1, 1) s.a."[4]

Trebuie să spunem că opinia că o parohie este de succes sau mai bine zis una reușită dacă are un preot bun este una eronată. Preotul deşi este conducătorul unei parohii trebuie să ştim că nu este singurul factor care duce la:

- succesul,
- bunăstarea
- și reușita

unei parohii. În nici un caz. La fel de bine trebuie să ştim că și parohienii trebuie să își aducă aportul pentru parohia lor. Nu se poate altcumva fiindcă parohia nu este făcută numai pentru preotul paroh. Acest lucru poate să fie văzut din experiența concretă a parohiilor. Sunt parohii reușite și parohii deficitare. Cele mai reușite parohii sunt cele care au:

- comuniune autentică,
- căldură sufletească,
- iubire agapică,
- înțelegere
- și armonie duhovnicească.

În astfel de parohii ne este drag să stăm și să ne rugăm. Ei bine în această carte vom vorbii și despre faptul că o parohie este perfectibilă. Știm că sunt și parohii mai slabe dar care cu timpul ele ajung să se maturizeze și să își vină în fire.

Lecția fundamentală pe care ajunge să o învețe creştinul ortodox din parohie este că mântuirea nu se câştigă în:

- singurătate,
- izolare
- și solitudine.

Ne mântuim în comuniune și acest lucru pleacă în special de la parohia noastră. Este greu de spus că noi suntem oameni care lucrăm la mântuirea noastră dacă nu facem nici măcar prezența în duminică și sărbători la slujbele din parohia noastră.

La fel de bine faptul că noi mergem la slujbele parohiei nu trebuie să ne facă să îi vedem pe cei care nu vin la biserică drept ultimii oameni. Sfântul Porfirie Bairaktaris spunea: "suntem una chiar şi cu oamenii care nu sunt aproape de Biserică. Ei sunt departe din neştiinţă. Să ne rugăm ca Dumnezeu să-i lumineze şi să-i schimbe, ca să vină şi ei la Hristos."[5]

Parohia creştin ortodoxă este o şcoală deschisă oricui vrea să se mântuiască. În acest sens este bine să ştim că noi suntem cei care în primul rând trebuie să căutăm și să ne implicăm în viața parohiei.[6]

Viața de parohie este una care se deprinde. În acest sens parohia creştin ortodoxă este o şcoală a mântuirii care este deschisă pentru fiecare familie creştin ortodoxă în parte. De fapt trebuie să ştim că însеși termenul de parohie este unul care ne spune că destinația noastră finală nu este în lumea de aici ci în lumea care va venii. "Denumirea de parohie vine de la cuvântul grecesc paroikia= şedere (aşezare) în străinătate, (în afara de

[4]https://www.crestinortodox.ro/liturgica/viata-liturgica/parohia-cadrul-normal-traire-vietii-crestine-70694.html (accesat pe 09.04.2022).

[5]*Ne vorbește părintele Porfirie,* Ediția 1, (Editura Egumenița, Galați, 2003), p. 153.

[6]Evident că aici trebuie să fim mai înțelegători. Sunt unii care se implică mai mult în parohia lor fiindcă serviciul le permite și sunt unii care nu sunt implică la fel de mult. Trebuie să ştim aceasta fiindcă oamenii sunt diferiți și ca profesii și în ceea ce privește caracterul. Este posibil ca unii să poată să facă mai mult pentru parohie în timp ce alții fac mai puțin. Ceea ce este important este ca acest creştin ortodox să ajungă să fie parte din viața parohiei sale.

țară). Pentru prima dată acest termen a fost întrebuințat, încă înainte de Hristos, spre a indica comunitățile evreiești din diaspora. Prin analogie, termenul a fost aplicat apoi, de către elini, primelor comunități creștine din orașe. La începutul epocii creștine, termenul era întrebuințat însă la desemnarea de eparhie, adică Biserica de sub conducerea unui episcop. În epoca apostolică și chiar în sec. II și III, o parohie (o "Biserică") era de fapt comunitatea tuturor credincioșilor dintr-un oraș, care se adunau la biserica unde slujea episcopul cu clericii în subordine. Parohia era "fața religioasă" a vechii cetăți."[7]

Doi pedagogi creștin ortodocși discutau într-o zi.

- Știi ce am aflat azi?
- Ce?
- Că se poate vorbii de o formă de pedagogie în parohiile creștin ortodoxe.
- Da?
- Da.
- Cum?
- Ceea ce se poate vedea este că copiii familiilor care participă la viața unei parohii sunt mult mai reușiți decât restul.
- De ce?
- Fiindcă copii sunt crescuți în duh religios.
- Cred că ai dreptate.
- Dacă din copilărie un copil este dus la biserica parohiei el va face acest lucru toată viața.
- Adică va fi un om credincios.
- Evident.
- Și cum rămâne atunci cu copii care nu sunt îmbisericiți?
- Le va fi mult mai greu în viață.
- Și asta din cauza părinților nu?
- Da evident.
- Nu m-am gândit la aceste lucruri.
- Parohia este o adevărată pedagogie pentru cei mici.
- De ce?
- Fiindcă parohie învață două lucruri fundamentale.
- Care?
- Viața religioasă.
- Și mai ce?
- Frica de Dumnezeu.
- Este bine ca un copil să aibă frică de Dumnezeu?
- Da.
- Nu este prea dur?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă copilul trebuie să fie crescut cu teama de pedeapsa păcatului.
- Ca să îl evite?
- Da. Vezi că știi?
- Și cum rămâne cu familiile neîmbisericite?
- Le va fi mult mai greu.
- De ce?
- Fiindcă vor duce un mod de viață deshămat.
- Crezi?
- Da.
- Nu știu ce să spun.
- Tu de pedagogul Pestalozzi ai auzit?
- Nu.
- A fost un mare pedagog care spunea așa.
- Ce?

[7]https://www.crestinortodox.ro/liturgica/viata-liturgica/parohia-cadrul-normal-traire-vietii-crestine-70694.html (accesat pe 09.04.2022).

- Că pentru a ridica pe cineva din necredință la viața credinți (viața religioasă) este nevoie de fapte nu de vorbe.
- În ce sens?
- Nu aduce nici un folos dacă ajungi să îi spui unui sărac că este creația lui Dumnezeu.
- De ce?
- Fiindcă trebuie să îl ajuți pe sărac să ajungă să ducă și el o viață decentă.
- Așa este.
- La fel de bine Pestalozzi mai spunea că nu este destul să îi spui unui orfan că are un Tată în cer.
- De ce?
- Numai dacă vei ajunge să îl crești pe orfan ca pe propriul copil el va putea să își dea seama că are un Tată în cer care îl iubește.
- Are dreptate acest Pestalozzi.
- Sigur că are dreptate.
- În zilele noastre se vorbește mult de faptele bune.
- Dar sunt făcute puține fapte bune.
- Așa este.
- Deci Pestalozzi a fost unul care a crezut într-o viață religioasă bazată pe fapte nu pe cuvinte?
- Da.
- Mi-ai dat de gândit.
- De ce?
- Și eu credeam la fel dar nu știm cum să o formulez.
- Ei bine acum știi.
- Așa este.
- Eu sunt pentru o pedagogie creștin ortodoxă.
- Adică?
- Copilul trebuie să fie crescut în biserică.
- Așa este.
- Dacă voim să avem o țară sănătoasă trebuie să avem copii sănătoși sufletește.
- Și sănătatea sufletească vine de la biserică.
- Da.
- Crezi că după 2000 de ani mesajul lui Iisus este încă actual?
- Da.
- Eu am unele îndoieli.
- Să nu le ai.
- De ce?
- Fiindcă Iisus lucră și acum.
- Cum?
- Nu îți mai aduci aminte ce a spus Iisus?
- Ce?
- Lăsați copii să vină la Mine şi nu-i opriți, căci împărăția lui Dumnezeu este a unora ca aceştia (Luca 18, 16).
- A da, îmi aduc aminte de aceste vorbe.
- Aceste vorbe sunt unele care vor fi actuale pentru totdeauna.
- De ce?
- Fiindcă și noi pedagogii avem datoria să aducem pe copii la Hristos.[8]

Parohia este pentru noi creștinii ortodocși simpli un mare privilegiu. Este un mare privilegiu fiindcă trebuie să știm că în ea ne perfecționăm pentru viața de apoi. Este mai greu de acceptat pentru unii acest mare adevăr însă ceea ce trebuie să știm este că ajungem să fim unii care să ne îndreptăm spre Împărăția Cerurilor încă din această viață. Sfântul Simeon Noul Teolog spunea că cine nu simte harul lui Dumnezeu câtuși de puțin în această viață ei bine nu are cum să intre în rai fiindcă raiul este un loc la harului.

[8]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

De sute de ani creştinii ortodocşi s-au grupat în jurul parohiilor lor. În vremuri de primejdii şi de război parohiile creştin ortodoxă au slujit ca loc de mângâiere şi chiar refugiu. Credem că şi în vremurile noastre de secol XXI parohia creştin ortodoxă nu şi-a pierdut din

- sens,
- importanță
- şi semnificație.

Iată de ce ne-am decis să scriem o carte despre parohia creştin ortodoxă ca şcoală a mântuirii.[9]

CAPITOLUL 1

PAROHIA CREŞTIN ORTOODXĂ SAU DE CE MÂNTUIREA SE CÂŞTIGĂ ÎN COMUNIUNE?

Se spune că mai de mult a fost un tânăr care a voit să ajungă în rai. A căutat mai multe metode de a ajunge în rai. În cele din urmă a găsit calea care duce la rai.

- Ce bine că am găsit calea spre rai.

Tânărul a păşit cu încredere pe calea care ducea la rai şi în cele din urmă a ajuns la porțile raiului. A început să bată la ele.

- Cine este? L-a întrebat un înger de dincolo de poartă.
- Sunt eu tânărul care am găsit calea spre rai.
- Şi ce vrei?
- Să intru în rai.
- Eşti singur?
- Da.
- Atunci întoarce-te înapoi.
- De ce?
- În rai nimeni nu intră singur.[10]

Întâmplarea de mai sus ne spune că mântuirea nu este o problemă:

- individualistă,
- egoistă
- şi egocentrică.

Mântuirea este mai presus de toate comuniune. Nu ai cum să ajungi să te mântuieşti dacă tu eşti o persoană care este preocupată numai de propriu interes şi pentru a îți atinge scopul calci peste cadavre.

Ei bine în acest capitol al cărții noastre vom vorbii mai mult de ce este nevoie de comuniune pentru a ajunge la mântuire şi de ce parohia este o astfel de comuniune duhovnicească. Parohia este compusă din mai multe persoane care cu toate au personalități diferite. Unii sunt mai ageri şi vioi, unii sunt mai posaci şi mai trişti. Unii sunt mai repezi şi mai iuți, alții sunt mai moi şi mai molatici. Unii sunt mai meditativi şi contemplativi în timp ce alții sunt mai activi şi mai dinamici. Aceasta fiindcă personalitățile noastre nu sunt identice. Ei bine în parohie învățăm să lucrăm unii cu alții. La fel cum într-o orchestră se fac mai multe repetiții pentru ca instrumentele să se armonizeze la fel de bine şi parohia este o şcoală a mântuirii în care trebuie să învățăm să coabităm şi să ne acceptăm unii pe alții. Tot Sfântul Profirie Bairaktaris spunea: "Biserica Ortodoxă este ca o cloșcă. Acoperă cu aripile ei pui de toate culorile: albi, negri sau galbeni. Ce pot face oamenii politici? Ei sunt împietriți în patimile lor. Când omul nu se poate ajuta pe sine, cum îi va putea ajuta pe alții? Noi suntem vinovați de această situație. Dacă am fi adevărați creștini, am putea trimite în parlament, nu un partid creștin, ci deputați creștini, și lucrurile ar fi altfel."[11]

Ei bine în lumea noastră una dintre cele mai elementare forme ale comuniunii este prietenia. Ştim că prietenia este după cum spunea Aristotel în antichitate *un sigur suflet în două trupuri*. Aceasta fiindcă în prietenie trebuie să ştim că sufletele ajung să se unească şi să se întregească unul pe altul. Ei bine trebuie să ştim că în lumea noastră sunt mai multe prietenii nocive. De ce? Fiindcă sunt oameni care ajung să se împrietenească din motive păcătoase. În acest sens sunt prietenii:

- între oameni imorali,

[9]În scrierea acestei cărți ne-am inspirat puțin şi din cartea mitropolitului Antonie de Suroj, *Şcoala rugăciunii* (Bucureşti, 2006).
[10]Din Antonie Plămădeală, *Tâlcuiri noi la texte vechi* (Bucureşti, 2011).
[11]Andrei Andreicut, *Cuvintele Bătrânilor,* (Ediția 1, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004), p. 49.

- între homosexuali și lesbiene,
- între criminali și hoți,
- între dictatori și tirani
- sau între mincinoși și perverși.

Ceea ce se poate vedea este că prietenia este o caracteristică a tuturor ființelor umane. Oamenii din cele mai vechi timpuri au ajuns să se împrietenească şi să creeze prietenii puternice. Totuşi am spus mai sus că sunt şi prietenii nocive între oameni care fiindcă sunt răi caută să se asocieze și să se împrietenească cu oameni la fel de răi ca ei. Este adevărat că de cele mai multe ori aceste prietenii nu sunt de lungă durată însă ceea ce trebuie să ştim este că chiar şi cei mai pervertiți oameni simt nevoia de prietenie.[12]

Aceste prietenii nocive pe care le putem vedea de mai multe ori în viața noastră trebuie să ştim că sunt unele care nu duc la bine. Pentru acest motiv se poate spune că în parohia creştin ortodoxă sunt încurajate prieteniile între membrii bisericii. Este greu să spunem că suntem oameni

- buni,
- credincioși,
- drepți
- evlavioși
- și cucernici

dacă deşi luăm parte la viața parohiei noastre ajungem să nu ne împrietenim şi să nu ne legăm sufleteşte de nici unul dintre membrii din parohia noastră. Idea Bisericii Ortodoxe este că este mult mai bine să legăm prietenii cu membrii din parohiile creştin ortodoxe fiindcă aceştia sunt cel puțin oameni:

- credincioși,
- evlavioși,
- vrednici
- și cinstiți.

Este adevărat că prietenii frumoase nu există numai în sânul parohiilor creştin ortodoxe. Totuşi aceste prietenii trebuie să ştim că nu valorează la fel de mult ca o prietenie din parohia creştin ortodoxă. De ce? Fiindcă aceste prietenii sunt prietenii în Hristos. Părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa spunea cât se poate de frumos: "să-l simți pe semenul tău alături de tine, mereu prezent, și să nu te întrebi niciodată: „Cine este omul acesta?", ci să-ți spui „Nu este străin. Este fratele meu. Este Biserica lui Hristos, ca și mine."[13]

Ei bine sunt unii care ar putea să înțeleagă și să adere la tot ceea ce am spus până acum despre prieteniile din parohiile creştin ortodoxe însă nu vor ajungem să înțeleagă de ce călugării se retrag din lume? Nu ar fi mai bine ca aceşti călugări creştin ortodocşi să stea în lume şi să fie modele de prietenie creştin ortodox într-o lume în care:

- ura,
- ranchiuna,
- dușmănia,
- agresivitatea,
- războiul
- și violența

fac ravagii? Părintele Amfilohia Makris spunea: "acolo unde nu există monahism ortodox, nu există Biserică, precum nu există țară fără armată și oraș bine administrat fără jandarmi. Călugării păzesc granițele Bisericii și le apără împotriva vrăjmașilor ei, care, în epoca noastră materialistă, se năpustesc ca niște lupi asupra ei pentru a o sfâșia."[14]

Trebuie să ne dăm seama că până şi călugării creştin ortodocşi au prieteni. Ei nu au poate la fel de mulți prieteni ca un laic însă sunt cunoscute mai multe prietenii celebre din cadrul monahismului creştin ortodox. Prietenia este un lucru care ajunge să fie trăirea cât se poate de corectă a comuniunii. Parohia creştin ortodoxă este una care ne spune că putem să fim mai mulți care credem în Hristos și în comuniune și prin urmare să ajungem să manifestăm

- adeziunea
- și aderența

[12]A se vedea Dale Carnegie, *Secretele succesului. Cum să vă faceți prieteni și să deveniți influent* (Editura Curtea Veche, 2010).
[13]Preot Gheorghe Calciu, *7 Cuvinte Către Tineri,* (Editura Anastasia, 1996), p. 27.
[14]Andrei Andreicut, *Cuvintele Bătrânilor,* Ediția 1, (Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004), p. 41.

noastră la spiritul de comuniune creştin ortodox. Protosinghelul Nicodim Măndiță a comparat biserica de parohie cu arca lui Noe:"precum corabia lui Noe a scăpat de la înecul în noianul apelor potopului universal, pe el și familia sa, așa și biserica scapă din noianul păcatelor pe cei ce trăim, stăm, și rămânem într-însa conducându-ne gândurile, vorbirile, faptele, credincioșia și viețuirea după sfaturile ei. Cei ce rămân afară din biserică se îneacă și se pierd, ca și lumea rămasă afară din corabia lui Noe."[15]

Realitatea în ceea ce priveşte pe popoarele creştin ortodoxă şi nu numai este tristă. La recensămintele ţărilor creştin ortodoxe mai bine de 80% se declară creştin ortodocşi. Din aceşti peste 80% numai 15-20% sunt practicanți. Aşa se face că dacă ar fi mai toată populația unei ţări creştin ortodoxe ar începe să vină la biserică şi să o frecventeze ei bine bisericile noastre de acum ar fi neîncăpătoare. Totuşi şi aşa mai ales la oraşe este cu adevărat aproape imposibil să ajungem să cunoaştem pe toţi din parohie. Adevărul este că nu trebuie să ajungem că cunoaştem pe toţi din parohie. Ceea ce trebuie să facem este să găsim cât mai multe persoane cu care ne potrivim și cu care vom putea să creăm prietenii:

- trainice,
- constructive,
- duhovnicești
- și bazate pe credința în Hristos.

Ceea ce trebuie să evidenţiem este că în lumea noastră se poate vedea că există un fel de preponderenţă în ceea ce priveşte categoria de oameni şi de persoane cu care ajungem să facem prietenii. Cei bogaţi se împrietenesc cu cei bogaţi şi cei săraci ajung să se împrietenească cu cei săraci. Ei bine în parohiile creştin ortodoxe nu trebuie să fie aşa. Când cineva ajunge să frecventeze o parohie creştin ortodoxă el o face pentru a se mântuii fiindcă după cum am spus parohia este o școală a mântuirii. Prin urmare trebuie să ştim că parohia nu discriminează pe nimeni. Cei săraci la fel ca cei bogaţi pot ajunge să se mântuiască. Trebuie să facem acest lucru:

- evident,
- clar
- și bine înțeles.

Sunt mai mulţi bogaţi care eventual ar vrea săs se mântuiască însă premisa pe care o pune în faţă mântuirea este viața de parohie. Ei bine ei nu vor să meargă să stea în parohie cu oameni obișnuiți și cu oameni săraci fiindcă de cele mai multe ori bogații ajung să creadă că ei sunt:

- deosebiți,
- sepciali,
- mai presus de restul
- și diferiți de restul.

Ei bine în parohiile creştin ortodoxe o astfel de regulă nu foloseşte la nimeni. Hristos nu ţine cont dacă ai fost un om bogat sau sărac dar credem că va ţine cont dacă în viaţa de pe acest pământ ai ajuns să te implici în viața parohiei tale.

Sfântul Paisie Aghioritul spunea: "Biserica noastră Ortodoxă nu are nici o lipsă. Singura lipsă care se prezintă este din partea noastră, atunci când nu reprezentăm corect Biserica, de la cel mai mare în ierarhie până la cel mai simplu credincios. Se poate să fie puţini cei aleşi, dar acesta nu este un lucru neliniştitor. Biserica este Biserica lui Hristos şi El o cârmuieşte. Nu este Biserică ce se zideşte cu pietre, nisip şi var de către credincioşi şi se distruge de focul barbarilor, ci este Însuşi Hristos."[16]

Se vorbeşte foarte mult în zilele noastre în lumea creştin ortodoxă de viaţa în Hristos. Ei bine deşi se spun mai multe lucruri frumoase despre această viaţă sunt din ce în ce mai puţini cei care vorbesc de parohie. Aceasta fiindcă de la vorbă la faptă este distanţă foarte mare. Trebuie să ştim că viaţa de parohie este una care ajunge să ne centreze pe atenţia nu numai asupra lui Hristos ci şi a membrilor parohiei. Este cumva de neconceput ca într-o parohie creştin ortodoxă ţie să îţi meargă toate din plin şi la restul membrilor să fie nori negrii şi numai probleme. Parohia este după cum am spus o mare lecţie de comuniune. Este o comuniune familială se poate spune deşi nu se poate spune că parohia este o familie în sensul biologic al familiei noastre. Părintele Gheorghe Calciu Dumitreasa spunea: "Vino în Biserica lui Hristos! Ca să înveţi ce este inocenţa şi puritatea, ce este blândeţea şi ce este iubirea. Vei afla care este rostul tău în lume, care este sensul existenţei noastre. Spre stupoarea ta, vei afla că viaţă noastră nu sfârşeşte în moarte, ci în înviere; că existenţa noastră este

[15]Protos. Nicodim Măndiță, *Cum să ne purtăm în Sf. Biserică*, (Editura Agapis, 2005), p. 14.
[16]Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cu durere și cu dragoste pentru omul contemporan,Cuvinte duhovnicești* vol. I, (Editura Evanghelismos, București, 2003), pp. 332-333.

spre Hristos şi că lumea nu este doar un moment gol, în care să stăpânească neantul. Vei avea o nădejde şi nădejdea te va face tare. Vei avea o credinţă şi credinţa te va mântui. Vei avea o dragoste şi dragostea te va face bun."[17]

La un duhovnic vestit a venit un creştin.
- Binecuvântați părinte.
- Domnul fiul meu.
- Și ce mai faceți părinte?
- Caut să mă mântuiesc.
- Și eu părinte.
- Foarte bine.
- Așa este.
- Și de ce ai venit la mine fiul meu?
- Părinte vreau să discut cu sfinția ta o temă care mă preocupă de mai multă vreme.
- Care?
- Cum este cu discreția părinte?
- Discreția?
- Da.
- Este simplu.
- Cum?
- Iisus a spus: să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta.
- Deci nu trebuie să spunem şi celor din jur când facem fapte bune?
- În nici un caz.
- De ce?
- Fiindcă putem foarte uşor să cădem în mândrie.
- Adică cum?
- Auzi tu ştii ce fac găinile după ce ouă?
- Cotcodăcesc.
- Da.
- Și?
- Păi de ce cotcodăcesc găinile după ce ouă?
- Nu ştiu.
- Fiindcă vrea să dea de ştie că a făcut un ou.
- Înțeleg.
- De parcă gospodina nu ar găsii oul şi fără cotcodăcitul ei.
- Așa este.
- Sunt şi mari bogați care când face bine se comportă ca găina.
- Spun la toată lumea ce au făcut ei?
- Da.
- Și nu este bine?
- Nu.
- De ce?
- Tu nu faci faptele bune pentru a fi adulat.
- Dar pentru ce?
- Ca să te mântuiești.
- Dar părinte dacă nu spui că faci fapte bune cine ar mai crede în fapte bune?
- Adică?
- Spui că ai făcut fapte bune ca şi alții să ia exemplu de la tine.
- Spui dar problema este că mai toți cei care fac fapte bune se laudă.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Omul este foarte uşor înclinat spre mândrie.

[17]Preot Gheorghe Calciu, *7 Cuvinte Către Tineri,* (Editura Anastasia, 1996), p. 21.

- Și lauda este o formă de mândrie?
- Evident.
- Dar Iisus cum a fost?
- Citește Noul Testament.
- De ce?
- Fiindcă acolo vei găsii că de mai multe ori când Iisus a făcut o vindecare i-a spus vindecatului să nu mai spună la nimeni.
- Deci se poate spune că Iisus a fost discret?
- Da.
- Nu știam acest lucru.
- Iisus a fost poate Unul dintre cei mai discreți oameni care au trăit.
- Cum așa?
- A fost el Fiul lui Dumnezeu?
- Da.
- Și unde a trăit mai toată viața?
- La Nazaret.
- L-ai văzut pe Iisus să trâmbițeze și să le laude: hei Eu sunt Fiul lui Dumnezeu?
- Nu.
- Și nu este acest lucru o mare discreție?
- Ba da.
- Păi vezi?
- Nu eram conștient de aceste lucruri.
- Știi că există o vorbă în lumea creștin ortodoxă.
- Care?
- Fapta bună când o face cu smerenie să o îmbraci.
- Deci nu este destul să faci fapte bune.
- Trebuie să mai fi și smerit.
- În ce sens?
- Alții trebuie să vadă faptele tale bune și să te aprecieze.
- Așa este.
- Sigur că așa este.
- Părinte discuția cu sfinția ta a fost foarte ziditoare.
- Mă bucur.
- Nu eram conștient de acest lucru pe care mi le-ați spus.
- Ești acum.
- Eram în mare confuzie cu privire la problema discreției.
- Ca tine sunt mulți.
- De aici înainte am să încerc să fiu discret.
- Așa să faci.
- Vă mulțumesc părinte.[18]

Din întâmplarea de mai sus ne dăm seama că trebuie să fim discreți și să nu ajungem să trâmbițăm faptul că facem fapte bune. O faptă bună este și participarea noastră la viața parohiei din care facem parte. Ei bine trebuie să nu facem din acest lucru un prilej de laudă și de înfumurare cum fac mulți. La biserica din parohia noastră trebuie să venim smeriți și modești. În parohie trebuie să așteptăm ca Hristos să ne întărească în credință după cum chiar El a spus: "până când vă veți îmbrăca cu putere din înălțime, zis-ai ucenicilor Hristoase: Ședeți în Ierusalim; iar Eu vă voi trimite alt Mângâietor precum sunt Eu, pre Duhul meu și al Tatălui întru Carele vă veți întări."[19]

Viața de parohie creștin ortodoxă este fără doar și poate o invitație de a fi în comuniune și ne dăm seama că acest gen de viață este unul pe care dacă nu l-am deprins trebuie să ajungem să ni-l împropiem. Sunt mult mai multe instituții în lumea noastră în care comuniunea trebuie să știm că este numai una formală. Iată de ce credem că viața de parohie în nici un fel nu înseamnă o comuniune formală făcută numai de ochii lumii. Sfântul Iustin

[18]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[19]*Penticostarul,* Ediția a V-a, (București, 1936), p.308.

Popovici spunea: "sfinți Apostoli sunt cei dintâi dumnezei-oameni după har. În toată viața lor, fiecare dintre ei, urmând Apostolului Pavel, zice despre sine: "Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine" (Galateni 2:20). Fiecare dintre ei este Hristos repetat, sau mai bine zis, Hristos prelungit. La ei toate sunt Dumnezeiesc-omenești, pentru că toate sunt din Dumnezeu Omul-Hristos..."[20]

Omul este o ființă a comuniunii fiindcă așa a fost lăsat de Dumnezeu. Știm că atunci când Dumnezeu l-a creat pe om el nu a voit ca omul să fie singur și i-a creat femeia. Prin urmare nici chiar Dumnezeu nu vrea ca omul să fie singur. Totuși se poate vedea în lumea noastră că de mai multe ori omul ajunge să fie singur. Sunt mulți care fiindcă au

- scopuri
- și idealuri

mârşave ajung să se singularizeze și să nu mai vor să aibă de a face cu comuniunea semenilor. Iată de ce pentru ei comuniunea parohiei creștin ortodoxe ajunge să fie insuportabilă. Trebuie să știm acest lucru fiindcă parohia este

- o școală a comuniunii
- și o școală a mântuirii.

Ceea ce ne spune parohia creștin ortodoxă este că nu suntem singuri în acest drum spre mântuire. Acest lucru contează foarte mult fiindcă prin parohia ne dăm seama că avem șansa să fim uniți cu mai mulți care au aceleași categorii de inspirație pe care le avem și noi. Sfântul Iustin Popovici spunea: "prin firea sa Dumnezeiesc-omenească, Biserica este, fără îndoială, un organism fără asemănare în lumea pământească. În această fire a ei este și sfințenia ei. De fapt, ea este atelierul Dumnezeiesc-omenesc al sfințirii oamenilor, și al sfințirii prin oameni, a celorlalte zidiri."[21]

Știm că atunci când mergem la școală trebuie să ascultăm pe învățătorii și profesorii noștri. Ei bine când mergem la parohia noastră vom ajunge să îl ascultăm pe preotul nostru. La cum la școală ajungem să ascultăm mai multe lecții ei bine și în parohia vom ajunge să ascultăm mai multe predici. Predicile își au și ele rostul lor și trebuie să ne dăm seama că de multe ori ele sunt de mare folos. Predicile sunt de folos fiindcă în ele ajungem uneori chiar să contemplăm. În biserică cuvintele predicii ajung să fie contemplație. Contemplăm pe:

- Iisus,
- viețile sfinților,
- teme morale
- predici apologetice
- sau predici morale.

Cu toate aceste predici trebuie să știm că pot să devină un obiect al contemplației noastre.

În Biserică prin ajutorul celor din jur ajungem să ne îndreptăm atunci când cădem în păcate. Cuviosul Paisie Aghioritul spunea: "dacă te îndrepți pe tine însuți, imediat se îndreaptă o părticică din Biserică. Dacă aceasta ar fi făcut-o toți, Biserica s-ar fi îndreptat. Însă astăzi oamenii se preocupă de toate celelalte subiecte, dar nu se preocupă de ei înșiși. Pentru că a te preocupa de alții este ușor."[22]

Au fost mai mulți sfinți părinți și teologi creștin ortodocși care au văzut parohia asemenea unui spital. Ce este de spital? Este vorba de un spital în care ajungem să ne vindecăm pa patimi și păcate. Cum este posibil acest lucru? Este posibil în special prin două lucruri:

- comuniunea
- pocăință.

Trebuie să știm că parohia creștin ortodoxă nu este o instituție menită sfinților. Sfinții sunt unii care și ei au trăit în parohii însă ceea ce trebuie să știm este că parohia creștin ortodoxă este una care este menită păcătoșilor. Este păcatul cel care nu ne lasă să ne mântuim. Ei bine parohia este una care luptă împotriva păcatului și pentru aceasta cu toții în parohie trebuie să dăm dovadă de:

- înțelegere,
- iubire,
- acceptare
- și perseverență în lupta cu păcatul.

[20]Sfântul Iustin Popovici, *Biserica Ortodoxă și Ecumenismul,* Ediția 1, (Editura Fundația Justin Pârvu, Neamț, 2012), p. 69.
[21]Sfântul Iustin Popovici, *Biserica Ortodoxă și Ecumenismul,* Ediția 1, (Editura Fundația Justin Pârvu, Neamț, 2012), p. 66.
[22]Cuviosul Paisie Aghioritul, *Trezire duhovnicească, Cuvinte duhovnicești* vol. II, (Editura Evanghelismos, București, 2003), p. 76.

În acest sens Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: "nimic nu este mai puternic decât Biserica. Nimic nu se ridică la valoarea Bisericii. Biserica este mai înaltă decât cerul, mai întinsă decât pământul, mai luminoasă decât cerul, mai luminoasă decât soarele. Câți nu au luptat cu ea și nu au reușit să o biruiască? Toți cei care au luptat împotriva ei au fost dați pierzaniei, pe când Biserica a urcat la cer."[23]

La fel de bine se mai poate spune că parohia creștin ortodoxă este la fel cu o farmacie în care mergem să ne cumpărăm medicamentul de care avem nevoie. Sunt mai multe medicamente după cum sunt mai multe boli. Fiecare dintre noi avem nevoie de un anumit medicament și prin har se poate spune că în parohie ajungem să obținem acest medicament. Despre acest lucru Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: "Biserica este o farmacie duhovnicească, unde fiecare găsește leac pentru sine împotriva săgetărilor păcătoase."[24]

În sine se poate spune că parohia este un leac. Este un leac al mântuirii. Aceasta fiindcă prin păcat omul ajunge să bolească și este unul care suferă. Omul din parohie este unul ajunge să intre în legătură cu Hristos care îi poate vindeca sufletul de

- patimi,
- păcate
- și răutăți.

Cu toții avem nevoie de această vindecare și evident că în parohia mai de vreme sau mai târziu o vom găsii.

Trebuie să fim cât se poate de conștienți că singurătatea este o mare maladie a timpului nostru. Sunt oameni care trăiesc între bloguri zgârie nori dar care sunt foarte singuri. Sunt singuri fiindcă omul de azi este:

- individualist,
- egoist
- și egocentric.

Aparent egoismul nu are mai nimic cu singurătatea. Ceea ce trebuie să știm este că omul nu devine egoist dintr-o dată. Este aici un proces de individualizare care are loc treptat. Egoismul vine din faptul că omul:

- devine mult prea centrat pe propria persoană
- și devine iubitor de sine însuși.

Este evident că nici un egoist nu va recunoaște că se iubește pe sine dar aceasta este realitatea în cele din urmă. În acest sens părintele Arsenie Boca spunea: "nu uita că ești o cărămidă duhovnicească din marea clădire a Bisericii lui Hristos. Rămâi cuminte în acest zid socotindu-te legat de celelalte cărămizi cu mortarul iubirii."[25]

Ajungem să fim unii care să ne dăm seama că avem nevoie de

- comuniunea
- și de căldura

parohiei creștin ortodoxe.

Printre miros de tămâie și icoane creștin ortodoxe ajungem să ne descoperim drept creștin ortodocși care suntem pe drumul mântuirii. Ce poate să fie mai frumos decât acest lucru? Este parohia creștin ortodoxă care ne motivează în mai multe lucruri bune:

- filantropie,
- comuniune,
- rugăciune,
- nevoință
- și viață duhovnicească.

Toate aceste lucruri pot să fie făcute în comuniune a unora cu alții. Sfântul Nectarie din Eghina spunea: "potrivit Sfântului Ioan Gură de Aur, Biserica „luptată fiind, biruiește, uneltindu-se împotriva ei, covârșește, insultată fiind, se face și mai strălucitoare. Primește răni și nu cade sub lovituri, este învăluită de valuri, dar nu se scufundă, este bătută de vifor, dar nu suferă naufragiu, luptă, dar nu este înfrântă, este lovită, dar nu biruită".

Biserica Mântuitorului nostru Iisus Hristos este adevărată Împărăție a cerului pe pământ. În ea domnesc dragostea, bucuria, pacea. În ea, credința față de Dumnezeu, prin sentimentul religios, prin certitudinea lăuntrică a inimii, devine cunoaștere a lui Dumnezeu, cunoaștere a tainelor ascunse, cunoaștere a adevărului revelat. În ea, nădejdea este sigură și neclintită. În ea se înfăptuiește mântuirea. În ea vine Duhul Sfânt și revarsă îmbelșugatele

[23]Sfântul Ioan Gură de Aur, *Problemele vieții,*(Editura Egumenița, Galați), p. 368.
[24]http://www.invataturiortodoxe.info/facebook/agentia-de-stiri-basilica/biserica-este-o-farmacie-duhovniceasca-unde-fiecare-gaseste-leac-pentru-sine-impotriva-sagetarilor-pacatoase/ (accesat pe 11.04.2022).
[25]Părintele Arsenie Boca , *Tinerii, familia și copiii născuți în lanțuri,* Ediția 3, (Editura Credința Strămoșească, 2009).

roade ale preasfântului har. În ea se dezvoltă dumnezeiasca dragoste față de Dumnezeu, desăvârşită dragoste şi devotament către El, un dor neostoit de unire veşnică cu Dumnezeu."[26]

Este adevărat că în parohia ajungem să avem primele experiențe ale harului lui Dumnezeu. Aceste experiențe ajung să se mananifeste în mai multe feluri.

- Pace sufletească,
- bucurie,
- linişte,
- împăcare,
- fericire
- sau dragoste fără margini

sunt numai câteva forme prin care harul lui Dumnezeu este experimentat.

Harul lui Dumnezeu este necesar pentru ca să ne mântuim fiindcă este el care ne face vrednici de mântuirea care vine la Dumnezeu. Prin urmare trebuie să fim deschiși vieții de parohie. De ce? Fiindcă rugăciunile pe care le facem în parohie sunt unele care ne aduc har și ne fac să fim unii care să trăim în mod duhovnicesc. Nu se poate vorbii de viață duhovnicească fără de harul lui Dumnezeu. Acolo unde este har trebuie să știm că este și mântuire. Iată ce mărturisea părintele Steinhardt despre ceea ce a avut loc cu el după ce s-a botezat: „cine a fost creştinat de mic copil nu are de unde să ştie şi nu poate bănui ce-nseamnă botezul. Asupra mea se zoresc clipă de clipă tot mai dese asalturi ale fericirii. S-ar zice că de fiecare dată asediatorii urcă mai sus şi lovesc mai cu poftă, cu precizie. Va să zică este adevărat: este adevărat că botezul este o sfântă taină, că există sfintele taine. Altminteri **fericirea aceasta care mă împresoară, mă cuprinde, mă îmbracă, mă învinge n-ar putea fi atât de neînchipuit de minunată şi deplină.** Linişte. Şi o absolută nepăsare. Faţă de toate. **Şi o dulceaţă. În gură, în vine, şi muşchi**. Totodată o resemnare, senzaţia că aş putea face orice, imboldul de a ierta pe oricine, un zâmbet îngăduitor care se împrăştie pretutindeni, nu localizat pe buze. Şi un fel de strat de aer blând în jur, o atmosferă asemănătoare cu aceea din unele cărţi ale copilăriei. Un simţământ de siguranţă absolută. O contopire mescalinică în toate şi o desăvârşită îndepărtare în senin. O mână care mi se întinde şi o conivenţă cu înţelepciuni ghicite."[27]

Este evident că harul poate să ajungă fie simți într-o parohie creștin ortodoxă fiindcă acest lucru este unul are care este propriu vieții creștin ortodoxe. Mergem la biserică pentru a ajunge să cerem har de la Dumnezeu și de multe ori primim acest har. Îl primim pentru rugăciunile noastre dar la fel de bine și pentru rugăciunile celor de lângă noi.

Teologii creștin ortodocși vorbesc multe despre Biserică dar nu prea mult de parohie. Aceasta fiindcă parohia este manifestarea.

- văzută,
- concretă
- și firească

a Bisericii. Ei bine trebuie să știm că sunt mulți care vorbesc de parohia dar evită să vorbească de Biserică. Aceasta fiindcă ei nu văd nici un fel de legătură între cele două. Trebuie să știm că Biserica este un lucru care se manifestă în comuniune din parohie. După cum ajungem:

- să trăim,
- să experimentă
- și să cunoaștem

parohia în același fel vom ajunge să avem o concepție despre ceea ce este viața duhovnicească. Se poate spune că este parohia cea care ne naște în Biserică. Sfinții părinți și spuneau: "Biserica e ca o mamă care naște fii."[28]

La un preot paroh s-a dus un creștin.

- Părinte aveți puțin timp?
- Pentru ce?
- Ca să discutăm
- Da.
- Vă mulțumesc.

[26]https://doxologia.ro/biserica-mantuitorului-nostru-iisus-hristos-adevarata-imparatie-cerului-pe-pamant (accesat pe 11.04.2022).
[27]Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii* apud https://poruncaiubirii.agaton.ro/articol/2840/p%C4%83rintele-nicolae-steinhardt-evreul-genial-convertit-la-ortodoxie. (accesat pe 11.04.2022).
[28]http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 11.04.2022).

- Ce vrei să discutăm?
- Părinte cum este cu viața de parohie?
- Cum să fie? Bine.
- Nu mă refeream la asta.
- Dar la ce?
- Sunt mulți oameni care nu vin la biserică.
- Rau fac.
- Ei spun că se pot ruga și singuri.
- Mint.
- De ce?
- Una este rugăciunea de unul singur și alta este rugăciune în comuniune.
- Da?
- Da.
- Nu știam.
- Rugăciunea este mult mai puternică când este făcută în comun.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă acolo unde sunt mai mulți evident că crește și puterea rugăciunii.
- Eu cunosc mulți oameni care spun că nu este nevoie să te rogi în biserică.
- Nimic mai eronat decât acest lucru.
- De ce?
- Fiindcă în biserică îți dai seama că sunt mai mulți care se află în situația ta.
- Ce situație?
- Om care au probleme și necazuri.
- Asta este.
- Și atunci de ce să nu te rogi la biserică?
- Părinte nu știu ce să spun.
- Să spui ce susține tradiția ortodoxă.
- Și ce susține?
- Ceea ce spune Sfântul Ciprian al Cartaginei.
- Ce anume?
- Că în afară de Biserică nu este mântuire.
- Chiar?
- Da.
- Asta nu știam.
- Parohia este manifestarea concretă a Bisericii.
- Nu eram conștient.
- În parohie se poate spune că mântuirea prinde contur.
- De ce?
- Fiindcă ajungem să ne ajutăm unii pe alții în drumul spre mântuire.
- Nu prea înțeleg.
- Uite îți voi spune o întâmplare în acest sens.
- Vă ascult.
- Un om din Madrid mergea pe stradă.
- Și?
- A ajuns să treacă pe lângă un cerșetor.
- Fie-ți milă de mine și ajută-mă, a spus cerșetorul.
- Ești tânăr și voinic, a spus omul.
- Așa este, a răspuns cerșetorul.
- Nu ar fi mai bine să muncești decât să cerșești?
- Omule eu îți cer bani nu sfaturi, a răspuns cerșetorul.
- Și?
- Omul și-a dar seama că greșește și în cele din urmă l-a miluit pe cerșetor.

- Și care este morala întâmplării?
- Morala este că mai toți creștinii știu ce înseamnă să fie creștin.
- Să fi bun, drept, milostiv, iubitor, blând etc.
- Vezi că și tu știi?
- Așa este.
- Problema este că deși mai toți știu ce înseamnă să fie creștin sunt puțini creștinii care un în practică ceea ce știu.
- Aveți dreptate părinte.
- Deci este nevoie de rugăciune în biserică?
- Da.
- Așa este.
- Cultul Bisericii are două forme.
- Care?
- Privat și public.
- Știam acest lucru.
- Deci una este când ne rugăm în privat și alta este că în rugăm în comuniune.
- Trebuie să prin urmare să fim în comuniune?
- Așa vrea Dumnezeu.
- De unde știm acest lucru?
- Iisus a spus cât se poate de bine: "că unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor" (Matei 18, 20).
- Și credeți că Hristos este prezent cu noi când ne rugăm în Biserică?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă după cum ai auzit chiar El s spus acest lucru.
- Așa este.
- Părinte să știți că dialogul cu sfinția ta a fost de folos.
- Mă bucur.
- Îmi dau acum seama că este bine să ne rugăm în Biserică.
- Și că trebuie să ne rugăm unii pentru alții.
- Și aceasta.
- Mă bucur că ești lămurit.[29]

Dialogul de mai sus ne spune că în parohie comuniunea nu este un lucru teoretic ci ceva cât se poat de practic și de concret. Trebuie să fim conștienți de acesta și să ne dăm seama că vom ajunge să fi unii care să beneficiem de pe urma participării noastre la viața parohiei. De fapt trebuie să știm că viața de parohie ajungem să coincidă cu viața noastră. Aceasta fiindcă de mici copii ajungem să trăim în parohie. La fel de bine dacă suntem creștin ortodocși autentici nu ne vom mărginii numai cu viața de parohie când suntem copii ci vom ajungem să stăm în parohie pe tot parcursul vieții noastre. Acesta este unul dintre motivele pentru ca trebuie să știm că Biserica nu este formată din ziduri ci mai mult din sufletele și trupurile celor care merg duminică de duminică în parohia lor.[30]

CAPITOLUL 2

PAROHIA CA ECCLESIOLOGIE PRACTICĂ

Odată ce Hristos a venit în lume și în cele din urmă S-a înălțat cu trupul la cer au fost mai mulți care au voit să sintetizeze învățăturile și dogmele cu privire la Hristos. Se poate spune că dincolo de sfinții apostoli așa au apărut teologii creștin ortodocși. Teologii au sistematizat mai multe arii din teologia creștin ortodoxă:
- hristologia se ocupă cu persoana lui Hristos,
- pnevamatologia se ocupă cu persoana Duhului Sfânt,

[29]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[30]Sfinții părinți spunea în acest sens că: "Biserica este tinda raiului" apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 11.04.2022).

- soteriologia se ocupă cu mântuirea,
- eshatologia se ocupă cu viața de apoi,
- amartologia se ocupă cu păcatul
- mariologia se ocupă cu Sfânta Maria
- sau aghiografia se ocupă cu studiul vieților sfinților.

Tot aici avem și ecclesiologia care se ocupă cu învățătura creştin ortodoxă despre Biserică.

Știm că Iisus a venit în această lume în special din două motive:

1. pentru a devenii mântuitorul omului
2. pentru a Îl face pe om Fiul lui Dumnezeu.

Totuşi Hristos a venit pe acest pământ şi pentru a înființa Biserica. Atunci când Hristos i-a întrebat pe apostolii Săi cine zice lumea că este El Hristos știm că Sfântul apostol Petru a răspuns în numele tuturor apostolilor că: "fericit eşti Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ţi-au descoperit ţie aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri. Şi Eu îţi zic ţie, că tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui. Şi îţi voi da cheile împărăţiei cerurilor şi orice vei lega pe pământ va fi legat şi în ceruri, şi orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat şi în ceruri" (Matei 16, 16-19).

Biserica este zidită prin urmare pe piatra credinței și trebuie să ne dăm seama că de această credință este cea care ajunge să se manifeste în viața noastră de parohie. Este această viață cea care trebuie să știm că ajunge să ne facă să fim unii care ne unim mistic cu Hristos și să duce o viață activă în Hristos.[31]

După cum am spus omul este o ființă care are nevoie de tămăduire. Ei bine această tămăduire ajunge să ne vină din Biserică. Părintele Ioannis Romanidis spunea: "Care e scopul Ortodoxiei? Se vede clar din calendarul sărbătorilor. Avem întâi Paştile, apoi avem Cincizecimea. La Paşti avem botezul cu apă. La Cincizecime avem botezul cu Duh. Aşadar, până la Cincizecime, credincioşii sunt cercetaţi de Duhul Sfânt. Iar rezultatul, care este? Duminica Tuturor Sfinţilor. Cu alte cuvinte, **toţi ortodocşii să se numere în rândul Sfinţilor**. Roada Duhului Sfânt la Cincizecime este **sfinţirea omului**. Acesta este scopul Botezului. Acum, lucrul ăsta a ajuns doar scopul monahilor, „meseria" lor de bază. Adică, cum, n-ar trebui toţi să ajungem sfinţi? Numai călugării? Dar ce înseamnă asta? N-au toţi, adică, nevoie de tămăduire? E ca şi cum am avea cancer, şi spunem că numai doctorii au dreptul la tratament, nu fiecare. Care ştiinţă medicală ar accepta să trateze doar un grup de oameni? Tămăduirea este pentru toţi bolnavii. Scopul Bisericii, adică îndumnezeirea-sfinţirea omului, este scopul iniţial al creării celor întâi-zidiţi. Acest lucru se vede din faptul că şi copiii mici pot ajunge la sfinţenie. La naştere, mintea (*νους*) lor este luminată, energia noetică le funcţionează, dar această energie noetică le va fi întunecată de întunericul şi condiţiile din mediul în care trăiesc."[32]

După cum am spus la începutul acestei cărți mai toți dintre noi suntem familiari cu mersul la școală. Unora ne-a plăcut la școală în timp ce altora nu. Aceasta fiindcă experiențele și personalitățile noastre sunt diferite. Totuși ceea ce trebuie să știm este că dincolo de toate experiența școlii este una a devenirii. Ce fel de devenire avem în vedere? Este o devenire care are loc prin faptul că înmagazinăm cunoștințe care de fapt devin experiențele noastre. Orice cunoştinţă ajunge să fie un lucru care este sortat de propria noastră cunoaștere. Trebuie să știm aceasta și să ne dăm seama că vom ajunge să fim unii care ne vom deschide spre ceea ce este:

- important
- și semnificativ

din ecclesiologia creştin ortodoxă.[33]

Teologii creştin ortodocşi au dezvoltat mult de tot ecclesiologia creştin ortodoxă A fost mitropolitul grec Ioannis Zizioulas care a vorbit și de o *ființă ecclesală* care este format din omul care merge la Biserică: "teologia ortodoxă este expusă pericolului de a dezîncarna istoric Biserica; Occidentul, dimpotrivă, riscă s-o confirme în istorie fie sub forma unui hristocentrism extrem – o imitatio Christi – lipsit de influența pnevmatologică esențială, fie sub forma unui activism sau moralism social tinzând să joace în Biserică rolul de chip al lui Dumnezeu. Prin urmare, cele două teologii, orientală şi occidentală, au nevoie de o întâlnire în profunzime spre

[31]Sfântul Nicolae Cabasila spunea: "Biserica este anticamera Împărăției lui Dumnezeu" apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 11.04.2022).

[32]Ierótheos Vlachos, Mitropolitul Nafpaktosului, *Dogmatica empirică după învățăturile prin viu grai ale Părintelui Ioannis Romanidis*, Volumul II, (Editura Doxologia, Iaşi, 2017), p. 191-192 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/ortodoxie-nu-avem-democratie-egalitate-absoluta-intre-cetatenii-trupului-lui (accesat pe 11.02.2022).

[33]Despre Biserică Sfântul Gherman patriarhul Constantinopolului spunea: "Biserica este cerul pământean în care Dumnezeu din Cerul de Sus locuieşte şi se preumblă. " apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/ortodoxie-nu-avem-democratie-egalitate-absoluta-intre-cetatenii-trupului-lui (accesat pe 11.02.2022).

a putea regăsi sinteza patristică veritabilă, care le punea la adăpost de pericolele mai sus citate. Fiinţa ecclesială nu trebuie să se despartă niciodată de exigenţele absolute ale fiinţei lui Dumnezeu – adică de natura sa eshatologică – dar nici de istorie. Dimensiunea instituţională a Bisericii va trebui să întrupeze natura sa eshatologică, fără a face să dispară dialectica dintre acest veac şi cel ce va să vină, dintre necreat şi creat, dintre fiinţa lui Dumnezeu şi cea a omului şi a lumii. Dar cum poate fi realizat în ecclesiologie echilibrul ce constă în a lega fiinţa ecclesială de fiinţa lui Dumnezeu şi istoria de eshatologie, fără a distruge relaţia lor personală reciprocă? Pentru aceasta, trebuie regăsită importanţa decisivă a Euharistiei în eshatologic."[34]

Este bine să știm că nu este suficient numai să știm mai multe lucruri la nivel teoretic despre Biserică ci la fel de bine aceste lucruri trebuie să treacă prin filtrul experienței proprii. Numai așa vom ajungem să fim unii care să fim creștin ortodocși autentici. Cărțile de ecclesiologie creștin ortodoxă evident că pot să ne ajute să contemplăm Biserica și să ne dăm seama de modul în care este:

- concepută,
- organizată
- și existentă

Biserica însă în nici un fel acest lucru nu are efect în faptele noastre. Aceasta fiindcă nu trebuie să ne mulțumim numai cu contemplație ci trebuie să fim și unii care să acționăm în sensul ecclesiologiei creștin ortodoxe.

Sunt mulți care susțin că de fapt tot ceea ce trebuie să facem este să știm despre Biserică ceea ce este și să nu ne mai facem nici un fel de probleme. Mitropolitul Ioannis Zizioulas spunea: "Biserica nu este doar o instituţie, ci un "mod de existenţă", *o manieră de a fi.* Taina Bisericii, chiar în dimensiunea sa instituţională, este profund legată de fiinţa omului, de fiinţa lumii, de însăşi fiinţa lui Dumnezeu. Graţie acestei , atât de caracteristică teologiei patristice, ecclesiologia prezintă o importanţă neîndoielnică, nu numai pentru teologie în ansamblul său, ci şi pentru nevoile existenţiale ale omului din orice epocă."[35]

Parohia creștin ortodoxă este una care trebuie să știm că dincolo de:

- timp
- epocă
- și istorie

cheamă sufletele noastre la întâlnirea cu Hristos care duce la mântuirea sufletelor noastre.

Trebuie să ne dăm seama de faptul că mântuirea este un lucru care ajunge să fie dobândită și prin mersul la parohia noastră. Este un privilegiu ca noi creștinii ortodocși să ajungem să ne întâlnim la Biserică și să ne rugăm unii pentru alții și să stabilim parametrii comuniunii dintre noi. Mitropolitul Ioannis Zizioulas spunea: "mai întâi, fiinţa ecclesială este legată de însăşi fiinţa lui Dumnezeu. Datorită faptului că omul este membru al Bisericii, el devine "chip al lui Dumnezeu", deci el există aşa cum Dumnezeu însuşi este, dobândeşte "modul de a fi" al lui Dumnezeu. Această manieră de a fi nu este un comportament moral, adică ceva ce omul *îndeplineşte.* Este o formă de *relaţie* cu lumea, cu celălalt şi cu Dumnezeu, un fapt de *comuniune* şi de aceea ea nu poate fi realizată ca act *individual,* ci numai ca fapt *eclesial.*

Totuşi, pentru ca Biserica să poată oferi acest mod de existenţă, ea însăşi trebuie sa fie un chip al modului în care Dumnezeu există. întreaga sa structură, slujirea ei sacramentală etc., trebuie sa exprime acest mod de existenţă, ceea ce înseamnă înainte de toate că Biserica trebuie să aibă o credinţă dreaptă, o înţelegere corectă a fiinţei lui Dumnezeu. Cu privire la fiinţa lui Dumnezeu, *ortodoxia* nu este un lux pentru Biserică şi pentru om, ci o necesitate existenţială. "[36]

Ceea ce trebuie să știm este că de cele mai multe ori se poate vedea o mare discrepanță dintre tratatele de teologie creștin ortodoxă despre ecclesiologie ci viața practică a parohiilor. Acesta fiindcă se poate vorbii de un fel de:

- ruptură,
- fracturare,
- diferență
- și sciziune

dintre teologia ecclesiologică și practica ecclesiologică.

Este una să facem teorii despre Biserică și alta să ajungem să trăim în viața de parohie de zi cu zi și an de an. În teoria ecclesiologică se poate spune că nu Biserica nu se confruntă cu:

- crize,

[34]Ioannis Zizioulas, *Fiinţa ecclesială* apud https://carticrestine.wordpress.com/2008/01/11/fiinta-eclesiala/ (accesat pe 11.04.2022).
[35]Ioannis Zizioulas, *Fiinţa ecclesială* (București, 2007) p. 7.
[36]Ioannis Zizioulas, *Fiinţa ecclesială* (București, 2007) p. 7.

- facturi de plătit,
- încălzirea de pe timpul iernii
- sau lipsa de personal calificat în parohie.

Totuși, trebuie să știm că sunt mai multe tratate de ecclesiologie creștin ortodoxă care pot să ne fie de mare folos. Ne sunt de mare folos fiindcă ele ne ajută să vedem care este

- menirea,
- sensul,
- profunzimea
- și înțelesul

ultim la Bisericii.

Tot mitropolitul Ioannis Zizioulas ne spune că în Biserică comuniunea există fiindcă Dumnezeu Sfânta Treime este o comuniune de persoane: "ființa lui Dumnezeu este una relațională: fără conceptul de comuniune, nu s-ar putea vorbi de ființa lui Dumnezeu. Tautologia "Dumnezeu este Dumnezeu" nu spune nimic în planul ontologiei, tot așa cum afirmația logică A =A este o logică moartă și, în consecință, o negație a ființei, care este viață. Ar fi de neconceput să vorbim despre "Dumnezeu Unul" înainte de a vorbi de Dumnezeu Care este "comuniune", adică de Sfânta Treime. Sfânta Treime este un concept *primordial* din punct de vedere ontologic, și nu o noțiune care se adaugă substanței divine sau care îi urmează, așa cum se vede în manualele dogmatice din Occident și, din păcate, în cele ale Orientului timpurilor modeme. Substanța lui Dumnezeu, "Dumnezeu", nu are conținut ontologic, nu are ființă veritabilă decât numai în calitate de comuniune."[37]

Sunt mai mulți oameni care se izolează. Acest lucru fiindcă ei au un temperament

- introvertit
- sau pur și simplu sunt melancolici.

Ei bine Biserica Creștin Ortodoxă trebuie să știm că îi poate scoate pe acești oameni din izolarea lor fiindcă ei sunt unii care duminică de duminică și sărbătoare după sărbătoare ajung să vină în contact unii cu alții în acest mod să fie în comuniune. Din moment ce se poate spune că ontologic Dumnezeu nostru este unul are comuniunii interpersonale nu avem cum să nu ne dăm seama de sensul ultim și final al comuniunii pe care ajungem să o trăim în parohia noastră creștin ortodoxă. "Astfel devine comuniunea un concept ontologic în gândirea patristică. în câmpul ființării, nu se găsește nimic existent și inteligibil prin sine însuși, nimic care să poată, ca individ, subzista "în întregime singur", precum "tode ti" al lui Aristotel, de vreme ce însuși Dumnezeu există numai grație unui fapt de comuniune. în acest fel, lumea antică a auzit pentru prima dată că ființele devin adevărate prin comuniune: nimic nu există fără ea, nici măcar Dumnezeu."[38]

Doi academicieni vorbeau despre virtute.

- Și care este părerea ta despre virtute?
- Una bună.
- Îmi dau seama de asta.
- Și atunci?
- Cum privești tu virtutea?
- Foarte asemănător ca grecii antici.
- Adică?
- Știi cum se spune în greacă la păcat?
- Cum?
- Amartia.
- Ș?
- În greacă amartia înseamnă a rata o țintă.
- Ca și cum ai trage cu săgeata?
- Da.
- Și?
- Păcatul este în concepția greacă ratarea de a pune virtutea în funcție.
- Interesant.
- Este.
- Și așa privești tu virtutea?
- Da.

[37]Idem p. 9.
[38]Ibidem p. 9.

- Eu cred că virtutea este sănătatea sufletului.
- Și viciul?
- O boală.
- Este posibil să fie așa.
- Și știi de ce cred asta?
- De ce?
- Fiindcă omul se poate vindeca de vicii.
- Așa este.
- Deci viciile sunt un fel de boală a sufletului.
- Și nu este Hristos medicul sufletului?
- Ba da.
- Vezi că îți pot urmării logica?
- Văd.
- Acum depinde cu vindecarea.
- De ce?
- Dacă omul nu se trezește la realitate poate ca sufletul lui să moară de tot.
- Asta așa este.
- Deci sunt și unii care sunt pierduți cu totul.
- Din nefericire.
- Dar logica ta este bună.
- Sigur că este bună.
- Omul se poate trezii din patimă și se poate pocăii.
- Cred că pocăința este una dintre cele mai mari șanse pe care ni le-a dat Dumnezeu.
- De ce?
- Fiindcă dacă nu toți am fi pierduți.
- Așa este.
- Știi ce mi-am adus aminte discutând cu tine?
- Nu.
- De filosoful Pantholida.
- Ce este cu el?
- Pantholoida a fost invitat odată la academia filosofilor.
- Și?
- Acolo se vorbea despre virtute.
- Frumos.
- După ce prelegerile s-au încheiat un filosof l-a întrebat pe Pantholida:
- Și cum ți s-au părut discursurile?
- Frumoase dar nefolositoare.
- Nefolositoare?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă voi nu trăiți așa pe cum vorbiți.
- Cum așa?
- Purtaţi pe limbă virtutea şi o vestiţi altora, însă voi n-o urmaţi.
- Hahahaha.
- De ce râzi?
- Fiindcă Pantholida avea dreptate.
- Așa este.
- Și în zilele noastre cred că este la fel.
- În ce sunt?
- În mas media se vorbește mult de o viață de virtute însă realitatea este alta.
- Cred că ai dreptate.
- Deci trebuie nu numai să vorbim despre virtute ci să și punem în practică virtutea.
- Da, evident.
- De fapt știi ce?

- Și Iisus s-a confruntat cu acest hiat dintre virtute și viciu.
- Da?
- Da.
- Când?
- Nu erau fariseii unii care vorbeau despre virtute dar nu o puneau în practică?
- Ba da.
- Și nu l-au răstignit fariseii pe Iisus fiindcă nu le-a dat dreptate?
- Ba da.
- Deci vezi că problema nu este nouă?
- Așa este.
- Acest lucru ne sună și nouă academicienilor.
- În ce sens?
- Și noi suntem unii care suntem tobă de carte.
- Și?
- Câți dintre noi suntem oameni ai virtuții?
- Asta nu știu.
- Puțini.
- Crezi
- Da.
- Poate ai dreptate.
- Evident că am dreptate. [39]

Când mergem la parohia noastră nu trebuie să fim unii care să intrăm într-o stare de comuniune pasivă referitor la ceea ce auzim şi la ceea ce predică preotul ci trebuie să fim unii care să ne punem problema cum putem să aducem în faptă ceea ce auzim. Aceasta fiindcă trebuie să fim oameni care să fim practici. Parohia trebuie să ştim este că o realitate practică. Este vorba de *practica mântuirii noastre*. Este această practică ce se manifestă mai ales în comuniunea din parohie. "Dar această comuniune nu este o relaţie înţeleasă ca atare, o structură existenţială care înlocuieşte "natura" sau "substanţa" în rolul său ontologic primordial - ceva ce ar aminti structura existenţei întâlnită în gândirea lui Martin Buber. La fel ca şi "substanţa", "comuniunea" nu există prin ea însăşi: Tatăl este "cauza" ei. Această teză a Capadocienilor, care au introdus conceptul de "cauză" în fiinţa lui Dumnezeu, are o importanţă incalculabilă. Ea înseamnă că ultima categorie ontologică datorită căreia ceva *este* cu adevărat nu este nici o "substanţă" impersonală şi incomunicabilă, nici o structură de comuniune presupusă în ea însăşi sau impusă de necesitate, ci *persoana*."[40]

Sfinții părinți au fost unii care știm că au scris mai multe cărți de ecclesiologie. Unii ar putea spune că este sunt pur și simplu teorii. Însă ceea ce trebuie să știm este că aceste teorii au venit dintr-o trăire autentic creştin ortodoxă. Nu trebuie să uităm acest lucru. Sfinții părinți au scris nu pentru ei și pentru slava lor deşartă ci mai mult pentru folosul nostru. În acest sens mersul la Biserică - pe care mai mulți creştin ortodocşi nu îl practică - este esențial. Sfântul Ioan de Kronstandt spunea: "mergând des la biserică pentru a aduce slavă şi laudă lui Dumnezeu, Maicii lui Dumnezeu, îngerilor şi sfinţilor care au bineplăcut lui Dumnezeu ne încredinţăm prin aceasta din ce în ce mai mult Domnului, Stăpânei noastre, sfinţilor îngeri, sfinţilor care au bineplăcut lui Dumnezeu, împrumutând de la Dumnezeu şi de la sfinţi mireasma duhovnicească a sfinţeniei, dreptăţii şi a toată virtutea şi curăţindu-ne şi întărindu-ne sufletul cu harul lui Hristos şi cu exemplele virtuţilor sfinţilor. Mare bine este a merge des în biserica lui Dumnezeu ca să înalţi slavă lui Dumnezeu: acest lucru mântuieşte de păcate şi de ispitele diavolului şi ale lumii, hrăneşte, desfată, se luminează şi întăreşte sufletul în credinţă şi în evlavie. Şi ce frumoasă, este slujba în Biserica Ortodoxă! Nicăieri în lume, în nici o altă credinţă sau confesiune, nu există o asemenea minunată, cerească şi desfătătoare slujbă."[41]

În vechime Sfântul apostol Pavel a fost cel care a lansat idea că oamenii din biserică sunt ca mădularele unuia și aceluiași trup. Plecând de la această afirmație trebuie să știm că parohia trebuie să fie o familie mai mare. Sunt unii care poate că ar găsii aceste rânduri mult prea mult. Totuși trebuie să știm că o parohie reușită este una în care membrii ei se simt ca într-o familie. Parohia este o familie în care membrii vor să se mântuiască .și caută

[39]Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).
[40]Ioannis Zizioulas, *Fiinţa ecclesială* (Bucureşti, 2007) p. 10.
[41]Sfântul Ioan de Kronştadt, *Liturghia – cerul pe pământ, (*Editura Deisis, 2002), p. 300.

mântuirea. În acest sens mitropolitul George Khodr spunea: "Biserica este inima lumii, chiar dacă lumea nu-şi cunoaşte inima."[42]

Ei bine sunt mai mulți care în viața creştinului ortodox ajung să îi revendice inima. Unii au spus că inima este locul de muncă. Alții spun că inima este divertismentul. Alții spun că inima sunt prietenii șamd. Ei bine în sens creştin ortodox inima creştinului ortodox este parohia. Fiecare dintre creştinii ortodocși participă la viața de parohie și este bine să știm că această participare - după cum ne spunea Mitropolitul Ioannis Zizioulas - trebuie să fie una ontologică, adică din inimă şi cu toată inima.

Despre Biserică părintele Ilie Cleopa spunea: "de ce se numeşte Biserica sfântă? **Biserica este numită sfântă pentru că sfânt este Capul ei, Mântuitorul nostru Iisus Hristos**, pentru că sfinte sunt mijloacele mântuirii, Duhul Sfânt, Care sălăşluieşte în Biserică până la sfârşitul veacului, învăţătura propovăduită şi Trupul Domnului, care este sfinţenia însăşi şi care se dăruieşte continuu pe altarele ei. Sfântul Apostol Pavel zice: „Hristos a iubit Biserica şi S-a dat pe Sine pentru ea, ca s-o sfinţească, curățind-o cu baia apei prin cuvânt, şi ca s-o înfăţişeze Sieşi Biserică slăvită, neavând pată sau zbârcitură, ori altceva de acest fel, ci ca să fie sfântă şi fără de prihană" (Efeseni 5, 25-27). Sfântul Irineu scrie: **„Unde este Biserica, acolo este şi Duhul Sfânt şi unde este Duhul Sfânt, acolo este şi Biserica şi tot harul"**. Biserica este fără pată şi fără zbârcitură. Bisericile, zice Origen, sunt ca luminătorii în lume."[43]

După cum spunea Sfântul Maxim Mărturisitorul că. "Biserica este laboratorul mântuirii." Trebuie să știm că avem toate șansele să ne câştigăm mântuirea dacă luăm viața de parohie în serios. Problema este că sunt mulți care nu se gândesc la parohie ca un lucru serios. Sunt mulți care văd parohia creştin ortodoxă numai ca o casă de luat taxe. Știm că mai toate parohiile creştin ortodoxe încasează o taxă anuală. Ei bine este evident că nu vom intra aici în detalii însă ceea ce trebuie să știm este că parohia creştin ortodoxă trebuie să fie una:

- dinamică,
- vie,
- activă
- și efectivă.

Despre mersul la biserică Sfântul Maxim Grecul spunea: "de fiecare dată când vrei să mergi la biserică, să fii consecvent la cele ce ne îndeamnă credința noastră, să ai grijă să nu uiți că mergi la **palatul însuflețit al Celui Preaînalt.** Acolo este Tronul lui Dumnezeu. Acolo răsună neîncetat imnul îngeresc: *Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot!...*

Așadar, ai grijă cum mergi la biserică și cum intri în ea! **Ai grijă ca sufletul tău să fie curățat de minciună, de ură, de dușmănii și răutăți, de dorințe spurcate**. Să porți haine simple și umile – nu excentrice și nu potrivite întâlnirilor lumești. Să intri în biserică cu frică de Dumnezeu, cu **smerenie**, cu **iubire**. Dacă vei merge în acest fel, să știi că ești fericit și chiar foarte fericit și în viața aceasta pământească. Și vei fi încă mai fericit și foarte fericit în viața cea veșnică!"[44]

Mergem la biserică nu numai pentru

- a ne mântuirii
- și a ne ruga împreună

ci la fel de bine și pentru a ne descoperii unii pe la alții ca fiind creştin ortodocși autentici. Ceea ce trebuie să știm este că sunt mai multe lucruri care pot să fie falsificate în lumea noastră. În nici un fel însă nu poate să fie falsificat mersul la biserică. Trebuie să știm conștienți de acest lucru și să ne dăm seama că el este unul cu mai multe implicații care ne privesc direct.

Dintre aceste implicații care ne privesc direct una se leagă de minciună. Sunt mulți care merg la biserică nu fiindcă cred în acest lucru și le place ci mai mult fiindcă vor să fie considerați oameni

- credincioși,
- evlavioși
- și integrii

în comunitățile lor.

Se știe că sunt mai mulți politicieni care în timpul campaniilor electorale se folosesc de parohii pentru a câștiga cât mai multă încredere. Acesta fiindcă ei sunt unii care nu au frică de Dumnezeu și se folosesc de orice pentru a își atinge scopurile. Teologul Vlad Botez spunea: "faptul că atât de mulți oameni nu cred în Biserică şi

[42] Mitropolitul George Khodr, citat de teologul Olivier Clément.

[43] Arhimandritul Cleopa Ilie,*Călăuză în Credința Ortodoxă*, Editura Episcopiei Romanului, 2000, p. 118.

[44] Sfântul Maxim Grecul apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/cum-trebuie-sa-intram-intr-o-biserica (accesat pe 12.04.2022).

nu sunt „practicanţi” arată fără îndoială o înţelegere greşită asupra sensului cuvântului „Biserică” şi a realităţii pe care el o exprimă. Biserica, pentru Franţa Evului Mediu însemna papalitatea, episcopatul, clerul, parohiile, organizaţiile ecleziastice, într-un cuvânt, instituţia pe care istoricii şi sociologii pot să o descrie, aceea pe care un necredincios poate să o cunoască la fel de bine ca şi un credincios. Este acea instituţie, cu fastul, dar şi ororile sale, pe care reforma protestantă a respins-o, care a dezvoltat o concepţie prea individualistă şi prea interiorizată a vieţii creştine. Aceasta s-ar situa în mod exclusiv la nivelul conştiinţei personale, o afacere între mine şi Dumnezeu, fără niciun mijlocitor în afară de Hristos. Slăbiciunile şi greşelile bisericii-instituţie au contribuit la dezvoltarea acestui punct de vedere, nu doar în mediul romano-catolic şi printre protestanţi, ci chiar şi printre ortodocşi, adesea mai cuprinşi de o concepţie catolică sau protestantă, decât de un autentic simţământ ortodox despre Biserică.”[45]

După cum putem să ne dăm seama nu este destul să mergem la biserică și să stăm acolo izolați. Trebuie să ne implicăm în viața parohiei noastre și să facem din ea una vie. Parohia trebuie să fie vie și trebuie să fim conștienți de acest fapt fiindcă este mare nevoie de o parohie vie.

Sfântul Efrem Sirul spunea: “Biserica este locul unde sunt salvați cei condamnați la moarte.”[46] Ce vrea să însemne acest cuvânt destul de ambiguu? Înseamnă că noi trebuie să ne dăm seama că în Biserică avem un loc în care putem să evităm damnarea la iad. Nimeni nu vrea să ajungă în iad. Știm că iadul este un loc înfricoșătoare și teribil. Ei bine avem șansa să scăpăm de iad dacă ne orientăm spre viața parohiei noastre. Rugăciunile și slujbele care se fac în Biserică sunt metode de a scăpa de iad.

Nu vrem să ajungem în iad dar de multe ori găsim mersul la biserică:

- inconvenient,
- monoton,
- greoi
- și repetitiv.

Ei bine trebuie să intrăm mai mult în logica duhovnicească a lucrurilor. Trebuie să ne lăsăm în voia lui Dumnezeu și a sfinților lui care știm mult mai bine ceea ce este bine pentru noi. Iată de ce mersul la biserică și participarea la viața parohiei sunt foarte importante.

Parohia este o școală a mântuirii în care învățăm ceea ce este necesar pentru a ne mântuii. Este un proces mai greu dar nu imposibil. Iată de ce prin parohia noastră trebuie să știm că ajungem să facem unul dintre cele mai

- nobile
- și înălțătoare lucruri:

propria noastră mântuire.

“Încă de la începuturile sale, teologia patristică insistă asupra unui lucru extrem de semnificativ: omul nu se poate apropia de Dumnezeu decât prin Fiul și prin Duhul Sfânt. Ecclesiologia, care folosește noțiunea de “chip al lui Dumnezeu”, nu se poate întemeia numai pe triadologie. Faptul că Biserica este “chip al lui Dumnezeu” se datorează *iconomiei* Sfintei Treimi, adică lucrării lui Hristos și a Duhului în *istorie.* Această iconomie este *baza* eclesiologiei, fără a-i fi totuși scopul. Biserica este edificată prin lucrarea istorică a iconomiei divine, dar conduce în cele din urmă la vederea lui Dumnezeu “așa cum este”, la viziunea lui Dumnezeu întreit în existența Sa eternă.”[47]

Doi filosofi discutau despre virtute.

- Și este virtutea pentru tine?
- Este opusul viciului.
- Asta știe mai toată lumea.
- Dar nu sunt mulți care conștientizează.
- Adică una este să ști și alta să conștientizezi?
- Da.
- Eu vroiam să îmi spui ce este virtutea în raport cu sine nu cu altceva.
- Eu cred că în ceea ce privește virtutea se poate spune următorul lucru.
- Care?
- Virtutea este înrădăcinarea și stabilizarea omului în bine.

[45]https://doxologia.ro/viata-bisericii/reflectii/la-ce-bun-biserica (accesat pe 12.04.2022).
[46]Sfântul Efrem Sirul apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 12.04.2022).
[47]Ioannis Zizioulas, *Ființa ecclesială* (București, 2007) pp. 11-12.

- Înrădăcinare?
- Da.
- În ce sens?
- Tu nu ai văzut că sunt mulți oameni fără rădăcini?
- Ba da.
- Deci?
- Acum ce înțelegi un om fără de rădăcini?
- Este un om ușor influențabil și ușor manevrabil.
- Care se schimbă mereu?
- Da. Omul fără de rădăcini este un om care nu care principii.
- Principii. Bine spus.
- Azi spune una și mâine face alta.
- Îmi dau seama.
- Și după cum am spus pe lângă înrădăcinare omul virtuos este un om stabil în bine.
- Adică?
- Sunt oameni răi care ocazional fac bine.
- Cum ar fi?
- Un hoț notoriu poate ceda locul său unei femei însărcinate în autobuz.
- Este și acesta un bine.
- Este dar el nu schimbă starea hoțului în sine.
- Adică este un bine accidental?
- Da, bine spus bine accidental.
- Nu eram conștient de acest lucru.
- Pentru oamenii instabili binele este mai mult o aventură.
- Adică ceva nesigur.
- Și mai ales inconștient.
- În ce sens?
- Poți să faci un bine fără să fim conștient de acest lucru.
- Și cei virtuoși sunt unii care sunt conștienți?
- Da. Trebuie să știm că omul virtuos este un om care știe ce vrea de la viață.
- Așa este. Sunt atât de mulți oameni care nu știu ce vor de la viață.
- Oricum este mare diferența dintre omul virtuos și omul patimilor.
- Asta așa este.
- Uite tu ai auzit de filosoful Eudamida?
- Nu.
- A fost un filosof grec care a fost chemat la academia din Atena.
- Și?
- Acolo vorbea bătrânul Xenocrate.
- Frumos.
- Cine este cel care vorbește? A întrebat Eudamida.
- Este bătrânul Xenocrate.
- Da?
- Da.
- Și cine este el?
- O este un bătrân înțelept și virtuos care caută necontenit virtutea.
- Caută necontenit virtutea?
- Da.
- Păi dacă el caută necontenit virtutea cum a mai ajuns să trăiască virtutea? A întrebat Eudamida.
- Nu cred că înțeleg replica, a intervenii filosoful.
- Există o categorie de oameni care permanent caută.
- Ce caută?
- Răspunsuri, moduri de viață, idei.
- Și?
- Dacă este în căutate continuă la un moment dat viața îți scapă.

- Asta așa este.
- Este bine să cauți virtutea.
- Sigur că este.
- Însă trebuie să te cunoști pe tine însuți foarte bine.
- De ce?
- Ca să îți dai seama la ce grad de virtute ai ajuns.
- Așa este.
- Prin urmare trebuie să fim oameni ai virtuții ca filosofi.
- Sunt mulți filosofi ca nu prea vor să știe de acest lucru.
- Este greșeala lor.
- Și cum poate un filosof să trăiască virtutea?
- În primul rând filosofia se bazează pe o mare virtute.
- Înțelepciunea?
- Da.
- Înțelepciunea este o virtute care le face pe toate celelalte să funcționeze.
- Așa este.
- Sunt din ce în ce mai puțini cei care îl consideră pe filosof un om al virtuții.
- De ce?
- Fiindcă în zilele noastre se crede că filosofia este numai o teorie despre viață.
- Și nu este?
- Nu.
- Cum?
- Filosofia este un mod de viață.
- Sunt de acord.
- Prin urmare a fi filosof înseamnă să fi un om al virtuții.
- Este foarte creștinește.
- Evident.[48]

Am enunțat dialogul de mai sus pentru a face pe câți mai mulți conștienți că virtutea este un lucru care ajunge să se manifeste în viața de parohie. Ajungem să îi acceptăm pe ceilalți din jur și la fel de bine ne identificăm cu ei ca fiind trupul lui Hristos. Este un lucru cât se poate de bun și de folositor. Pentru ca să ajungem la mântuire evident că avem nevoie de virtuți și prin virtuți în cele din urmă ne exersăm viața noastră de parohie. Părintele Tihon starețul mănăstirii Stavronikita spunea despre mersul la biserică: "Biserica este una. Fiindcă este trupul viu al lui Hristos și Hristos este Unul, nu poate Biserica decât să fie și ea una. De altfel, și Domnul de aceea a venit, ca să ne unească din nou cu Dumnezeu și între noi, unire care se perturbase serios după căderea celor întâi zidiți și ascultarea lor de diavolul care nu are alt scop decât să despartă pe oameni de Dumnezeu. Domnul a venit ca să ne cheme pe toți să ne unim și Biserica, Trupul Lui Dumnezeu-omenesc, este locul în care se realizează această dublă unire, cu Dumnezeu și cu oamenii. În Biserică ne unim cu Dumnezeu și cu frații noștri, de vreme ce devenim toți mădulare ale aceluiași Trup."[49]

CAPITLUL 3

SOLIDARITATEA CREȘTINILOR ORTODOCȘI ÎN PAROHIA CREȘTIN ORTODOXĂ

Solidaritatea este în zilele noastre un lucru care este asociat mai mult cu politica. Aceasta fiindcă în politică ni se cere să fim solidari cu cei care sunt de aceiași culoare politică cu noi. Prin urmare ce este solidaritatea? Solidaritatea este "unitate strânsă între oamenii bazată pe o comunitate de concepții, de sentimente, de acțiuni, de interese etc."[50] Este evident că solidaritatea nu este numai o armă politică ci la fel de bine ea trebuie să fie prezentă și în parohiile creștin ortodoxe. Noi creștinii ortodocși trebuie să fim unii care să ne iubim fiindcă numai așa demonstrăm lumii din jur că suntem creștini ortodocși autentici. Nu avem cum să ne iubim dacă între noi există:

[48]Din Grigorie Comșa. *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[49]https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/biserica-este-una-exista-alte-biserici (accesat pe 12.04.2022).
[50]După Dicționarul explicativ.

- ranchiună,
- ură,
- dezbinare,
- ostilitate
- și agresivitate.

Arhimadnritul Tihon de la Stavronikita spunea: "așadar, orice despărțire, orice rupere de Biserica una înseamnă potrivnicie față de lucrarea mântuitoare a Domnului și depărtare de harul lui. Nu este altceva decât o hulă împotriva Duhului Sfânt Care constituie legea Bisericii. Însă și în acest caz diavolul îi păcălește pe oameni cu diferite îndreptățiri și justificări, care inițial par întemeiate, cum sunt de pildă că vor face o biserică mai autentică, mai tradițională, mai ortodoxă, mai austeră, care va ține vechiul calendar ș. a. Dar scopul este de fapt să separe de Biserică, și prin urmare de harul mântuitor al Duhului Sfânt și în același timp să intre în opoziție cu toată lucrarea și istoria Bisericii și cu tot conținutul și înțelesul Sfintelor ei Canoane „Diavolul prin erezii, încearcă prin nebunia schismaticilor să sfâșie Trupul lui Hristos. De aceea cei care urmează vreo schismă ..., fie monahi, fie laici, să se despartă desăvârșit de Biserică până ce vor urî relația lor cu schismaticii și se vor întoarce la propriul lor episcop". (Pidalionul, 13, 1-2, p. 367)."[51]

Solidaritatea în parohiile creștin ortodoxe este prezentă mai ales la sate unde știm că oamenii sunt mult mai:

- iubitori,
- calzi,
- deschiși
- și curați.

La orașe adevărul este că este mai greu să vorbim de o solidaritate între creștini. Orașele fiind mai mari trebuie să știm că este mai greu să ajungem să fim solidari unii cu alții fiindcă nu ne cunoaștem. Totuși faptul că cu toții suntem creștini ortodocși ar trebuii să fie o recomandare pentru toată lumea creștin ortodoxă. Un părinte creștin ortodox spunea așa că: *noi creștinii ortodocși ne iubim mai înainte de a ne cunoaște.* Ce vor să însemne aceste cuvinte? Înseamnă că creștinii ortodocși trebuie să fie:

- uniți,
- unitari,
- fraterni
- și solidari.

Este bine să știm că în ceea ce înseamnă facerea binelui să ajungem să fim solidari. Ceea ce este mai trist este că sunt mulți în zilele noastre care sunt solidari în ceea ce privește facerea răului. În parohie suntem solidari mai ales fiindcă toți ne împărtășim din același potir: "euharistia manifesta forma istorică a iconomiei divine, tot ceea ce fusese "transmis" (cf. I Corinteni 10,23: Euharistie = "tradiție") prin viața, moartea și învierea lui Hristos, ca și prin "forma" pâinii și a vinului și a unui "ordo" neschimbat, practic, din seara Cinei celei de taină. în Euharistie este păstrat tot ceea ce comunitatea euharistică perpetuează de-a lungul istoriei ca formă de celebrare și slujire, toată continuitatea istorică ce leagă fiecare Biserică de primele comunități apostolice și de Hristos: într-un cuvânt, tot ceea ce a fost transmis și *instituit.* Euharistia este astfel afirmarea prin excelență a istoriei, sfințirea timpului, manifestând ca realitate de ordin istoric, ca instituție, Biserica."[52]

Prin urmare ceea ce voim să adresăm în paginile acestei cărți este că nu trebuie să lăsăm ca în parohia noastră creștin ortodoxă solidaritatea să fie numai una de

- de suprafață,
- formală,
- fățarnică
- și fariseică.

Aceasta fiindcă în nici un fel nu vom ajunge să trăim cu adevărat în Hristos dar nu știm ce este solidaritatea creștin ortodoxă. Suntem solidari unii cu alții fiindcă acest lucru l-a cerut Hristos de la noi. Hristos ne-a îndemnat să ne iubim unii pe alții și la liturghie de mai multe ori ajungem să mărturisim că trebuie să ne iubim unii pe alții. Arhimandritul Tihon de la Stavronikita spunea: "avem de pildă, perioada iconoclasmului, în care Biserica a fost încercată pentru 150 de ani aproape și Sfinții Părinți care au luptat pentru Ortodoxie, n-au

[51]Arhimandritul Tihon, *Tărâmul celor vii*, Sfânta Mănăstire Stavronichita, Sfântul Munte, 1995 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/biserica-este-una-exista-alte-biserici (accesat pe 12.04.2022).
[52]Ioannis Zizioulas, *Ființa ecclesială* (București, 2007) p. 14.

făcut o altă Biserică, ci au devenit ei înșiși martiri și mărturisitori ai Ortodoxiei, și în final a triumfat Ortodoxia, fără să se rupă unitatea Bisericii. Se poate în unele timpuri ca Domnul să îngăduie să fie încercată Biserica în diferite moduri „ca să se învedereze între voi cei încercați" (I Cor. 11, 19), cum spune Apostolul, dar niciodată nu poate să fie rătăcită Biserica, fiindcă este Trupul Viu al Dumnezeului-om, Hristos. Și de aceea nu poate să existe nici o îndreptățire pentru cei care pentru oricare motiv sau oricare pretext se rup de Biserică. „Păcate grele și greu de vindecat sunt erezia și schisma. Ele constituie mijloace prin care diavolul încearcă să zădărnicească mântuirea oamenilor prin tăierea lor de comuniunea ecleziastică purtătoare de viață" (Arhim. Gheorghe Kapsanis, Slujirea pastorală potrivit cu Sfintele Canoane, Pireu, 1976, p. 187)."[53]

Ortodoxia a trecut prin mai multe crize și se poate spune că la fel de bine și în zilele noastre sunt mai multe lucruri care nu sunt prielnice ortodoxiei. Sectele și confesiunile creștine sunt și azi un lucru care nu face bine creștinismului ortodox și pentru aceasta trebuie să fim unii care să ne dăm seama de valențele profunde ale solidarității creștin ortodoxe. Sfinții părinți au reușit să treacă cu bine prin marile erezii care au marcat trupul Bisericii prin faptul că au fost solidari unii cu alții.

Sfântul Ciprian al Cartaginei spunea foarte inspirat: "Biserica este una singură, care se extinde prin dezvoltarea sa îmbrățișând mulțimea credincioșilor."[54] Sunt mulți care nu știu ceea ce este solidaritatea fiindcă ei sunt unii care cred că solidaritatea este un lucru făcut:

- din interes,
- cu un scop politic
- și cu o miză financiară.

Ei bine este parohia creștin ortodoxă cea care este menită să învețe lumea din jur ceea ce este adevărata solidaritate. Nu trebuie să trecem acest lucru cu vederea fiindcă după cum am putut vedea în lumea noastră solidaritatea este de mai multe ori:

- trecută cu vederea,
- falsificată
- și chiar sabotată.

Sunt și mulți care nu vor să trăiască în solidaritatea creștin ortodoxă și ajung să fie rupți de ortodoxie. Arhimadritul Tihon de la Stavronichita spunea: "ceva asemănător este valabil și pentru creștinii care, fără să se rupă în mod evident de Biserică, creează mici grupuri străine de Duhul Bisericii. Își închipuie că ei sunt singurii păzitori ai Ortodoxiei, în timp ce pe toți ceilalți, și pe arhierei și pe preoți îi consideră indiferenți sau chiar trădători ai Ortodoxiei. Prin faptul de a fi atașați în mod fanatic de unele persoane sau adunări, se îndepărtează de Trupul Bisericii, care de la început se exprimă prin Sfânta Liturghie și în enorie și nu prin adunări. Aceștia stau împotriva lucrării unității, pentru care S-a răstignit Domnul și se înstrăinează de ethosul ortodox care este plin de smerenie, blândețe, ascultare și dragoste. În acest mod, cad în ceea ce osândește Sfântul Apostol Pavel în întâia Epistolă către Corinteni că „fiecare dintre voi zice: Eu sunt al lui Pavel, iar eu sunt al lui Apollo, iar eu sunt al lui Chefa, iar eu sunt la lui Hristos! Oare S-a împărțit Hristos?" (I Cor. 1, 12-13)."[55]

Ceea ce voim să evidențiem în paginile acestei cărți este că trebuie să fim noi popoarele creștin ortodoxe mai solidari unii cu alții. Dacă vom cerceta mai bine care este stadiul solidarității la nivel pe popoare creștin ortodoxe vom vedea că solidaritatea este în criză. Este vorba de o criză

- de dragoste,
- de susținere,
- de ajutor
- și de simpatie.

Popoarele creștin ortodoxe trebuie să fie unite de credința în Hristos și să își dea seama că este această unitate în Hristos care poate să ducă că intensificarea vieții în Hristos.

Despre mersul la biserica din parohia noastră Părintele Ioanichie Bălan spunea: "vino la Biserică! Însă nu veni cu inima plină de ură și răzbunare, ci vino cu fața senină, **plină de dragoste**, că Hristos de dragostea ta are atâta nevoie! Nu veni la Biserică cu gura plină de vorbe deșarte și râs, că destui sunt cei ce râd acum de cuvintele și Biserica Lui, destui sunt cei ce-și bat joc de ucenicii și slujitorii Lui. Ci vino smerit și plângând în inima ta, căci

[53]Arhimandritul Tihon, *Tărâmul celor vii*, Sfânta (Mănăstire Stavronichita, Sfântul Munte, 1995) apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/biserica-este-una-exista-alte-biserici (accesat pe 12.04.2022).
[54]Sfântul Ciprian al Cartaginei apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 12.04.2022).
[5555]Arhimandritul Tihon, *Tărâmul celor vii*, Sfânta (Mănăstire Stavronichita, Sfântul Munte, 1995) apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/biserica-este-una-exista-alte-biserici (accesat pe 12.04.2022).

Hristos merge să moară pentru tine. Vino **cu sufletul şi trupul curăţit prin pocăinţă**, ca să poţi vedea pe cruce trupul lui Iisus."[56]

După cum am spus am ajuns să trăim într-o lume în care solidaritatea este mai mult o doctrină politică. Știm că în politică lucrurile sunt cât se poate de relative. Azi doi aliați sunt cei mai mare prieteni și formațiunile lor politice sunt cele mai solidare una cu alta pentru ca mâine ei să fie cei mai mari rivali politici. Iată cum trecerea de la

- solidaritate
- la ură și dezbinare

sunt lucruri cât se poate de firești și obișnuite în lumea noastră.

Noi creştinii ortodocşi trebuie să fim unii care să manifestăm o solidaritate

- autentică
- adevărată
- și vitală.

Parohia creştin ortodoxă este numai cadrul religios la unei astfel de solidarități. Iată de ce parohia la un anumit nivel are o și dimensiune socială. Parohia creştin ortodoxă este o instituție socială fiindcă în ea ajungem să găsim solidaritatea de care nu toții avem nevoie. Este o solidaritate care începe în această lume și se va termina numai în lumea care va venii. Prin urmare deși social cu toții ajungem să avem moduri de viață diferite ei bine când venin la biserică trebuie să știm că trebuie să fim unitari și uniți uni cu alții: "când vrei să iei parte la Sfânta Liturghie, adu-ți aminte că biserica este *casa lui Dumnezeu,* de care se cuvine *să ne apropiem cu inimă curată, în deplinătatea credinţei, curățindu-ne prin stropire inimile de orice cuget rău și spălându-ne trupul cu apă curată...,* cum ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel (Evrei 10, 22).

Încetează, deci, din ajun lucrul și obișnuitele îndeletniciri zilnice, spală-ți trupul și curățește-ți sufletul cu rugăciune, cu înfrânare de la păcate și cu împăcarea inimii, alungând din ea orice ură și orice vrăjmășie (Matei 5, 23-24 și I Timotei 2,8), mai ales atunci când vrei să te împărtășești. Dacă poți, bine este să iei parte la slujba de seară (Vecernia).

Iar a doua zi dimineață, îmbracă-te în haine curate și îngrijite, de sărbătoare, dar nu cu găteală prea multă și lux (îndeosebi femeile să lase obișnuitele podoabe și să vină cu capul acoperit) (I Corinteni 11,5 și I Timotei 2,9 și Așezămintele Sfinților Apostoli II, 57). Și, pentru că nu este cuviincios să ne înfățișăm înaintea Domnului cu mâinile goale (Ieşirea 22, 15), dacă poți, pregătește din vreme darul tău pentru altar: lumânări, tămâie, prinoase din rodurile pământului, dar mai ales prescura, vinul și pomelnicul cu numele viilor și celor adormiți ai casei și neamului tău."[57]

Doi americani creştini ortodocşi discutau cele duhovnicești.

- Și ce mai faci?
- Bine.
- Uite că ne-am întâlnit.
- Da?
- Vroiam să te întreb.
- Cum priveşti tu mersul la biserică?
- Folositor.
- De ce?
- Fiindcă în acest mod ne arătăm solidaritatea noastră cu restul de creştini ortodocşi.
- Crezi?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- De ce?
- Oamenii sunt atât de diferiți.
- În Hristos suntem cu toții una.
- Poate așa este.
- Uite ştii ce spune Sfântul apostol Pavel în acest sens?

[56]Arhimandritul Ioanichie Bălan,*Mănăstirea Sihăstria. Un pridvor al Raiului*, (Editura Mănăstirea Sihăstria, 2008), p. 44 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/vina-la-biserica (accesat pe 12.04.2022).

[57]*Despre Sfânta Liturghie,* Editura (Doxologia, Iași, 2009), p. 37 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/pregatirea-pentru-sfanta-liturghie (accesat pe 12.04.2022).

- Ce?
- Nu mai este iudeu, nici elin; nu mai este nici rob, nici liber; nu mai este parte bărbătească și parte femeiască, pentru că voi toți una sunteți în Hristos Iisus (Galateini 3, 28).
- Parcă am mai auzit aceste cuvinte.
- Da.
- Și care este sensul lor?
- Sensul lor arată solidaritatea la care trebuie să ajungă creştinii ortodocşi.
- Îmi dau seama.
- Trebuie să ne dăm seama că nu avem cum să venim la biserică şi să fim total străini unii față de alții.
- Asta aşa este.
- Este bine să ştii că cei din jurul tău sunt solidari cu tine.
- Dar și tu cu ei.
- Întotdeauna există reciprocitate.
- Așa este.
- Uite ca să îț dai seama cum este lumea din parohiile noastre de azi îți voi spune o pildă.
- Te ascult.
- Se spune că era o biserică mare și frumoasă.
- Și?
- Oamenii din acea biserică erau în mare avuți.
- Frumos.
- Într-o zi la biserică a venit un om sărac.
- Ce bine.
- Era îmbrăcat sărăcăcios deși era curat.
- Și ce a făcut săracul?
- A venit și s-a pus pe una dintre stranele din spate.
- Și?
- Imediat bogătașii din biserică au început să bombăne.
- Uite și la sărăntocul acela.
- Da.
- Nu are haine mai bune de îmbrăcat.
- Așa este.
- Ar fi bine să plece de aici.
- Și a plecat?
- Încă nu.
- Bine.
- La puțin timp la sărac a venit paraclisierul (cârsnicul) parohiei.
- Domnule îmi este teamă că va trebuii să plecați de aici.
- De ce?
- Fiindcă nu este locul tău aici.
- Este biserică. Biserica este pentru toată lumea nu?
- Este pentru oamenii din această parohie.
- Dar nu fac gălăgie.
- Nu sunteți îmbrăcat cum trebuie.
- Asta sunt hainele mele cele mai bune. Sunt curate.
- Vă rog să ieșiți afară.
- Și a ieșit săracul?
- Din bun simț da.
- Și ce a urmat.
- Trist săracul s-a pus pe treptele bisericii de unde asculta slujba.
- De ce ești trist? L-a întrebat un Om care tocmai venise și se uita la el.
- O de ai știi? Oamenii din această parohie sunt bogați și eu sunt sărac.
- Și?
- Mi-au spus să ies afară din biserică.
- Și pentru acest lucru ești trist?

- Da.
- Să nu fi trist.
- De ce?
- Eu sunt Iisus Hristos și de mai multe ori am încercat ca tine să intru în această biserică și nu M-au lăsat.
- Doamne Iisuse ai milă de mine, a mai apucat să spună săracul.
- După aceasta Iisus a dispărut.[58]

Pilda de mai sus ne spune că într-o parohie trebuie să fim solidari mai ales cu cei săraci. Chiar dacă nu avem bani să le dăm celor săraci trebuie să știm că le putem oferii prietenia noastră. Sunt oameni cu mari nevoie și trebuie să știm că ei au nevoie de noi. La fel de bine viața ne poate aduce și pe noi într-o pasență rea în care să avem nevoie de semenii noștri. Cum putem să cerem solidaritate dacă ni nu am oferit solidaritate? Iată de ce se poate spune că parohia creștin ortodoxă este un exercițiu de solidaritate. Trebuie să fim solidari unii cu alții fiindcă numai așa vom ajunge să fim unii care să ne dovedit credința noastră creștin ortodoxă. Despre solidaritatea din biserică Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: "ce adunare de lume e mai plăcută ca aceasta de aici? Ce e mai plăcut decât petrecerea aceasta duhovnicească, decât adunarea fraților în biserică? Așadar, nu cei care bat străzile și stadioanele merită numele de om, ci voi, care veniți în casa lui Dumnezeu. Nu cei care pierd timpul în altă parte, ci voi, care ați venit aici, să vă închinați lui Dumnezeu. Nu cei care se dau în vânt după lucrurile cele firești, ci voi, care ați venit astăzi ca să căutați lucrurile duhovnicești, meritați numele de om."[59]

Ceea ce trebuie să înțelegem din ecclesiologia creștin ortodoxă este că solidaritatea în parohia creștin ortodoxă nu trebuie să fie numai una nominală. În acest sens trebuie să știm că există o categorie de creștin ortodocși care sunt numai pentru ei. Ei vin la slujbele bisericii dar mai apoi nu interacționează cu nimeni din biserică. Acest lucru nu este bine. Odată ce am venit la biserică trebuie să ne manifestăm și solidaritatea. Nu trebuie să uităm acest lucru. Solidaritatea este prin urmare

- activă,
- bună,
- stimulatoare
- și eficientă.

Despre cum trebuie să ne comportăm în biserică Sfântul Nifon al Constanțianei spunea:

"**– Fii foarte atent când te găsești în biserică.** Să nu vorbești cu cineva și când cânți, nu te strădui din slava deșartă să faci glas frumos, spre plăcerea oamenilor.
– Oare este mare păcat acest lucru?
– Trebuie să știi, fiule, că **deasupra oamenilor în biserică se află mulțime de îngeri, care cântă împreună în chip nevăzut**.

Când vreun credincios începe să glumească sau să vorbească cu alții despre cele trupești, îngerii care îl vad, lasă cântarea și se întristează amar pentru starea lui, zicând: „**O, în ce grea ticăloșie a căzut sufletul acestui om! Cu câtă nesimțire stă el în biserică, fără frica de Dumnezeu și fără de rușine.** Dumnezeu i-a făcut urechile ca să le umple de rugăciune smerită și evlavioasă, iar el le umple de râs și de bârfeală!".

Aceste cuvinte m-au umplut de spaimă, și de atunci intru în biserică cu mai multă evlavie. Îmi aduc aminte de cele ce mi-a spus Cuviosul, iar, dacă, vreodată uit și spun vreun cuvânt, mă gândesc cu teamă și mă rușinez de îngerii lui Dumnezeu."[60]

Este adevărat că în biserică în timpul slujbelor nu prea avem timp să interacționăm unii cu alții însă ceea ce trebuie să știm este că după slujbe avem destul de mult timp să ne cunoaștem mai bine. Prin urmare ceea ce este evident este că avem timp să fim solidari unii cu alții în parohiile noastre.

Că relația dintre Hristos și parohia noastră este foarte strânsă ne-o spunea Sfântul Ambrozie al Milanului: "Cine dorește **Biserica,** pe Hristos Îl dorește."[61]

Fără doar și poate că mântuirea este un lucru care se câștigă și prin solidaritate. "Mântuirea este eliberarea din robia păcatului și a morții și dobândirea vieții de veci, în Hristos. Ea ne-a fost făcută cu putință prin Întruparea, jertfa, învierea și înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos la cer și ne-o putem însuși prin harul

[58]Pildă din tradiția creștină.
[59]Sfântul Ioan Gură de Aur apud https://doxologia.ro/reflectii/omul-biserica-isi-afla-propria-identitate (accesat pe 12.02.2022).
[60]*Viața și învățăturile Sfântului Ierarh Nifon*, (Editura Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993), p. 19.
[61]Sfântul Ambrozie al Milanului apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 12.04.2022).

dumnezeiesc, cu care trebuie să conlucrăm prin credință și fapte bune. De mântuire se poate împărtăși orice om, căci Dumnezeu „voiește ca toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului." (I Tim. 2, 4)."[62]

Ceea ce ne învață parohia creştin ortodoxă este că în nici un fel nu trebuie să credem că mântuirea este o întreprindere

- singulară,
- privată,
- egoistă,
- individuală
- și egocentrică.

Solidaritatea este la fel de bine un lucru care ne ajută în procesul mântuirii. De ce? Fiindcă Hristos Mântuitorul ne cere să ne iubim unii pe alții și acest lucru ajungem să îl trăim în primul rând în parohia noastră. În acest Sfântul Teofan Zăvorâtul: "cine v-a sâcâit atât cu întrebarea, cum să te mântuieşti? De parcă n-ar fi fost încă lămurită, şi noi am fi primii care trebuie să începem această lucrare! Ce este creştinismul? Este modelul mântuirii celui căzut. Domnul Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi (I Timotei 1, 15).Chestiunea este limpede. Ce să mai stăm pe gânduri? Câți mântuiți nu cunoaştem? Și cum s-au mântuit ei? În Biserica lui Hristos. Să trăiască aşa cum porunceşte Biserica şi se va mântui. Să creadă tot, în simplitatea inimii necercetătoare, să lepede duhul iscodirii şi al întrebărilor fără rost şi să nu tulbure cu ele sfera liniştită al credinței. Cui nu-i este limpede cum şi prin ce se săvârşeşte mântuirea în Biserica lui Dumnezeu, aceluia, iată ce trebuie să i se spună: „Crezi în tot ce-ți porunceşte să crezi Sfânta Biserică şi, primind puterile harice prin Sfintele Taine şi, încălzindu-le prin participarea la toate celelalte sfinte slujbe şi prin împlinirea tuturor celorlalte rânduieli ale Sfintei Biserici, mergi neabătut, sub oblăduirea păstorilor legiuiți, pe calea poruncilor pe care ni le-a dat Domnul Iisus Hristos, şi te vei mântui". Dacă privim în jur, vedem că toate acestea se înfăptuiesc deja. Să nădăjduim, aşadar, cu smerenie în harul care ni s-a dat prin revelația lui Iisus Hristos, fără să ne îndoim între şovăieli şi nedumeriri."[63]

Ceea ce trebuie să știm este că mântuirea nu este un fel de teorie elaborată și sofisticată pe care numai câtiva mari inițiați o știu. Cel puțin nu așa o privește creștinismul ortodox. În creștinismul ortodox mântuirea înseamnă:

- acțiune,
- fapte bune,
- solidaritate,
- iubire
- și activitate.

Iată de ce concepția de mântuire creștin ortodoxă este accesibilă și ușor de împropriat. Este evident că la judecata de după moarte Dumnezeu nu ne va întreba câte cărți de religie și teologie am citit dar ne va întreba câte fapte bune am făcut.

Este evident că noi suntem cei care trebuie să ne ghidăm viața după parohia noastră și nu invers. Aceasta fiindcă suntem noi cei care avem nevoie de mântuire și nu parohia ca instituție. În acest sens părintele Teofil Părăian spunea: "dacă **Biserica** are un punct de vedere, noi trebuie să ne unim cu punctul de vedere al **Bisericii**."[64]

Sunt mai mulți oameni care fiindcă sunt:

- mândrii
- orgolioși,
- plini de sine
- și neînduhovniciți

evident că vor contesta ceea ce spunea părintele Teofil Părâian. Trăim într-o lume în care fiindcă pentru a ajunge la vârf ajungem să călcăm peste cadavre ei bine în nici un fel nu se cuvine să ajungem să renunțăm la

- opiniile,
- crezurile
- și principiile noastre.

[62]*Învățătura de credință ortodoxă*, Editura Doxologia, 2009, p. 7 apud https://doxologia.ro/viata-bisericii/catehism/dar-ce-este-mantuirea (accesat 13.04.2022).
[63]Sfântul Teofan Zăvorâtul, *Învățături și scrisori despre viața creștină*, tradusă de Elena Dulgheru și Richard Sârbu Editura Sofia, București, 2001, p. 34 apud https://doxologia.ro/cuvant-de-folos/cum-putem-sa-ajungem-la-mantuire (accesat p 13.04.2022).
[64]Părintele Teofil Pârâian https://doxologia.ro/reflectii/omul-biserica-isi-afla-propria-identitate (accesat pe 13.02.2022).

Toate acestea de cele mai multe ori țin mai mult de ceea ce Noul Testament denumește ca *omul cel vechi*. Când intrăm în parohia creștin ortodoxă trebuie să știm că am ajuns să intrăm în ceva mai mare decât noi. Am ajuns să intrăm în Biserica pe care a fondat-o Hristos. Hristos a fost explicit când a spus că va întemeia o Biserică pe care nici porțile iadului nu o vor birui. Este evident că scopul parohiei creștin ortodoxe este să ne ajute să nu ajungem în iad. Acest lucru fiindcă în parohie se fac mai multe:

- rugăciuni,
- mijlociri
- și slujbe

care cu toate sunt menite să scoată din iad sufletele celor morți și să ne prevină ca noi să ajungem în iad după ce murim. Părintele Ioanichie Bălan spunea cât se poate de bine: "Sfânta Împărtășanie ne iartă toate păcatele deja mărturisite la duhovnic. Apoi ne înmulțește cel mai mult harul Duhului Sfânt primit la Botez, dacă ducem viață cu totul curată și plăcută lui Dumnezeu. **Ne ajută mult la creșterea noastră duhovnicească în Hristos, adică la despătimire, iluminare, desăvârșire și mântuire, scopul final al creștinului pe pământ**.

Se constată că bunii creștini care sunt nelipsiți de la biserică și se împărtășesc regulat cu Sfintele Taine, au familie binecuvântată, copii buni, bătrânețe liniștită și sfârșit creștinesc. De aceea, prima grijă pentru cei bătrâni și bolnavi este să-și sfârșească viața împăcați cu toți, spovediți și împărtășiți, fără de care nu este mântuire."[65]

Solidaritatea este un lucru din ce în ce mai rar întâlnit în zilele noastre. De ce? Fiindcă oamenii de azi sunt unii care au ajuns să se centreze pe valori

- nesigure,
- reprobabile
- și superficiale.

Trebuie să ne trezim cât mai repede la realitate și să ne dăm seama că tradiția creștin ortodoxă este una care se bazează pe solidaritate. Au fost sfinții solidari între ei și sunt călugării din zilele noastre unii care sunt solidari unii cu alții. Prin urmare trebuie să știm că solidaritatea între creștinii ortodocși din parohie este foarte importantă. Acesta fiindcă în primul rând a fost Hristos cel care a fost solidar cu noi oamenii. Dintr-o iubire solidară Hristos a venit în această lume și a câștigat pe om din robia diavolului. "Hristos, ca Doctorul Cel plin de nesfârșită milă și iubire, **voiește să-i vindece pe toți oamenii, fără a lipsi pe vreunul de mântuirea pe care a adus-o El**; îi dă omului tot ajutorul și sprijinul Său și arată o nețărmurită răbdare chiar față de cei care-L tăgăduiesc și-L hulesc prin cuvintele, gândurile și faptele lor. Celor care au trăit în nebunia păcatelor și sunt bolnavi de mulțimea patimilor, fără a privi la faptele lor trecute, El le dă iertarea și-i cheamă la mântuirea care-l face (pe om) sănătos la minte.

Doctorul, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, nu se supără, nici nu se necăjește când bolnavii, ieșiți din minți (din pricina durerii), îl umplu de ocară, ci face totul și-și dă toata silința să pună capăt bolii acelora care se poartă atât de rău cu el. **Doctorul nu caută folosul lui, ci pe al bolnavilor**, iar daca bolnavii arată că se îndreaptă cât de cat și își vin în fire, doctorul se bucură, se veselește și le dă leacuri amare cu mai multă tragere de inimă, nu ca să se răzbune pentru ocările de mai înainte, ci ca să le fie de mai mult folos și să-i facă deplin sănătoși. Așa și Dumnezeu când cădem în păcate grele, în cumplită nebunie, toate care le spune și le face nu sunt ca să se răzbune pentru viața păcătoasă dusă de noi, ci ca să ne scape de boală și păcate."[66]

Este evident că trebuie să ne dăm seama că bolile sufletului sunt unele care ajung să ne facă să nu mai trăim

- firesc,
- obișnuit
- și natural.

Aceasta fiindcă trebuie să ne dăm seama că viața duhovnicească este una care vindecă sufletului. Știm că numai sfinții ajung să își înduhovnicească și trupul fiindcă ei sunt unii care depășesc legile fizice și ajung să aibă moaște care sunt trupuri neputrezite.

Avem nevoie de înduhovnicire fiindcă nu suntem numai trup ci la fel de bine și sufletul. Când se înduhovnicește sufletul se vindecă și crește. Când păcătuim este evident că sufletul se îmbolnăvește și este unul stricat. Între sănătatea și boala sufletului ajungem să pendulăm de mai multe ori în această viață. Ceea ce este

[65]Arhimandritul Ioanichie Bălan, *Rânduiala Sfintei Spovedanii și a Sfintei Împărtășanii*, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1993, p. 37 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/care-sunt-efectele-harice-ale-sfintei-impartasanii (accesat pe 13.04.2022).

[66]Jean-Claude Larchet, *Terapeutica bolilor spirituale*, Editura Sophia, București, 2001, p. 253 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/iisus-hristos-doctorul-cel-minunat (accesat pe 13.04.2022).

esențial este că ajungem să ne statornicim în bine fiindcă dacă facem acest lucru fără doar și poate că vom ajunge să fim unii înduhovniciți. Despre faptul că rugăciunea ajunge să ne înduhovnicească părintele Arsenie Papacioc spunea:

"– Eu văd rugăciunea ca o modalitate de lenevire a minții!

– De ce o lenevire a minții?

– O trec superficial.

– Nu e bine. Superficial nu e bine, primești un ajutor tot superficial, care înseamnă că nu primești... Dar de ce să te rogi superficial? **Roagă-te cu tot dinadinsul. Timpul este ăsta. Singurul timp. Și este foarte scump**.

Ce e viața aceasta față de veșnicie? Nu se roagă nimeni chiar superficial, dacă are de gând să se roage.

A, este numai un moment de vid, care nu caracterizează numaidecât. Este numai o întâmplare, dar el își revine, pentru că, practic, este supravegheat de Dumnezeu mult, are înger păzitor. **Omul e făcut de Dumnezeu singur numai pentru Dumnezeu, și nu putea să nu-l înzestreze cu ceva cu care să țină legătura cu Dumnezeu. Adică cu rugăciunea**. În închisoare, în pădure, rugăciunea se adâncește. Oricine este înțepat, vrea să scoată ghimpele. Ghimpele nu iese și instrumentul sau meșterul care poate să scoată ghimpele este Dumnezeu și la El apelăm.

Dumnezeu nu l-a lăsat neîmbogățit pe om – are multe forțe în el ca să-l tragă spre Cer."[67]

Un adolescent discuta cu tatăl său despre provocările adolescenței.

- Și tu ai fost adolscent ca mine tată?
- Da.
- Și cum a fost?
- Frumos.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Am aflat multe despre lume și viață.
- Și pentru acesta a fost?
- Nu numai.
- Dar?
- M-am format la om și persoană.
- Acest lucru îl faci la adolescență?
- Da.
- Mi se pare că adolescența este foarte grea.
- De ce?
- Fiindcă ai atâtea responsabilități.
- Asta așa este.
- Păi vezi?
- Dar acest lucru nu înseamnă că adolescența este urâtă.
- De ce?
- Fiindcă viața este frumoasă în general.
- Dar de ce trebuie să ne maturizăm tată?
- Fiindcă numai așa vom face față cu succes provocărilor vieții.
- Asta așa este.
- Păi vezi?
- Pentru mine maturizarea este ca un duș rece.
- De ce?
- Fiindcă trebuie să o iei în serios.
- Nu este chiar atât de rău.
- Crezi
- Da.

[67]*Ne vorbește Părintele Arsenie*, ed. a 2-a, vol. 3, (Editura Mănăstirea Sihăstria, 2010), p. 118 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/timpul-este-asta-singurul-timp (accesat pe 13.04.2022).

- Mai toți colegii mei discută de sexualitate.
- Da este ceva tipic adolescenței.
- De ce trebuie ca un adolescent să prețuiască fecioria?
- Fiindcă acest lucru este plăcut lui Dumnezeu.
- Și de unde știm acest lucru?
- O să îți spun.
- Te ascult.
- Tu ai auzit de Sfânta Tecla?
- Nu.
- Sfânta Tecla a fost ucenica Sfântului apostol Pavel.
- Am auzit de el.
- Ei bine fiindcă Sfânta Tecla îl iubea pe Dumnezeu i-a promis castitate deplină.
- Frumos.
- Un tânăr s-a îndrăgostit de Sfânta Tecla.
- Și?
- Într-o zi tânărul a venit la Sfânta Tecla și i-a spus:
- Tecla vrei să te căsătorești cu mine?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă vreau să trăiesc în feciorie pentru Hristos.
- Dar Tecla te iubesc.
- Nu vreau să mă căsătoresc.
- Și ce a urmat?
- Ei bine tânărul din ciudă s-a dus la autoritățile romane din acel timp care îi persecutau pe creștini.
- Am să fac un raport, a spus tânărul.
- Ce?
- Fecioara Tecla este creștină.
- De unde știi?
- Mi-a spus chiar ea.
- Bine o vom aresta.
- Și ce a urmat?
- Sfânta Tecla a fost închisă într-o cușcă cu lei.
- Și au mâncat-o leii?
- Nu.
- Formidabil.
- Mai mult leii îi lingeau picioarele.
- Frumos.
- Sfânt Tecla a fost pusă pe un rug să fie arsă.
- Și?
- Focul se ferea de ea și nu a ars-o.
- Minunat.
- Așa este.
- De aici înțelegem că fecioria este un lucru plăcut lui Dumnezeu?
- Da.
- Cred și eu că așa este.
- Sigur că așa este.[68]

Întâmplarea de mai sus din viața Sfintei Tecla ne spune că de mai multe ori Dumnezeu și-a făcut cunoscută voia Lui în această lume și evident că noi trebuie să fim conștienți și să știm aceste momente cruciale când Dumnezeu a intervenit în această lume. Se poate spune că în viețile sfinților Dumnezeu și-a rearătat din nou solidaritatea cu noi oamenii din această lume și ne-a făcut să fim unii care să ne dăm seama că și noi trebuie să fim solidari unii cu alții. Nu avem cum să îi cerem lui Dumnezeu Tatăl să fie solidar cu noi oamenii dacă noi

[68]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

nu suntem solidari unii cu alții. În acest sens solidaritatea trebuie să știm că se manifestă și la nivel de religie. Trebuie să fim unii care să fim solidari cu cei care sunt de o credință și religie cu noi fiindcă la fel de bine trebuie să știm că și păgânii și necreștinii sunt solidari între ei. În acest sens Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: "era frumoasă vremea când casele erau **biserici**, față de acum, când **bisericile** sunt case."[69]

CAPITOLUL 4

DIMENSIUNEA SOTERIOLOGICĂ A PAROHIEI CREȘTIN ORTODOXE

Soteriologia după cum am spus este disciplina creștin ortodoxă din dogmatică ce se ocupă cu învățătura despre mântuire. Suntem oameni care din pricina păcatelor riscăm să ne pierdem mântuirea. În sens creștin ortodox trebuie să știm că nu este

- trist,
- dramatic
- tragic

numai că murim ci este și mai tragic dacă ajungem să ne pierdem mântuirea. Fără de mântuire vom ajunge să fim unii care să intrăm în iad care este locul de chin veșnic al diavolilor.

Despre care sunt căile care duce la mântuire părintele Ioanichie Bălan spunea: "Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, a rânduit **trei căi de mântuire** pentru toți creștinii. Căsătoria, adică viața de familie prin Taina Nunții, pentru naștere de copii. Apoi, călugăria, prin renunțarea la familie și intrarea în viața monahală, pentru a urma numai lui Hristos, cum au făcut Sfinții Apostoli și mulți cuvioși părinți. Această cale este mult răspândită în Biserică.

Curăția sau viața celibatară, adică trăirea în lume, necăsătorit, dar în desăvârșită feciorie și curăție, pentru dragostea lui Hristos și pentru slujirea Bisericii Lui, cum sunt preoții celibatari, fecioarele și văduvele credincioase, precum și creștinii ortodocși misionari. Această cale se mai numește și călugărie albă, fiind la fel de mult răspândită în sânul Bisericii lui Hristos, urmând modelul Domnului, al Maicii Domnului și al Sfinților Apostoli.

Pentru a alege una din aceste feluri de viață creștină pe pământ, fiecare tânăr trebuie **să se roage** cât mai mult lui Dumnezeu, **să citească** multe cărți ortodoxe și **să ceară sfatul duhovnicului** său și al celor mai iscusiți părinți duhovnicești."[70]

Prin urmare ori suntem

- căsătoriți,
- călugăriți
- și celibatari

ceea ce trebuie să știm este că mântuirea poate să fie câștigată. Este evident că oricât

- efort
- și încercări

am depune noi nu vom ajunge să ne mântuim. Aceasta fiindcă după cum ne-a spus Iisus mântuirea este cu neputință la om. Totuși mântuirea este cu putință la Dumnezeu. Și mai mult decât atât Dumnezeu vrea ca noi să ne mântuim. Aceasta fiindcă Dumnezeu nu vrea ca noi să ne pierdem pentru veșnicie. Avem în parohia creștin ortodoxă expresia voinței lui Dumnezeu ca noi să nu ne pierdem. Sfântul Ambrozie al Milanului spunea: "acolo unde este **biserica**, acolo este cea mai sigură casă a cugetului nostru."[71] Dacă vom căuta în lumea creștin ortodoxă vom găsii mai multe cărți despre soteriologie. Aceasta fiindcă au fost mai mulți sfinți părinți care ne-au lăsat pagini nemuritoare despre modul cum ajungem să ne mântuim sau să ne câștigăm mântuirea. Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că trebuie să ne facem în această viață o serie de priorități. Prima mare prioritate a noastră trebuie să fie mântuirea. Mântuirea este un:

- test,
- examen,
- extemporal

[69]Sfântul Ioan Gură de Aur apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 13.04.2022).
[70]Arhim. Ioanichie Bălan, *Călăuza ortodoxă în familie și în societate II*, Editura Moldovei și Bucovinei, 1999, p. 15 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/cele-trei-cai-de-mantuire-ale-crestinilor (accesat pe 13.04.2022).
[71]Sfântul Ambrozie al Milanului apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 13.04.2022).

- și o încercare

care este actuală tot timpul vieții. Iisus ne-a spus ca o filosofie de viață că trebuie să căutăm mai întâi Împărăția Cerurilor și toate celelalte se vor adăuga nouă. Se poate vedea aici să există un fel de axă pe care trebuie să ne centrăm și acesta este dorința noastră de mântuire.

Despre care trebuie să fie raportarea noastră la mântuire părintele Iosif Trifa spunea: "dragă cititorule, nu uita! Începutul mântuirii tale sunt cuvintele: „Adame, unde ești?", adică **să-ți dai seama că ești pierdut în păcate și numai un Mântuitor te poate scăpa**. Domnul te întreabă să-ți dai seama de starea sufletească în care te afli; să-ți dai seama că și tu ești un Adam înșelat sau o Eva înșelată de diavolul; să-ți dai seama că ești într-o prăpastie din care singur nu poți ieși. Despre Adam și Eva, Biblia ne spune că îndată după păcătuire și-au dat seama de starea lor păcătoasă și „s-au ascuns de rușine".

Așa și tu, trebuie să-ți dai seama de starea ta păcătoasă. Numai aflând că te găsești în întunericul păcatelor, vei dori lumina; numai aflând și simțind că ești bolnav, se vor trezi în tine dorul, dorința și așteptarea unui Mântuitor al tău. Pune-ți mâinile la ochi și **cere de la Dumnezeu iertare și mântuire**. Așa făcând, Mântuitorul Iisus te va ridica din prăpastia pierzării, căci El „a venit să caute și să mântuiască pe cel ce este pierdut."[72]

Este în Biserică unde ajungem să ne familiarizăm cu învățătura de credință creștin ortodoxă și ne dăm seama că avem mai multe ajutoare în acest sens. Ei sunt sfinții șui Dumnezeu care au ajuns să obțină mântuirea și care evident că vom să ajungă ne mântuim și noi. Dintre sfinți știm că se remarcă Maica Domnului. Sunt mai multe mărturii din lumea creștin ortodoxă care ne spune că Maica Domnului a intervenit pentru mai mulți păcătoși care au dorit să se mântuiască. Părintele Placide Deseille spunea în acest sens: "**Maica Domnului își manifestă în mod concret maternitatea prin rugăciunile ei, prin mijlocirea ei permanentă pentru fiii săi**, astfel încât tot harul divin trece prin mâinile sale. Această rugăciune a Maicii Domnului este atât de puternică și de specială, diferită de mijlocirea celorlalți sfinți, atât de intim înscrisă în taina mântuirii noastre, încât Biserica Ortodoxă nu ezită în slujbele sale să o invoce prin cuvintele *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi"*, fără să aducă prin aceasta vreun prejudiciu singurului nostru Mântuitor."[73]

Este evident că în sens soteriologic parohia este un spațiu pe care trebuie să îl folosim pentru a ne câștiga mântuirea. Totuși la fel de bine trebuie să știm că nu greșim dacă ajungem să vedem parohia ca o familie mai mare. Cu toții avem familii. Ei bine ceea ce știm este că nu este nimic:

- mai frumos,
- mai plăcut,
- mai special
- și mai plin de bucurie

ca familia noastră.

Aceasta fiindcă în familie suntem acceptați așa cum suntem și tot în familie ajungem să ne îndreptăm. Familia este un lucru intim. La fel trebuie să devină parohia noastră. Părintele Alexander Schmemann spunea cât se poate de inspirat: "Cuvântul adună **Biserica** pentru a se întrupa în ea."[74]

Hristos știm că este prezent nevăzut în Biserică. Totuși au fost mai mulți sfinți care au ajuns să Îl vadă pe Hristos în biserică. Știm de cazul Sfântului Porfirie Bairaktaris care pe când slujea în Atena în săptămâna patimilor a ajuns să Îl vadă pe Hristos în timpul slujbelor. Ei bine trebuie să știm că fiindcă este Fiul lui Dumnezeu Hristos ajunge să fie prezent în parohia noastră. Acesta este motivul pentru care trebuie să mergem în parohiile noastre la slujbe. Ele ne ajută enorm în drum nostru spre mântuire. Sunt mai multe mărturii din lumea creștin ortodoxă care ne spun că îngerii și mai ales îngerul nostru păzitor se bucură de faptul că mergem la biserică. Părintele Ilie Cleopa ne spunea despre îngerul păzitor: "*Care este menirea îngerului păzitor în viața credinciosului și cum îl ajută la mântuire?*

Menirea îngerului păzitor este de **a-l păzi pe credincios în chip nevăzut de ispitele diavolului**, de căderi în tot felul de păcate, de **a-l călăuzi pe calea Bisericii, a pocăinței și a rugăciunii**; de **a-l mângâia în necazurile vieții și de a-l îndemna prin gând la toată fapta bună**. Îngerul păzitor este dat de Dumnezeu

[72]Preotul Iosif Trifa, *Citiri și tâlcuiri din Biblie*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2010, p. 105 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/cere-mereu-de-la-dumnezeu-iertare-mantuire (accesat pe 13.04.2022).

[73]Placide Deseille, *Credința în Cel Nevăzut,* (Editura Doxologia, Iași, 2013), pp.163-165 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/maica-domnului-partasa-la-taina-mantuirii (accesat pe 13.04.2022).

[74]Părintele Alexander Schmemann apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 13.04.2022).

omului spre păzirea trupului și a sufletului său. El niciodată nu doarme, după cuvântul psalmistului: *„Nici să dormiteze cel ce te păzește”*(Psalmul 120, 3).

Îngerul păzitor apără sufletul cel încredințat lui în toată vremea de ispită, dacă are credință și frică de Dumnezeu, după spusa aceluiași împărat și proroc: *„Tăbărâ-va îngerul Domnului împrejurul celor ce se tem de dânsul”* (Psalmul 33, 7). Îngerul păzitor slujește la mântuirea omului (Evrei 1, 14). Îngerul păzitor scapă pe om în vreme de primejdie (Fapte 5, 19; 12, 7-8; 12, 15;). Îngerul păzitor este duh slujitor al lui Dumnezeu spre păzirea oamenilor (Psalmul 102, 21; 103, 5; Luca 16, 22; Evrei 1, 7). Mântuitorul ne poruncește să nu disprețuim pe copii, *„că îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu”* (Matei 18, 10).”[75]

Soteriologie trebuie să știm că este una dinamică. În nici un fel nu există un fel de interval de

- inactivitate,
- lipsă de acțiune
- și de a fi static.

Trebuie să ne dăm seama de acest lucru și să facem tot ceea ce se poate să fim unii care să ne dăm seama că vom câștiga mântuirea prin viața noastră de parohie.

Este adevărat că în timp ce unii apucă pe calea bisericii alții merg pe calea cârciumilor și a păcănelilor. Trebuie să nu ajungem să mergem pe această cale și să ne trezim cât mai este timp fiindcă după moarte nu mai este timp pentru câștigarea mântuirii și pentru pocăință.

Este de mare folos pentru mântuirea noastră gândul la moarte. Deși pe mai mulți moarte

- îi înfricoșează,
- îi paralizează
- și își îngrozește

ei bine pe noi creștinii ortodocși moartea trebuie să ne facă să renunțăm la păcat. De dăm seama că nu totul se încheie cu moartea. Iată ce spunea un mare părinte duhovnicesc Daniel: “bătrânul Daniel zicea despre aducerea aminte de moarte: „**Când mă gândesc la moarte, calc în picioare mândria mea, înțeleg că sunt nimic**; înțeleg că bucuria, onoarea, dorințele, sunt deșarte și singură smerita cunoaștere de mine însumi, dragostea față de semeni și alte sentimente asemănătoare mă vor ajuta în ceasul plecării mele. Dar când părăsesc aducerea aminte de moarte, partea rațională și partea pasională a sufletului meu sunt pline de «gânduri» străine și contradictorii, și devin de râs pentru oameni și pentru diavoli.”[76]

Este bine să citim cărți de soteriologie creștin ortodoxă și să ne dăm seama că ele unele care evident că ne lărgesc orizonturile și ne fac mult mai sensibili față de propria noastră mântuire. De mai multe ori avem nevoie să știm și să ne reconfirmăm că suntem pe calea cea bună. O carte despre mântuire care este foarte populară în lumea creștin ortodoxă este *Mântuirea păcătoșilor.*[77] Scrisă la Muntele Athos de monahul Agapie Cretanul trebuie să știm că această carte este una dintre cele mai autentice cărți de spiritualitate creștin ortodoxă.

Cartea Mântuirea păcătoșilor evident că este una:

- practică,
- concretă
- și exactă

ce ne spune că deși tu toții suntem păcătoși dacă ne pocăim Dumnezeu ne primește pocăința și ne deschide ușile raiului. Agapie Cretanul este cât se poate de concret și ne spune că păcatele din această lume sunt mai mult vis și umbră față de viața de apoi. “Bogăția cea pământească nu este bogăție adevărată, ci zugrăviri și basme, care deși se văd în viața aceasta mare și frumoasă, nu este pentru totdeauna, nici de mulți ani, ci umbră și fum și vis. Spune-mi, iubitorule de lume, dacă ai fi deșteptat pe cineva, care să fi văzut în vis, că a găsit comoară mare, și cu părere de rău să se mânie asupra ta, zicând că i-ai luat bogăția lui, sau să se bucure în visul său și să-și închipuie că este bogat, nu ai fi zis că este lipsit de minte și nebun?

Astfel este (zice înțelepciunea) cine socotește adevărate aceste lucruri vremelnice și deșarte, căci **nu este altceva viața aceasta decât umbră și vis**. Ei socotesc că sunt bine norociți, și nu sunt. Socotesc că au multe lucruri și nu au mai nimic. Cred că vor trăi multă vreme și ei nu vor ajunge nici până mâine, dorm fără grijă,

[75]*Ne vorbește Părintele Cleopa 5*, Ediția a II-a îngrijită de Arhimandrit Ioanichie Bălan, Editura Mănăstirea Sihăstria, Vânători-Neamț, 2004, p. 69 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/menirea-ingerului-pazitor (accesat pe 13.04.2022).
[76]**IPS Andrei Andreicuț**, *Cuvintele Bătrânilor*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004, p. 46 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/aducerea-aminte-de-moarte-0 (accesat pe 13.04.2022).
[77]Agapie Cretanul, *Mântuirea păcătoșilor* (Galați, 2009).

neştiind că astăzi îi va chema să dea înfricoşătorului Judecător, răspuns pentru faptele lor. Mulți adorm în trupeştile lor plăceri, ca Samson pe pieptul Dalilei, când l-au prins filistenii, și scoțându-i ochii, l-au pus să învârtească la moara de cai. Olofern dormea când Iudita i-a tăiat capul. Aşa mor și sunt îngropaţi câţi sunt încurcaţi în desfătări şi adormiți în păcate. Câți dorm nu au simțire, ci zac ca niște morți. **Aşa şi oamenii iubitori de trup care dorm în păcat şi nici văd, nici simt pe Dumnezeu, nici gustă Hrana cerească, care sunt dumnezeieştile cuvinte**. Nu văd nici – nu cunosc nimic, nici a lucrurilor pe care le poftesc, şi la bine sunt nesimțitori, după Prorocul: „Ochi au și nu vor vedea."[78]

Într-o mănăstirea doi călugări discutau despre păcat.

- Știi ceva?
- Ce?
- Fac mai multe păcate.
- Cu toții facem păcate.
- Dar știi care este problema mea?
- Nu.
- Nu îmi dau seama de cauza păcatelor.
- Adică de ce faci păcate?
- Da.
- Sfântul Maxim Mărturisitorul a spus cât se poate de clar care este cauza păcatelor noastre.
- Care?
- Iubirea de sine însuși.
- Filavtia?
- Da.
- Parcă îmi aduc aminte de acest lucru.
- L-ai citit pe Sfântul Maxim Mărturisitorul
- Da.
- Și?
- Este greu de înțeles.
- Sfântul Maxim Mărturisitorul a fost un mare teolog.
- De asta mi-am dat și eu seama.
- Asta este bine.
- Știu că iubirea de sine este motor al păcatului.
- Și atunci?
- Eu vreau să fiu mult mai tehnic.
- Adică?
- Să îmi dau seama cum ajunge păcatele să intre în noi.
- Îți voi spune o întâmplare în acest sens.
- Te ascult.
- Doi călugări discutau despre cele duhovnicești.
- Așa cum facem noi acum?
- Da.
- Și?
- Vai părinte ce mă voi face?
- Ce este fiul meu?
- Vin multe ispitiri asupra trupului meu și nu le pot suporta.
- Nu știu ce să spun.
- De ce?
- Fiindcă nu am avut astfel de ispitiri.
- Da?
- Da. Nu te pot sfătui.
- Atunci călugărul ispitit s-a dus la un alt părinte.
- Doamne ajută părinte.

[78]Agapie Criteanu, *Mântuirea păcătoșilor*, Editura Egumenița, 2009, p. 275 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/nu-este-altceva-viata-aceasta-decat-umbra-vis (accesat pe 13.04.2022).

- Doamne ajută fiul meu.
- Ce mai faceți părinte?
- Bine.
- Uite am venit să vă spun că am fost la părintele (cutare) din mănăstirea mea și i-am spus că sunt ispitit cu ispite trupești.
- Și?
- M-a spus că el nu a avut astfel de ispite și nu poate să mă sfătuiască.
- Așa și?
- Poate mă puteți sfătuii sfinția ta.
- Mai înainte de a te sfătuii eu mergi la acel părinte și întreabă-l.
- Ce?
- Care sunt cauzele pentru care el nu a fost ispitit?
- Bine așa voi face.
- Călugărul ispitit s-a dus la acel părinte.
- Părinte am uitat să vă întreb.
- Ce?
- Cum de nu ați fost ispitit?
- De când sunt călugăr în nici o zi nu m-am săturat de pâine, apă și somn; acest fapt m-a apărat de acele ispite pe cari le amintești că dau năvală asupra sufletului tău.
- Aceasta este toată povestea?
- Da.
- Foarte interesantă.
- Așa este.
- Deci dacă ne nevoim nu avem ispite?
- Da.
- Bine de știut.
- Cum să nu.
- Am să încerc să fac și eu mai mult nevoință.
- Așa să faci.
- La revedere părinte.
- La revedere.[79]

Credem că întâmplarea de mai sus este una care vorbește de la sine. Ea ne mai spune că în viața de parohie unii sunt mai nevoitori și alții mai puțini nevoitori. Ei bine cei care se nevoiesc mai mult vor scăpa mai ușor de ispite. Sunt mulți care vor să știe că nevoința re un rezultat imediat și în această lume. Ei bine se poate deduce că nevoința este un lucru care evident că ne ajută să fim unii care să ne ferească de ispite. Postul este unul care evident că ajungem să ne facă să fim unii care să evităm mai multe ispite și încercări trupești. Agapie Cretanul spunea în acest sens: “liniștea și depărtarea te izbăvește de trei păcate, adică: de vedere, de auzire și de împreună vorbire. Și cu tăcerea te ajuți foarte mult și păzești evlavia și scapi de diferite păcate, care se nasc din multa vorbire.

Postul, iarăși, slăbește trupul, înalță duhul și ne pregătește spre citire, cugetare, și rugăciune, și lăsăm vorba deșartă, și bârfirea pe care le povestim când ne saturăm, și ne sârguim la cântarea de psalmi și rugăciune și la orice altă pravilă, căci **aceste fapte ne îndeamnă spre cucernicie, ne luminează mintea, și ne facem mai fierbinți spre cele duhovnicești și dumnezeiești**. Deci, cine dorește să se învrednicească darului postirii, este de trebuință să umble cu luare aminte și mare pază a simțirilor, și să fie înfrânat și cumpănit în hrană, în cuvinte si în mișcări; să iubească tăcerea și liniștea, să alerge cu evlavie la pravila Bisericii, și la toate acelea care împreună lucrează în această folositoare pricină.”[80]

Filosofia și antropologia știm că au dat mai multe definiții omului. Parohia creștin ortodoxă însă ne spune că mai presus de toate omul este o ființă care are nevoie de mântuire. Aceasta fiindcă omul nu trebuie să se piardă ci el trebuie să se mântuiască. Este fundamental să ajungem să îl privim pe om în acest fel și să ne dăm seama de importanța unei astfel de premise. Una dintre principalele activități pe care un creștin ortodox o face

[79]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[80]Agapie Criteanu, *Mântuirea păcătoșilor*, Editura Egumenița, 2009, p. 286 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/postul-slabeste-trupul-inalta-duhul (accesat pe 13.04.2022).

este rugăciunea. Ne rugăm pentru cei vi și ne rugăm pentru cei morți. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: „rugăciunea lucrează ca apa asupra focului, este ca o ancoră de mântuire pentru sufletul amenințat să se înece."[81]

Este bine să ne dăm seama că fără de rugăciune nu se poate ajunge la mântuire. Aceasta fiindcă deși Dumnezeu este Tatăl nostru ceea ce trebuie să știm este că rugăciunea este mai presus de toate o modalitate de a dobândii veșnicia. Veșnicia nu se dobândește oricum ci ea este un stadiu pe care Dumnezeu îl dă celor care se fac vrednici de ea. În acest sens „rugăciunea îmbărbătează pe cel deznădăjduit, ridică pe cel căzut, mângâie pe cel întristat, înviorează pe cel obosit de povara vieții, întoarce la pocăință pe cel păcătos, întărește pe cel îndoielnic în credință, smerește pe cel trufaș, pe cel aspru îl îmblânzește, pe cel pizmaș îl potolește și către lucrarea de fapte bune pe toți îi povățuiește"[82]

Creștinul ortodox știm că trăiește în această lume ca în mijlocul unei furtuni. Valurile vieții de multe ori sunt

- puternice,
- agresive
- mari
- și periculoase.

Ei bine în acest climat al unei lumi nesigure și învolburate creștinul ortodox are nevoie de refugiu. Acest refugiu este parohia creștin ortodoxă. Ajungem de multe ori să ne refugiem în parohia creștin ortodoxă de toate necazurile și problemele lumii din jur.

Fără doar și poate că există un farmec soteriologic al parohiei creștin ortodoxe care este dat de:

- frumusețea icoanelor,
- mirosul de tămâie,
- frumusețea cântărilor
- sau ritualul creștin ortodox în genere.

Este bine să știm că într-o lume în care avem mai multe probleme duminică de duminică și sărbătoare de sărbătoare ajungem să ne refugiem în parohia creștin ortodoxă pentru

- a ne reculege
- și a ne odihnii sufletele.

nu trebuie să uităm prin urmare de liniște sufletească pe care ajungem să o dobândim în parohia creștin ortodoxă. Aceasta fiindcă o astfel de liniște nu o găsim niciunde. Aceasta fiindcă în parohia creștin ortodoxă ajungem să ne unim unii cu alții în rugăciune care este "este aripa credinței, roadă a nădejdii, oglindă a dragostei, pecete a virtuții… izvor nesecat de sfințenie și de trăire creștinească..., cheia cu care deschidem porțile cerului și lăsăm să se coboare asupra noastră harul lui Dumnezeu."[83]

Ceea ce este important în cadrul parohiei creștin ortodoxe este faptul că rugăciunea este un lucru care ne face să urmăm modelului nostru Iisus Hristos. Știm că deși a avut fire de Dumnezeu totuși ca om Iisus s-a rugat de mai multe ori pentru a ne fi nouă un exemplu. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: "să imitam acest mare model și să nu refuzam niciodată nimic din ceea ce privește slujirea și binele acestor mai mici. Nimic să nu ne pară prea jos sau prea anevoios atunci când e vorba de a ajuta, (...) totul să ne pară ușor când este vorba de mântuirea fratelui nostru. Sufletul sau a fost atât de scump în ochii lui Dumnezeu că, pentru ca să-l mântuiască, nu și-a cruțat pe Fiul Său Unul-Născut. De aceea vă implor ca pe viitor, când ieșiți dimineața din casă să n-aveți decât acest scop și această dorință toată ziua: de a găsi prilejul de a scoate pe fratele vostru din primejdie. Și nu vorbesc numai despre primejdiile trupului vorbesc de alte primejdii mult mai cumplite, în care ispitele demonului târăsc sufletele".[84]

După cum putem vedea Sfântul Ioan Gură de Aur a fost un sfânt care a vorbit de faptul că trebuie să ne rugăm nu numai pentru noi ci la fel de bine și față de semenii noștri. În zilele noastre sunt din ce în ce mai mulți care susțin că de fapt rugăciunea trebuie să fie:

- privată,

[81]Sfântul Ioan Gură de Aur apud https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/rugaciunea-ancora-de-mantuire-pentru-suflet-165080.html (accesat pe 14.02.2022).

[82]*Învățătura de credință creștină ortodoxă*apudhttps://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/rugaciunea-ancora-de-mantuire-pentru-suflet-165080.html (accesat pe 14.02.2022).

[83]*Învățătura de credință creștină ortodoxă*apudhttps://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/rugaciunea-ancora-de-mantuire-pentru-suflet-165080.html (accesat pe 14.02.2022).

[84]https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/mantuirea-personala-mantuirea-lumii-dupa-sfintii-parinti-68634.html (accesat pe 14.04.2022).

- individuală
- numai pentru sine
- și numai pentru persoana proprie.

Ei bine creștinismul ortodox nu susține această opinie. Trebuie să ne rugăm unii pentru alții și trebuie să ne rugăm împreună fiindcă în acest mod ajungem

- să manifestăm,
- să afirmăm,
- și să susținem

identitatea proprie de creștini ortodocși.

Tot Sfântul Ioan Gură de Aur era de părere că rugăciunea în comun din parohia creștin ortodoxă este o manifestare a iubirii creștin ortodoxe: "căci în aceasta, spune Evanghelia, toți sunteți ucenicii Mei, de veți avea dragoste unii față de alții" [In 13, 35]. Iubirea adevărată nu se arată prin împărtășirea din aceeași masă; într-un cuvânt, prin cuvinte lingușitoare; o dovedește râvna ce privește la iubire, care ridică pe cel ce cade; care întinde mâna celui căzut la pământ, fără a se gândi la mântuirea sa; care caută înaintea binelui propriu binele altuia. Iată adevărata iubire: fiindcă cel care are iubire nu privește la ale sale; privește înainte de toate la cele ale aproapelui și prin cele ale altuia își asigură ale sale [1 Co 13, 5]."[85]

Viața de parohie este mai nou subiectul la mai multe cărți și studii și chiar emisiuni de televiziune. Este bine să știm că noi nu suntem creștini ortodocși numai cât suntem în biserică și ne rugăm unii cu alții ci la fel de bine ajungem să fim creștini ortodocși și odată ce am ieșit din biserică. Prin urmare trebuie să știm că viața creștin ortodoxă

- se continuă,
- se prelungește
- și se extinde

și după ce am ieșit din biserica parohiei creștin ortodoxe. Nu trebuie să uităm acest lucru fiindcă după cum am spus trebuie să ne raportăm corect la sensul vieții creștin ortodoxe.

Ceea ce ne spun sfinții părinți este că trebuie să fim permanent preocupați de propria noastră mântuire însă nu trebuie să fim preocupați obsesiv de această mântuire. Aceasta fiindcă este necesar să știm că mântuirea nu este o obsesie. Ea este un lucru care trebuie să fie:

- prezent,
- activ
- lucrător
- și evident

în viața noastră însă nu trebuie să ne arunce în disperare. De ce? Fiindcă Dumnezeu Tatăl este sus și vede toate. El știe ce este mai bine pentru noi și știe și când este momentul să ne mântuiască.

“Dorința ca aproapele să se mântuiască provine, așadar, în chip firesc din iubire, și în special din această forma a iubirii care e compasiunea. În virtutea iubirii dorim aproapelui tot ce e mai bun; ori ceea ce este mai bun pentru el ca să se mântuiască cunoscând pe Dumnezeu și împărtășindu-se din viața dumnezeiască. Compătimirea ne face să suferim și numai la gândul că aproapele nostru nu se va mântui, că nu se va putea împărtăși de desfătarea bunurilor dumnezeiești. La cel care are din plin virtutea iubirii această compătimire se întinde la lumea întreagă, după asemănarea iubirii lui Dumnezeu pentru zidirea Sa.”[86]

Parohia creștin ortodoxă se poate spune că este o lecție de *altruism duhovnicesc*. Aceasta fiindcă ajungem să fim solidari și să ne rugăm pentru lume și pentru noi înșine cu mai mulți oameni care aparent nu îi cunoaștem și nici nu prea avem multe lucruri în comune. Știm că altruismul este în centrul credinței creștin ortodoxe. Ei bine o persoană care nu este dispusă să se roage cu semenii de aceiași credință cu el în nici un fel nu se poate spune că este o persoană altruistă. Altruismul trebuie să știm că nu este numai unul care este material și care se manifestă prin acte

- filantropice
- și de într-ajutorare

ci la fel de bine și prin comuniunea de rugăciune pe care o facem noi creștinii ortodocși simplii.

[85]https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/mantuirea-personala-mantuirea-lumii-dupa-sfintii-parinti-68634.html (accesat pe 14.04.2022).
[86]https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/mantuirea-personala-mantuirea-lumii-dupa-sfintii-parinti-68634.html (accesat pe 14.04.2022).

Sfântul Ignatie Briancianinov spunea în acest sens: “plinătatea asemănării era necesară pentru ca omul să corespundă destinației sale - aceea de a fi Biserică a atotperfecțiunii dumnezeiești. Mintea omului trebuie să fie asemenea cu cea a lui Dumnezeu (I Cor. 2,16), vorbele lui - asemenea Cuvântului lui Dumnezeu (II Cor. 13,3), duhul lui să fie unit cu Duhul lui Dumnezeu (I Cor. 6, 17), calitățile lui să fie asemenea cu cele ale lui Dumnezeu (Mt. 5,48). Sălășluirea lui Dumnezeu în om este o strânsă unire a omului cu Dumnezeu: omul - creatura - se face părtaş firii dumnezeieşti (II Petru 1,4). Omul ce a atins această stare se numeşte dumnezeu după har. Către această stare suntem chemați cu toții de către Creator din momentul facerii, prin strămoşii noştri, precum a zis Însuși Creatorul: "*Eu am zis «Dumnezei sunteți»*" (Ps. 81,6). În această stare s-a aflat și strămoşul nostru, imediat după crearea lui, aşa încât, cuvintele spuse despre femeie de către Mântuitorul, sunt cu adevărat dumnezeieşti (Fac. 2, 24; Mt 19, 4-5). Sfânta Scriptură îl prezintă pe Dumnezeu, sfătuindu-se cu Sine Însuși, înainte de a-l crea pe om. "*Să facem om după chipul nostru și după asemănare și să stăpânească peştii mării și păsările cerului și dobitoacele și tot pământul și toate vietățile cele ce se târăsc pe pământ... și tot pământul*" (Fac. 1, 26-29).”[87]

Este evident că trebuie să ne dăm seama că menirea parohiei nu este numai de a ne înduhovnicii ci la fel de bine

- de a ne unii,.
- a ne aduce unii cu alții,
- a ne face să fim sensibili unii față de alții,
- și a ne sfințîi.

Sfinții de cele mai multe ori au fost persoane care au excelat în mersul la biserică. Știm că mersul la biserică a fost semnul după care Sfântul Nicolae a fost ales arhiereu. Creştinii din vremea Sfântului Nicolae au avut nevoie de un episcop și le-a venit semn ca a doua zi să meargă la biserică și cel care va venii primul în biserică să fie ales episcop. Ei bine acea persoană a fost chiar Sfântul Nicolae. Trebuie să ne dăm seama că mersul la biserica din parohia noastră nu trebuie să fie numai o formalitate religioasă ci trebuie să vină din convingere. Este adevărat că cei mici (copii) de multe ori nu prea înțeles sensul mersului la biserica din parohia noastră. Ei bine totuși mai apoi după ce vor creşte își vor da seama că părinții lor au făcut un lucru bun că i-au adus la biserică. Despre această iubire pe care ajungem să o deprindem din parohie Sfântul Maxim Mărturisitorul spunea: "cel desăvârșit în iubire și ajuns la culmea nepătimirii nu mai cunoaște deosebirea între al său și al altuia, sau între a sa și a alteia, sau între credincios și necredincios, între rob și slobod, sau peste tot între bărbat și femeie; și, ridicat mai presus de tirania patimilor și căutând la firea una a oamenilor, privește pe toți la fel și are față de toți aceeași dragoste."[88]

Un grup de pelerini creştin ortodocşi au ajuns la Roma.

- Ce frumos este orașul, a spus un pelerin.
- Da, așa este.

Părintele ghid a luat cuvântul:

- Ne aflăm într-un oraș în care au trăit mai mulți sfinți.
- Cum ar fi?
- Aici a fost martirizat Sfântul apostol Petru.
- Da știm.
- Tot aici a mai trăit și Sfântul Grigorie Dialogul.
- Cel care scris liturghia?
- Da.
- Știm de el.
- Foarte frumos.
- Roma a fost capitala imperiului roman nu?
- Da.
- Și a fost un mare centru al lumii antice?
- Roma a fost la un moment dar capitala lumii antice se poate spune.
- Da?
- Da.

[87]Sfântul Ignatie Briancianinov *Cuvânt despre om* (Galați, 2007) http://mantuire.50webs.com/ (accesat pe 14.04.2022).
[88]Sfântul Maxim Mărturisitorul https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/mantuirea-personala-mantuirea-lumii-dupa-sfintii-parinti-68634.html (accesat pe 14.04.2022).

- De ce?
- Fiindcă la apogeul puterii ei a ajuns să stăpânească mai bine de un sfert din populația lumii.
- Așa de mult?
- Da.
- Și de ce a căzut Roma?
- În ce sens?
- De ce nu mai este un imperiu?
- O este o poveste lungă.
- Păi spuneți-ne numai câteva detalii.
- Unul dintre motive a fost cel religios.
- Care?
- Roma a fost o capitală păgână.
- Și?
- După venirea lui Hristos au apărut mai mulți creștini în imperiul roman.
- Știm?
- Ei bine împărații romani nu au voit să renunțe la păgânismul lor.
- Și?
- Creștinii au fost persecutați și acest lucru a contribuit mai mult la căderea imperiului.
- Și ce alți sfinți au mai trăit la Roma?
- Sfânta Cecilia.
- Sfânta Cecilia?
- Da.
- Cine a fost ea?
- A fost o martiră creștină din primul secol după Hristos.
- Și ce știm ea?
- Cecilia a fost fiica unor romani distinși și deși părinții ei erau păgâni ea a rămas creștină.
- Frumos.
- Părinții Ceciliei i-au împlinit toate dorințele până la căsătoria cu un bărbat pe nume Valerian.
- Adică?
- Sfânta Cecilia a luat decizia să rămâne fecioară pentru Hristos.
- Și?
- Sfânta Cecilia și-a dat seama că nu poate să oprească căsătoria cu Valerian.
- De ce?
- Fiindcă părinții ei erau determinați.
- Și ce a urmat?
- Sfânta Cecilia l-a luat deoparte pe Velerian și i-a spus:
- Valerian am să îți spune ceva.
- Ce?
- Eu sunt creștină.
- Nu știam.
- Am decizia să rămân fecioară.
- Păi și cum rămâne cu căsătoria noastră?
- Uite cum este.
- Cum?
- Eu am un înger care mă păzește.
- Un înger?
- Da.
- Și?
- Dacă îmi păzești fecioria îngerul te va binecuvânta.
- Și dacă nu?
- Îngerul te va pedepsii.
- Pot să văd și eu pe acest înger?:
- Da.
- Îngerul s-a arătat lui Valerian.

- Acum cred și eu în îngerul tău.
- Foarte bine.
- Promit că nu mă voi atinge de tine și îți voi păstra fecioria ta.
- Foarte bine.
- Și mai este ceva.
- Ce?
- Vreau să devin și eu creștin.
- Bine mă voi ocupa eu de asta.
- În cele din urmă Valerian a devenit creștin.
- Și ce a urmat?
- Autoritățile au aflat că Cecilia și Valerian sunt creștini și i-au executat.[89]

Întâmplarea de mai sus ne spune că au fost și creștini care au luat fecioria atât de serios că au ajuns mai bine să moară decât să renunțe la ea. La fel de bine trebuie să știm că și noi creștinii ortodocși trebuie să ne luăm viața noastră de parohie în serios și să ne dăm seama că ea ne este de mare folos în drumul spre mântuire. Parohia creștin ortodoxă nu trebuie să devină în nici un fel un lucru de periferia a vieților noastre și a lumii în care trăim. Despre compasiunea care există în parohia creștin ortodoxă Sfântul Simeon Noul Teolog spunea: "am văzut un om, care pentru cei ce cădeau în cuvânt sau în faptă și stăruiau în cele rele până într-atât suspina și se întrista, încât se părea că numai el cu adevărat trebuia să dea socoteală pentru toți aceia și să fie predat osândei. Am văzut pe un altul care voia cu atâta râvnă mântuirea fraților lui, încât de multe ori cu lacrimi fierbinți se ruga din toată inima iubitorului de oameni Dumnezeu sau să-i mântuiască pe aceia, sau să fie osândit și el împreună cu aceia, nevrând să se mântuiască singur din pricina unei dispoziții prin care imita pe Dumnezeu și pe Moise; căci legat de ei duhovnicește prin iubire în Duhul Sfânt, nu voia să intre nici măcar în Împărăția Cerului fiind separat de ei."[90]

CAPITOLUL 5

PREOTUL CA MENTOR AL MÂNTUIRII

După cum spune ecclesiologia creștin ortodoxă toate parohiile creștin ortodoxe sunt conduse de un preot. Ei bine acest preot știm că prin hirotonie are puterea să ierte păcatele. Au fost mai multe dovezi care ne-au spus că puterea preotului creștin ortodox de a ierta păcatele nu este una iluzorie ci este una
- reală,
- adevărată
- și deplină.

Prin urmare se poate spune că preotul este un fel de mentor. Trebuie să știm că sunt mai mulți care au puterea să fie mentori fiindcă sunt:
- răbdători cu semenii,
- știu să asculte,
- sunt înțelepți
- și știu să îndrume.

Toate aceste lucruri trebuie să știm că sunt proprii mentorului creștin ortodox.[91]

Preotul se poate spune că este un mentor al mântuirii în măsura în care el este unul care ajunge să fie un învățător. Știm că preotul are datoria să învețe. În acest sens în Biserica Ortodoxă sunt mai multe predici pe care preotul trebuie să le țină în care asemenea lui Iisus trebuie să știm că preotul ajunge să învețe și să cheme pe câți mai mulți la:
- pocăință,
- viață creștină

[89]Din Grigorie Comșa, *1000 pilde creștin ortodoxe* (Arad, 1929).
[90]Sfântul Simeon Noul Teolog apud https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/mantuirea-personala-mantuirea-lumii-dupa-sfintii-parinti-68634.html (accesat pe 14.04.2022).
[91]A se vedea Rizea Ioan *Duhovnicul - mentorul mântuirii* (Sibiu, 2009) (teză de licență) https://dokumen.tips/documents/51097369-19474854-duhovnicul-mentorul-mantuirii.html?page=1 (accesat pe 14.04.2022).

- mântuire.

Predica este un lucru care ne spune că preotul creștin ortodox este un mentor al mântuirii. Acest fiindcă trebuie să știm că sunt și oameni care au din naștere anumite calități speciale prin care ei ajung să fie mentori.

Poate cel mai conclusiv caz de mentorat a fost cel oferit de Iisus față de apostolii Săi. Aceasta fiindcă se poate spune că Iisus a fost un mentor pentru apostolii Săi. Acest lucru poate să fie văzut de mai multe ori din Noul Testament.

Prin urmare trebuie să știm că Hristos nu a lăsat mai mulți mentori ai mântuirii. Totuși mai toate Bisericile creştine susțin că ele sunt unele care dețin mentoratul mântuirii: "la Înălţarea la Cer, Domnul Hristos oare a lăsat mai multe credinţe creştine pe pământ? Noi cunoaştem credinţa de la Ucenicii Domnului, de la Sfinţii Apostoli şi Evanghelişti. Aţi auzit cumva că unii apostoli erau ortodocşi, alţii catolici, alţii penticostali ? Nu, desigur. La început a fost o singură credinţă, o singură Biserică. O vreme toate au fost bune şi frumoase. Dar ce s-a întâmplat după aceea? Unii oameni, din mândrie, din îngâmfare, au răstălmăcit învățătura sănătoasă primită de la Ucenicii Domnului, şi au adus unele interpretări, unele inovaţii în cult şi în dogmă. Însă Părinţii Bisericii din toată lumea creştină, călăuziţi de Duhul Sfânt, s-au strâns în Sinoade (Soboare, un fel de congrese internaţionale), unde au discutat problemele apărute şi au restabilit ordinea în Biserică, iar rătăciţii au căzut sub blestemul Bisericii. Au fost şapte asemenea Sinoade în decursul istoriei, la care au participat sfinţi mari (ex. Sf. Nicolae, Sf. Spiridon, Sf. Împărat Constantin cel Mare etc.) unde s-a stabilit cu exactitate cum trebuie să credem, ce trebuie să credem (Crezul), unde s-a demonstrat, uneori în chip minunat, că icoana şi crucea nu sunt idoli, că Sf. Duminică este ziua Domnului, ziua eliberării noastre din robia iadului, şi multe alte lucruri necesare cultului creştin. A mers aşa Biserica mult timp, cca. o mie de ani."[92]

Lumea de azi este o lume care știm că are mai multe probleme atunci când vine vorba cu stabilirea celui care are autoritate. Aceasta fiindcă pentru mai mulți autoritatea înseamnă:

- control,
- putere,
- tărie
- și superioritate.

Evident că pe parcursul timpului au fost mai mulți care au fost cât se poate de problematizați cu privire la autoritatea și mentoratul preoților creștini ortodocși. Știm că primii au fost catolicii care la anul 1054 aveau

- să se rupă
- și să se despartă

de Biserica Creștin Ortodoxă.

Ei bine ca și cum anul 1054 s-a demonstrat că nu a fost după voia lui Dumnezeu în cadrul catolicismului va mai apare o

- scindare
- rupere
- și fracturare

care o cunoaștem în zilele noastre ca "reforma" protestantă

Dacă catolicii au o preoție ei bine protestanții au respins orice preoție. Așa e face că pastorii protestanți sunt laici ca restul credincioșilor simpli.

"Preotul, ca urmaş al Apostolilor, este instituit de Dumnezeu să facă acest lucru, căci Domnul nostru Iisus Hristos a dat puterea legării şi dezlegării păcatelor după Sfânta Sa Înviere, zicând către ucenicii săi: **„Luaţi Duh Sfânt! Cărora veţi ierta păcatele, se vor ierta lor şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute!"(Ioan 20, 22-23)** şi iarăşi a zis: **"Oricâte veţi lega pe pământ vor fi legate şi în cer şi oricâte veţi dezlega pe pământ vor fi dezlegate şi în cer".(Matei 18, 18).**

Deci numai prin Biserică se poate face iertarea păcatelor; numai Biserica are putere, prin preoţii şi episcopii săi, să lege şi să dezlege păcatele lumii. Să nu vă legaţi niciodată de vrednicia preotului, căci aici lucrează Harul Lui Dumnezeu. Preotul săvârşeşte numai partea văzută a lucrurilor iar Dumnezeu este Cel Care trimite Duhul Sfânt. Darurile Lui Dumnezeu nu atârnă de virtutea preoţească. Dacă trimiterea harului asupra credincioşilor ar fi atârnat de vrednicia preoţilor, atunci toţi creştinii care au preoţi nevrednici ar fi fost lipsiţi de el. Dar Dumnezeu trimite harul Său şi prin preoţii cei nevrednici, ca să nu rămână păgubiţi cei ce însetează de mântuire."[93]

[92]https://www.gandurídinierusalim.com/de-ce-nu-ne-putem-mantui-decat-prin-ortodoxie/ (accesat pe 14.04.2022).
[93]https://www.gandurídinierusalim.com/de-ce-nu-ne-putem-mantui-decat-prin-ortodoxie/ (accesat pe 14.04.2022).

Ca un reprezentant al Bisericii trebuie să preotul nu trebuie să vorbească în numele lui ci mai mult în numele lui Hristos. Aceasta fiindcă el are menirea nu numai să țină inconștient harul lui Hristos în el ci la fel de bine și să îl facă conștient. Un preot care nu este conștient de harul lui Dumnezeu nu va avea mari rezultate care mentor la mântuirii. Faptul că un preot este un mentor al mântuirii nu înseamnă că el nu mai poate să fie ispitit de demoni. Iată ce spune Sfântul Ioan Scărarul: "când acesta [demonul slavei deşarte] vede pe unii având puțină linişte, îndată îi îndeamnă să vină din pustie în lume: "du-te, zice, pentru mântuirea sufletelor pierdute."[94]

Este evident că preotul ca duhovnic trebuie să fie și un mentor. El este un mentor care ajunge să ne facă să fim unii care să ajungem să vedem lucrurile în sensul mântuirii. Aceasta fiindcă în acest mod se poate spune că preotul creștin ortodox ajunge să ne își ducă la îndeplinire funcția lui de a mentor. Avem nevoie de mentori în viața noastră fiindcă numai așa vom ajunge să fim unii care să ajungem la mântuire. "În mass-media se publică frecvent ştiri şi imagini care surprind anumite persoane în posturi imorale, adică în luare de mită, în beţie, în desfrânare sau în alte păcate. Cele mai savurate dezvăluiri, însă, sunt cele în care sunt implicate feţele bisericeşti. Da, şi oamenii Bisericii pot să păcătuiască, pentru că tot oameni sunt şi ei, şi mai ales pe ei îi ispitesc diavolii. Însă cei mai mulţi din ei sunt oameni morali, iar dacă un procent infim se abate de la morala creştină, aceasta nu înseamnă că tot sistemul e putred. Există oare pădure fără uscături? Există, oare, pe lumea aceasta vreo instituţie perfectă, cu oameni sută la sută morali? Indiferent de vrednicia preotului, serviciile pe care le face sunt valabile, aşa cum într-o instituţie oarecare, să zicem o primărie, dacă primarul este beţiv, desfrânat, hoţ sau cu alte păcate, oare un certificat sau un alt document pe care-l soliciţi primăriei, semnat şi parafat de către primar, nu este valabil? Ba este, indiferent de moralitatea primarului. Aşa este şi in plan bisericesc. Oricât de păcătos ar fi preotul, Taina săvârşita de el este mântuitoare pentru noi, pentru că el nu o săvârşeşte cu puterea sa, ci cu puterea Harului Lui Dumnezeu, dată lui prin hirotonie."[95]

Ceea ce știm este că orice maestru spiritual în raport cu ucenicii lui este un mentor. Acest lucru necesită:
- răbdare,
- tact,
- înțelegere
- iubire
- și dăruire.

Preotul este un mentor pentru toți cei care vor să se mântuiască. Acest lucru nu înseamnă că el nu are nimic de învățat de la ucenicii lui ci la fel de bine ceea ce trebuie să știm este că preotul creștin ortodox este unul care ajunge să fie consultat și în probleme dificile. Iată de ce el nu trebuie să fie unul:
- ignorant,
- nepăsător
- și neștiutor

în ceea ce îi privește pe sfinții părinți.

Este cumva pentru unii anacronic faptul că noi creștinii ortodocși simpli ajungem să avem mentori în preoții creștini ortodocși. "Şi să mai ţineţi cont că acum se duce o campanie foarte dură împotriva Bisericii Ortodoxe, prin denigrarea preoţilor şi călugărilor ortodocşi. Noi să urmăm calea moşilor şi strămoşilor noştri care au fost întotdeauna ortodocşi. Să citim cărţile sfinte ale Bisericii noastre, să ascultăm de slujitorii ei care ne conduc pe calea cea dreaptă, să ne alegem duhovnici iscusiţi care să ne îndrume conform Sfintelor Canoane ale Bisericii. Să nu ne luăm după învăţăturile greşite ale unor babe, ci numai după ceea ce ne învaţă Biserica. Fără astrologie, fără magie, fără horoscoape, fără vrăjitorie şi descântece, fără talismane, fără credinţe budiste în reîncarnare, fără filmele şi programele păcătoase de la televizor, fără cântece desfrânate, fără avorturi şi anticoncepţionale, fără căsătorii de probă şi multe alte manifestări păgâneşti pe care le întâlnim în zilele noastre. Dacă veţi merge la biserică mai des, veţi afla mai multe."[96]

Cu privire la preoții creștin ortodocși trebuie să știm că noi trebuie să facem efortul de a urma învățăturile Bisericii și a ne alege un duhovnic care să ne fie mentor al mântuirii. Sfântul Vasile cel Mare spunea în acest sens: "cine nu ţine postul **Bisericii**, ajunge să ţină postul doctorului."[97]

[94]Sfântul Ioan Scărarul https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/mantuirea-personala-mantuirea-lumii-dupa-sfintii-parinti-68634.html (accesat pe 14.04.2022).
[95]https://www.ganduridinierusalim.com/de-ce-nu-ne-putem-mantui-decat-prin-ortodoxie/ (accesat pe 14.04.2022).
[96]Idem.
[97]Sfântul Vasile cel Mare apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 14.04.2022).

Este prin urmare bine să ajungem să ne asumăm toată tradiția creștin ortodoxă. Această tradiție ne spune că trebuie să ne alegem un duhovnic cu care

- să cooperăm
- să lucrăm
- și să căutăm

mântuirea. Nu alegem prin urmare un duhovnic pentru cât de inteligent și deștept este ci mai mult fiindcă voim să ne mântuim. Este adevărat că mai toți creștinii ajung să caute duhovnici care nu sunt asprii și serveri. Ei bine dacă voim să ne mântuim trebuie să ne cunoaștem pe noi înșine și să ne dăm seama de faptul că un duhovnic sever și aspru poate să ne fie de mare folos. Acest lucru evident că presupune să ajungem să ne analizăm și să ne studiem pe noi înșine și să știm foarte bine

- ce putem
- și ce nu putem

duce și face.

Sfântul Isaac Sirul spunea: "iubește lucrarea liniștii mai mult decât saturarea celor flămânzi din lume și decât întoarcerea multor neamuri la închinarea lui Dumnezeu. Căci mai bine îți este să te dezlegi de legătura păcatului, decât să eliberezi un rob din robie. Mai bine îți este să te împarți cu sufletul tău în unirea într-un gând a treimii din tine, adică a trupului, a sufletului și a duhului, decât să împaci prin învățătura ta pe cei despărțiți. (...) Mai bine îți este să fi zăbavnic la limbă decât cunoscător iscusit în a revărsa din prospețimea minții învățătura ca pe un râu. Mai de folos îți este să te îngrijești și să învii din patimi sufletul tău căzut prin mișcarea gândurilor tale în cele dumnezeiești, decât să învii pe morți."[98]

O mamă discuta cu fiica ei care era tare frumoasă.

- Mamă de deranjez?
- Nu.
- A vrea să discut cu tine.
- Ce este fiica mea?
- Știi că acum sunt fată.
- Da și?
- Băieții îmi tot dau târcoale.
- Am observat.
- De multe ori nu știu ce să fac.
- Să îi respingi.
- Dar îmi este așa de greu.
- De ce?
- Fiindcă nu vreau să rănesc pe nimeni.
- Uite tu trebuie să știi un lucru.
- Ce anume?
- O fată care este bună creștină ajunge să își păstreze fecioria până după nuntă.
- Dar colegele mele nu cred așa ceva.
- Este problema lor.
- Și eu sunt atrasă de anumiți băieți.
- Este firesc să fie așa.
- De ce?
- De la vârsta adolescenței între băieți și fete începe să se manifeste un fel de atracție.
- Ce fel de atracție?
- Unii îi spun atracție erotică și alții îi spun atracție agapică.
- Nu înțeleg.
- Vezi tu există mai multe feluri de a iubii.
- Care sunt aceste feluri de iubire?
- Iubirea agapică este iubirea pe care un soț o simte față de soția lui cu care face mai mulți copii.
- Și atunci ce este iubirea erotică?
- Iubirea erotică este o iubire degenerară.

[98]Sfântul Isaac Sirul apudhttps://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/mantuirea-personala-mantuirea-lumii-dupa-sfintii-parinti-68634.html (accesat pe 14.04.2022).

- În ce sens?
- Este iubirea pe care prostituatele o practică pentru bani.
- Înțeleg.
- Foarte bine.
- Și cum ajungi să îți păstrezi fecioria?
- Îți voi spune o întâmplare.
- Te ascult.
- Era pe vremea când Țara Sfântă (Israelul) era sunt stăpânia turcilor.
- Și?
- În această țară era o mănăstire de călugărițe.
- Frumos.
- Această mănăstire era în valea Betleemului.
- Unde s-a născut Iisus?
- Da.
- Și?
- Ei bine sultanul a auzit că în acea mănăstire sunt mai multe călugărițe frumoase.
- Și ziceți că la mănăstire sunt mai multe fecioare frumoase? A întrebat sultanul.
- Da luminăția ta.
- Poate am să merg să fac și eu o vizită.
- Nici o problemă.
- Poate îmi voi găsii câteva soții[99] dintre aceste fecioare.
- Cum să nu, au răspuns sfetnicii.
- Ei bine cineva s-a dus și i-a spus macii starețe.
- Maică stareță să știi că sultanul a decis să vină la mănăstire.
- Da?
- Da.
- Îmi dau seama cu ce gânduri.
- Nu cu gânduri bune.
- Stareța s-a dus și le-a adunat pe toate maicile.
- V-am adunat aici fiindcă am să vă dau o veste rea.
- Care?
- Sultanul vine la noi la mănăstire.
- Nu se poate.
- El vrea să răpească cea mai mare podoabă a noastră: fecioria.
- Așa este.
- Suntem prea slaba să i ne împotrivim.
- Așa este.
- Nu avem de făcut decât un singur lucru.
- Care?
- Ce voi face eu acum.
- Stareța a luat un cuțit și s-a tăiat pe față până la desfigurare.
- Și au urmat și restul de călugărițe?
- Da. Sultanul a venit și s-a uitat la călugărițe:
- Doamne da urâte sunt.
- Nu erau așa luminăția ta mai înainte.
- Și-au ieșit din minți.
- Așa este.
- Haide să plecăm de aici.
- Așa călugărițele au ajuns să își păstreze fecioria.[100]

Avem mai sus un exemplu extrem care ne spune cât de determinate au fost anumite maici creștin ortodoxe pentru a ajunge să se desăvârșească și să își păstreze voturile monahale. Totuși se poate vedea de aici ca

[99]Musulmanii sunt unii care practică poligamia.
[100]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

stareța a fost cea care a condus desfigurarea călugărițelor creştin ortodoxe. Acest lucru ne spune că cu adevărat sunt şi mentori remarcabili în tradiția creştin ortodoxă. Nu trebuie să uităm acest lucru mai ales în zilele noastre când sunt din ce în ce mai mulți cei care nu cred în viața creştin ortodoxă şi nici în faptul că duhovnicul este un mentor al mântuirii. Tot Sfântul Isaac Sirul spunea: "cine cunoaşte păcatele e mai bun decât cel ce învie morții prin rugăciunea lui, că locuieşte în mijlocul multora. Cel ce suspină un ceas pentru sufletul său e mai bun decât cel ce foloseşte lumii întregi prin gândirea lui. (...) Cel ce s-a învrednicit să se vadă pe sine e mai bun decât cel ce s-a învrednicit să vadă pe îngeri. Cel ce urmează lui Hristos în tânguirea de unul singur e mai bun decât cel ce se laudă pe sine în adunări."[101]

Se poate spune că după cum într-o şcoală există profesori şi învățători la fel de bine şi în parohie preotul duhovnic stă pe rol de profesor. El învață şi predică despre Iisus şi ne spune cum trebuie să ne comportăm în viața de zi cu zi. Duhovnicul la fel de bine mai poate învăța şi la spovedanie ceea ce face fiindcă şi spovedania poate fi o cale de a învăța. Părintele Teofil Pârâian spunea în acest sens: "Este bine ca cel ce învață, să învețe şi cu cuvântul şi cu viața. Sfântul Isidor Pelusiotul spune că: **„mai bună este viața fără de cuvânt, decât cuvântul fără de viață, dar dacă acestea două se vor uni, se alcătuieşte o adevărată icoană a filosofiei"**.

Eu cred că un duhovnic adevărat trebuie să fie neapărat şi văzător cu duhul. Dacă nu e şi văzător cu duhul, e improvizat şi e întrebuințat ca un fel de funcționar în chestiunea duhovniciei. Eu personal, de exemplu, nu sunt văzător cu duhul şi nici nu mă consider că sunt un duhovnic bun, tocmai de aceea, că nu sunt văzător cu duhul. Adică eu mă bazez pe ceea ce spune omul, nu pe ceea ce ştiu eu despre el. Şi-ar trebui să ştiu eu despre el înainte de a-mi spune el. Aşa ar trebui să fie orice duhovnic, dar nu ştiu care-i duhovnicul acela care e la măsura aceasta.

Important este **să ceri de la Dumnezeu omul care să te poată ajuta** şi, în acelaşi timp, să ceri de la Dumnezeu şi smerenia de a-l asculta.

Cei mai mulți dintre credincioşii noştri nu au duhovnic. Cei care se spovedesc o singură dată pe an, în **Postul Paştilor**, poți să zici că n-au duhovnic. Unii se spovedesc în două minute, poate nici două minute, acela poți să zici că n-are duhovnic! Duhovnic are acela care se orientează, care întreabă, care ştie să urmărească o chestiune, care vrea să aibă o soluție, care ține legătura cu duhovnicul. Dacă nu-i aşa, n-are duhovnic, are un preot la care s-a spovedit şi **Doamne ajută!**"[102]

Este evident că la şcoală mergem să obținem mai multe deprinderi care mai apoi ne vor fi folositoare în viață. La fel de bine se poate spune că şi în parohia noastră ajungem să obținem mai multe deprinderi duhovniceşti care sunt unele care evident că ne fac să fim

- mai buni,
- mai duhovniceşti,
- mai sensibili
- şi mai morali.[103]

Se ştie că în vechime marii duhovniceşti erau denumiți cu termenul de ava care înseamnă un părinți cu viață îmbunătățită. În acest sens se ştie de cazul în care acest nume ajungea să fie dat unui duhovnic.

"Spunea avva Iosif, că şezând cu avva Pimen, a numit avvă pe Agaton. Şi i-am zis lui: tânăr este, pentru ce îl numeşti pe el avvă? Şi mi-a zis avva Pimen: gura lui l-a făcut pe el să se numească avvă."[104]

Este adevărat că noi în parohie nu avem de cele mai multe ori un ava din pustia egipteană însă ceea ce trebuie să ştim este că contează foarte mult:

- dispoziția,
- pregătirea
- şi atitudinea

pe care o avem față de preotul nostru paroh. După cum nu mergem la şcoală fără să avem respect şi cinste față de profesorii noştri la fel de bine ş față de duhovnic trebuie să avem cinste. Aceasta fiindcă el a fost ales de Dumnezeu să fie mijlocitor între noi şi Dumnezeu. Tot părintele Teofil Pârâian spunea despre duhovnic:

[101]https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/mantuirea-personala-mantuirea-lumii-dupa-sfintii-parinti-68634.html (accesat pe 14.04.2022).

[102]Arhimandritul Teofil Părăian, *Veniți de luați bucurie,* Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2001, p. 49 apud https://doxologia.ro/cuvinte-duhovnicesti/ce-inseamna-sa-ai-duhovnic (accesat pe 15.04.2022).

[103]A se vedea Sfântul Nicodim Aghioritul, *Deprinderi duhovniceşti* (Alba Iulia, 1995).

[104]Adică înțelepciunea care ieşea din gura lui. Din Pateric egiptean, Pimen 61 (Alba Iulia, 1991).

“Domnul nostru Iisus Hristos a dat puterea legării și dezlegării păcatelor după Sfânta Sa Înviere, chiar în ziua Învierii Sale, zicând către ucenicii Săi: „Luați Duh Sfânt! Cărora veți ierta păcatele, vor fi iertate, și cărora le veți ține, vor fi ținute.” (Ioan 20, 22–23) Prin aceasta a împlinit Domnul Hristos o făgăduință pe care a dat-o mai întâi Sfântului Apostol Petru, când i-a zis: „Și-ți voi da cheile împărăției Cerurilor, și oricâte vei lega pe pământ vor fi legate și în cer și oricâte vei dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer” (Matei 16, 19). Apoi, tot în Sfânta Evanghelie de la Matei avem o făgăduință dată de Domnul Hristos ucenicilor Săi, când le-a zis la fel: „Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer.” (Matei 18, 18), iar făgăduința aceasta a împlinit-o în ziua Învierii Sale. Deci, în lumea aceasta există oameni pe care Domnul Hristos i-a rânduit să fie iertători de păcate. Pentru a primi cineva iertarea păcatelor trebuie să meargă la oamenii lui Dumnezeu, hotărâți pentru iertarea păcatelor. Iar ca să poată primi iertarea păcatelor, în condițiile în care merg la duhovnic, trebuie să-și mărturisească păcatele, să se mărturisească în primul rând pe ei înșiși ca păcătoși, să-și recunoască partea de vină, în aceasta făcând o dovadă că recunosc că au greșit înaintea lui Dumnezeu și că sunt vinovați înaintea lui Dumnezeu și că doresc să fie iertați de păcatele pe care le-au făcut.”[105]

Evident că sunt mai mulți care susțin că în nici un fel nu trebuie să avem cinste și susținere față de duhovnic fiindcă nu are nici un sens acest lucru. Nu trebuie să chestionăm de ce Iisus a lăsat ca în lume să fie duhovnici. Este un lucru care vine de dincolo de noi oamenii și noi trebuie să îl acceptăm așa cum l-am primit de la înaintașii noștri. Clement Alexandrinul spunea în acest sens: “există o singură **Biserică** adevărată, aceea care este cu adevărat veche, în care potrivit planului lui Dumnezeu sunt adunaţi drepţii pentru că există un singur Dumnezeu şi un singur Domn. De aceea, se cuvine laudă **Bisericii** pentru singularitatea ei, fiind o copie a principiului unic. **Biserica** cea Una este moştenitoarea Celui care prin fire este Unic şi pe această **Biserică** se silesc ereziile s-o împartă în multe biserici. Spunem deci că numai **Biserica** Veche şi Universală este una şi în ce priveşte fiinţa ei, si în ceea ce priveşte începutul ei, şi în ceea ce priveşte superioritatea ei.”[106]

Fiind o o școală a mântuirii știm că parohia creștin ortodoxă este una care ajunge să ne facă mai sensibili la prezența Duhului Sfânt. Aceasta fiindcă trebuie să știm că preotul ajunge:

- să cheme,
- să invoce
- și să se roage

ca Duhul Sfânt să vină peste toți cei din parohie.

Sfântul Vasile cel Mare spunea cât se poate de inspirat că este Duhul Sfânt cel care ajunge să modeleze fie un fel de arhitect al Bisericii. Știm că arhitecții sunt cei care ridică edificii. Ei bine la fel de bine Duhul Sfânt este unul prezent în viața parohiei.

Despre duhovnic părintele Rafail Noica spunea: “noi nu ne ducem la duhovnic așa cum merg învățații și înțelepții lumii acesteia la un om mai înțelept, la un om mai cu experiență ca să facem ucenicie. O spune deja proorocia din Vechiul Testament că vor fi învățați de Dumnezeu. Și așa, în Noul Testament al Domnului, trebuie sa învățăm să ne lăsăm învățați de Dumnezeu Însuși. Cum s-aud eu glasul lui Dumnezeu? Eu pot să-I spun lui Dumnezeu mii de lucruri, dar în învălmășeala gândurilor ce-mi vin în minte, de unde știu care este de la Dumnezeu sau dacă măcar unul este de la Dumnezeu?”[107]

Este evident că duhovnicul este unul care nu numai că ne iartă păcatele ci la fel de bine ajunge să ne învețe pe cel care trebuie să apucăm când ne este greu și când lucrurile se complică în viața noastră. Nu trebuie să uităm acest lucru fiindcă sunt mulți care deși vin la parohie evită să se spovedească sincer și onest. Trebuie să ne dăm seama că duhovnicia este un lucru care se deprinde și pe care trebuie să îl folosim în viața noastră duhovnicească.

“Duhovnicia trebuie înțeleasă și făcută așa: te duci la duhovnic cu un gând ori ca să te spovedești, ori să întrebi ceva duhovnicesc. Nu întrebi despre lucrurile de toate zilele, ca de exemplu să speli pe jos, în loc să mături în chilie, căci nu e important din punct de vedere duhovnicesc. Acestea sunt numai un exercițiu, o disciplină necesară pentru a învăța ascultarea adevărată. Și așa începe ascultarea adevărată. Ceri Domnului „Doamne, spune-mi ce trebuie să fac în viața mea. Mă văd păcătos, dar de unde să încep? Spune-i părintelui meu cuvânt pentru mântuirea mea!” Și faceți asta în duhul Părinților din Pateric, care se duceau la un bătrân și cereau un cuvânt de mântuire. Căutau ascultare, căutau cuvânt de la Dumnezeu. Uneori poate nici nu aveau ce să-l

[105]https://ro.orthodoxwiki.org/Duhovnic (accesat pe 15.04.2022).
[106]Clement Alexandrinul apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 14.04.2022).
[107]https://ro.orthodoxwiki.org/Duhovnic (accesat pe 15.04.2022).

întrebe. Îi cereau numai un cuvânt, fără să spună despre ce. Dar cel care se ducea la avva, se ducea cu rugăciune către Dumnezeu: „Doamne, Tu spune-mi un cuvânt."[108]

Este adevărat că într-un interval mai mare de timp viața duhovnicească poate să pară pentru mai mulți:

- obositoare,
- repetitivă,
- monotonă
- și greoaie.

Aceasta fiindcă oamenii nu sunt conștienți de care este sensul vieții de parohie: mântuirea noastră. Estet bine să știm că decât să stăm acasă și să nu avem nici o implicare în viața parohiei pentru început este bună și o implicare formală. Aceasta fiindcă cu timpul se poate ca omul să devină conștient de care este miza vieții de parohie.

Despre duhovnic Evhologhiul grecesc ne spune: "cel ce ia asupra sa sarcina cea grea a duhovnicului, dator este să se facă chip și pildă tuturor cu înfrânarea, cu smerenia, cu lucrarea a tot felul de fapte bune, rugându-se în tot ceasul lui Dumnezeu ca să i se dea lui cuvântul înțelegerii și al cunoștinței, ca să poată îndrepta pe cei ce năzuiesc către dânsul. Mai întâi de toate este dator să postească el însuși miercurea și vinerea peste tot anul, după cum poruncește dumnezeiasca pravilă, ca pe temeiul faptelor bune ce le are el să poată porunci și altora să facă aceasta. Fiindcă de va fi el însuși fără învățătură și neînfrânat și iubitor de dezmierdări, cum va putea învăța pe alții faptele cele bune? Sau cine va fi atât de nepriceput încât să-l poată asculta în cele ce zice el, văzându-l pe dânsul fără rânduiala; sau, bețiv fiind el, cum poate învăța pe alții să nu se îmbete?... Unul ca acela cu pravila se va pedepsi, ca un călcător de dumnezeiești canoane."[109]

Pentru cei care sunt sceptici și îndoielnici cu privire la implicarea în viața de parohie le aducem în față cuvintele lui Blaise Pascal care spunea: "dacă Dumnezeu există, şi eu cred, câştig viaţa veşnică, supunându-mă **Bisericii.** Dacă Dumnezeu nu există, nu am pierdut nimic."[110]

Sfinții părinți au fost cei care au pus bazele nevoinței creştin ortodoxe și ea a ajuns să primească și un nume științific: ascetica creştin ortodoxă. Este bine spus că mântuirea ajunge să fie pierdută dacă în noi ajung să se sălășluiască patimile. Trebuie s știm acest lucru fiindcă sunt patimile cele care:

- ne înjosesc,
- ne înrăiesc,
- ne pervertesc
- și ne animalizează.

În acest sens parohia creştin ortodoxă este un loc în care nu numai că ajungem să luptăm cu patimile dar la fel de bine ne luăm măsuri de precauție ca odată ce am scăpat de patimi să nu mai ajungem să cădem din nou în ele. Părintele Serafim Pantea spunea în acest sens: „ceea ce scapă din vedere multora însă este faptul că un duhovnic este cu atât mai bun pentru un om, cu cât îl ajută să scape mai repede şi definitiv de mai multe patimi şi apoi să nu se mândrească degeaba cu ceea ce nu are sau dacă are, a primit în dar şi nu este lucrul lui. Dacă nu merge spre vindecare, spovedania deşi este de folos, are folos doar pentru o perioadă foarte scurtă de timp. Dezlegarea dă deoparte păcatele, dar patima are grijă să pună foarte repede înapoi ceea ce tocmai a fost dezlegat. De aceea este foarte important să scăpăm de patimi."[111]

Parohia creştin ortodoxă este una care se poate spune că ajungem să ne inițieze în logica lui Hristos. Ei bine această logică trebuie să știm că este foarte diferită de cea a lumii din jur. Fericitul Augustin spunea așa: "dacă în lume este mai întâi viața și apoi moartea, în **Biserica** lui Hristos este întâi moartea și apoi viața."[112] Aceasta fiindcă trebuie să știm că în viață mai întâi trăim și mai apoi murim. Ei bine parohia este una care ne învață că mai întâi trebuie să murim păcatului și adesea mai apoi se poate spune că sufletul nostru ajunge să trăiască. Este evident că logica lumească și logica parohiei noastre sunt două lucruri diferite care merg pe căi separate. În timp ce logica lumească este nesigură și instabilă ei bine logica lui Hristos din parohia noastră este adevărată și sigură.

Doi istorici discutau despre primii creştini.

- Mă bucur că ne-am întâlnit.

[108]https://ro.orthodoxwiki.org/Duhovnic (accesat pe 15.04.2022).

[109]https://www.crestinortodox.ro/religie/nu-orice-preot-este-duhovnic-96637.html (accesat pe 15.04.2022).

[110]Blaise Pascal apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 14.04.2022).

[111]https://adevarul.ro/locale/constanta/cum-alegem-mai-bun-duhovnic-sa-bland-linistit-incerce-sa-l-convinga-credincios-dragoste-1_5be719c3df52022f7557cc6a/index.html (accesat pe 15.04.2022).

[112]Fericitul Augustin apud apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 14.04.2022).

- Și eu.
- Și ce mai faci?
- Sincer?
- Da.
- M-am apucat să îi studiez pe primii creştini.
- De ce?
- Mi-am dat seama că nu prea ştiu multe lucruri despre ei.
- Cum?
- Și noi suntem creştini.
- Și?
- Vreau să văd care sunt diferențele dintre noi şi ei.
- Și care sunt?
- Sunt mai multe.
- Păi spunem şi mie.
- Un lucru care ne deosebeşte pe noi de primii creştini este că ei erau gata să moară pentru credința lor.
- Parcă îmi aduc ceva aminte.
- Da foarte mulți primi creştini au ales să moară pentru Hristos.
- Ca sfinții Gheorghe, Dumitru sau sfinții 40 de mucenici din Sebastia?
- Da.
- Acum şi apostolii au murit pentru Hristos.
- Cu excepția Sfântului Ioan Teologul.
- Aşa este.
- Este cu adevărat formidabil cum aceşti oameni au ales să moară pentru Hristos.
- Evident.
- Care crezi că este explicația?
- Credința.
- Credința?
- Da.
- Adică cum?
- Au avut multă credință.
- Aşa este.
- Acum primii creştini şi-au dat seama de deşertăciunea zeilor.
- Da lumea de la vremea lor era păgână.
- Ei au venit cu un mesaj mai puternic decât al zeilor.
- Fiindcă credeau în Hristos?
- Da.
- Deci se poate vedea şi aici un fel de conflict al religiilor.
- Aşa este.
- Este de fapt lupta dintre bine şi rău.
- Și mai ales dintre virtute şi viciu.
- Cum aşa?
- Uite în citeam pe un scriitor din primele secole creștine.
- Pe cine?
- Pe Tertulian.
- Și ce spunea el?
- Tertulian spunea că între primii creştini erau bătrâni care aveau virtutea fecioriei atât de nepătată ca în copilărie.
- Cum aşa?
- Fiindcă au fost şi între păgâni unii care au aspirat la o viață nepătată.
- Nu eram conştient de asta.
- Și ştii ce mai spune Tertulian într-o scrierea de a sa?
- Ce?

- „Prin faptul, că nu aruncaţi fecioare creştine în ghiarele leilor — zice Tertulian păgânilor — ci le conduceţi în case de pierzare, dovediţi că la noi creştinii fecioria pătată e o moarte mai grozavă, decât moartea din ghiarele leilor".
- Interesant.
- Este.
- Nu ştiam fecioarele creştine erau duse în bordeluri.
- Ba da.
- Dar de ce?
- Fiindcă ştiau că pe primele creştine le doare mai rău să își piardă fecioria decât să fie aruncate la lei.
- Chiar aşa?
- Da.
- Vezi cât de curaţi erau primii creştini?
- Văd.
- Azi moravurile sunt laxe.
- Pot să constat și eu asta.
- Eu am mare admirație față de primii creştini.
- Cred că ai de ce.
- Au fost oameni care au avut un curaj enorm.
- Să te opui păgânilor a fost o dovadă de mare curaj.
- Așa este.
- Și în cele din urmă creştinismul a învins.
- La timpul Sfântului Constantin cel Mare nu?
- Da.
- Eu nici acum nu îmi dau seama ce erau acei zei ai păgânilor.
- Nu erau zei adevăraţi.
- Așa este.
- Sfântul psalmist David spunea că: toţi idoli neamurilor sunt demoni.
- Să fi fost zeii demoni?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Păi să crezi ce spunea Sfântul David.
- Că zeii au fost demoni?
- Da.
- Bine voi crede.
- Așa te vreau.[113]

Am enunțat dialogul de mai sus pentru a evidenția că trebuie să fim conştienţi că primii creştini au fost cu adevărat oameni excepţionali fără de care creştinismul s-ar fi putut pierde și ar fi putut să nu mai existe. Au fost primii creştini care s-au confruntat cu întunericul demonic al păgânismului și în cele din urmă după aproape 300 de ani de lupte au reuşit să învingă. Ei bine noi simplii creştini de azi din parohiile noastre creştin ortodoxe nu mai avem curajul și îndrăzneaţa primilor creştini însă fără doar şi poate că putem să ne orientăm după primii creştini. Pentru primii creştini trebuie să ştim că principiul era cât se poate de simplu: Hristos sau moarte. Nu era nici o cale de mijloc între Hristos şi păgânism. Ei bine în viața de parohie trebuie să şi noi să ne dăm seama că dacă nu îl facem pe Hristos prioritatea numărul unul în viața noastră există şansa să ne pierdem sufletele. Iată de ce trebuie să luăm viața de parohie în serios.[114]

CAPITOLUL 6

DE CE PUTEM SPUNE CĂ PAROHIA CREȘTIN ORTODOXĂ ESTE O ȘCOALĂ A MÂNTUIRII?

Mitropolitul Antonie Plămădeală spunea aşa: “de ce în închisori se află mai mulţi bărbaţi decât femei? Pentru că în **Biserică** se află mai multe femei decât bărbaţi.”[115] Prin urmare trebuie să fim conştienţi că parohia

[113]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[114]A se vedea Gheirghios D. Metallinos, *Parohia: Hristos în mijlocul nostru* (Sibiu, 2004).
[115]Antonie Plămădeală apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 14.04.2022).

nu este numai pentru femei și copii ci la fel de bine și pentru bărbați. Bărbații sunt unii care să văd în putere și ajung să considere că această putere va fi cu ei pentru totdeauna. Ei uită că vor ajunge bătrâni și neputincioși.

Totuși, ceea ce trebuie să știm este că parohia creștin ortodoxă este o școală nu în sensul gimnaziului, al liceului sau la universității ci mai mult în sensul că ea ne învață:

- ceea ce este bine,
- ceea ce este moral,
- ceea ce este drept
- și ce trebuie să facem pentru a ne mântuii.

Școala însă nu numai învață ci la fel de bine și formează oameni. Trebuie să știm acest lucru în zilele noastre când sunt mulți care nu știu cum să se formeze ca oameni.

Mitropolitul Ioannis Zizioulas spunea foarte bine că viața noastră bisericească (sau mai bine spus viața de parohie) începe odată cu botezul: "i*postasul existenței ecclesiale* se constituie cu prilejul nașterii din nou a omului: *botezul*. Botezul ca *re-naștere* este cu siguranță un act constitutiv al ipostasului. Așa cum conceperea și nașterea omului formează ipostasul său biologic, botezul conduce la un nou mod de existență, la o *renaștere* (I Petru I, 3; 23) și, în consecință, la un nou "ipostas". Care este fundamentul acestui nou ipostas, în ce și cum este omul "ipostaziat" de botez? Am văzut în ce constă problema fundamentală a ipostasului biologic al omului: energia ekstatică ducând la naștere este legată de "pasiunea" necesității ontologice, de prioritatea ontologică a naturii asupra persoanei."[116]

Școala parohie se poate spune că are o semnificația dublă. Ea ajunge să ne formeze

- pentru lumea de aici
- dar și pentru viața de apoi.

Este adevărat că de mai multe ori lecțiile pe care le primim de la parohie sunt cumva în contrast cu tendințele generice ale lumii de aici. Trăim într-o lume care este dominată de

- bani,
- plăceri,
- faimă,
- celebritate
- putere politică
- și senzații tari.

Ei bine se poate vedea că ceea ce ne învață pe noi școala parohiei nu este prea conform cu modul în care este guvernată lumea. Nu are cum să fie din moment ce lumea a fost un care L-a răstignit pe Iisus. În acest sens despre aceste lucru Sfântul Ioan Teologul avea să consemneze: "întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit" (Ioan 1, 11). Ei bine noi creștinii ortodocși nu mai trebuie să reperăm greșeala pe care au făcut-o evreii și romani de la timpul lui Hristos și trebuie să ajungem să fim unii care să Îl recunoaștem pe Iisus și să ne dăm seama de Cine este El cu adevărat. Vom face aceasta dacă vom devenii *ipostase ecclesiale* după expresia mitropolitului Ioannis Zizioulas. Prin ipostas ecclesial înțelegem că trebuie să ajungem să fim oameni bisericești și oameni care să ne luăm viața de parohie în serios: "Am calificat deci ca "ecclesial" ipostasul pe care botezul îl conferă omului. Căci, intr-adevăr, la întrebarea: "Cum se realizează în istorie acest nou ipostas uman, non-biologic?" răspunsul este: "în și prin Biserică". în vechea literatură patristică a fost adeseori folosită comparația Bisericii cu o "mamă". Sensul acestui paralelism este că în Biserică se pregătește o naștere, de vreme ce omul este zămislit în ea ca "ipostas", ca persoană. Acest nou ipostas al omului are toate caracteristicile fundamentale a ceea ce am numit "adevărata persoană", caracteristici care opun ipostasul ecclesial primului ipostas, cel biologic. în ce constau, însă, aceste caracteristici? Caracteristica primordială a Bisericii este că îl pune pe om în relație cu lumea, de-o manieră care nu-i determinată de legile biologice."[117]

Teologii creștini ortodocși vedem că cu toții iau în serios viața de parohie și ne învață:

- să ascultăm
- să ne supunem
- și să ne pregătim

pentru viața de parohie.

Este adevărat că sunt și parohii care mai multe probleme. Aceasta fiindcă sunt unele parohii în care oamenii sunt extrem de săraci. Este cu adevărat un lucru

- greu,

[116]Ioanniz Zizioulas, *Ființa ecclesială* (București, 2007), p. 49.
[117]Ioannis Zizioulas, *Ființa ecclesială* (București, 2007), p. 52.

- dificil
- și anevoios

să ajungem să participăm al viața de parohie când ne lipsesc banii și suntem strâmtorați material.

Totuși deși în viața de zi cu zi avem mai multe greutăți trebuie să ne găsim timp și pentru viața de parohie. Este această viață una care ne face să fim

- mai buni,
- mai drepți
- și mai cinstiți.

Trebuie să fim unii care să ne dăm seama că vom ajunge să fim unii care să ne folosim cât se poate de mult de parohie dacă voim cu adevărat să ne mântuim. Totuși trebuie să știm că nu este destul numai să voim să ne mântuim ci la fel de bine să și acționăm în acest sens pentru a realiza acest lucru. Gânditorul creştin Petre Dobrescu spunea: "mult mai des cuvântul „mântuire" se referă la izbăvirea spirituală eternă. Când Pavel a vorbit temnicerului din Filipi că trebuie să fie mântuit, el făcea referinţă la destinul etern al temnicerului (Faptele Apostolilor 16:30-31). Iisus a comparat mântuirea cu intrarea în împărăţia lui Dumnezeu (Matei 19:24-25). De la ce suntem noi mântuiţi? Conform doctrinei creştine a mântuirii, suntem mântuiţi de „mânie", adică de judecata lui Dumnezeu pentru păcat (Romani 5:9; 1 Tesaloniceni 5:9). Păcatul nostru ne-a despărţit de Dumnezeu, iar consecinţa păcatului este moartea (Romani 6:23). Mântuirea biblică se referă la izbăvirea noastră de consecinţa păcatului şi prin urmare implică îndepărtarea păcatului."[118]

Cu privire la viața de parohie trebuie să știm că Sfântul apostol Pavel a fost cât se poate de explicit când a spus că: "în lupta voastră cu păcatul nu v-ați împotrivit până la sânge" (Evrei 12, 4). Trebuie să știm că trebuie să ajungem să fim unii care să ne dăm seama că vom ajunge să fim unii care să avem șanse de mântuire dacă ne împotrivim păcatului din toată ființa noastră. Aceasta fiindcă numai așa vom ajunge să ne apropiem de Hristos de la care vine și mântuirea noastră. Petre Dobrescu spunea: "O definiţie a doctrinei creştine a mântuirii ar fi „izbăvire prin harul lui Dumnezeu de pedeapsa veşnică pentru păcat; această izbăvire este oferită celor care acceptă, prin credinţă, condiţiile lui Dumnezeu: pocăinţa şi credinţa în Domnul Iisus". Mântuirea este posibilă doar în Iisus (Ioan 14:6; Faptele Apostolilor 4:12) şi depinde în întregime de Dumnezeu în ce priveşte primirea, siguranţa şi garanţia."[119]

Parohia este școală a mântuirii fiindcă pentru a ajunge să ne mântuim trebuie să ne formăm ca oameni și să ajungem să avem o traiectorie anume care ne orienteze pe Hristos. Putem vedea în lumea noastră sunt mai multe orientări care nu merg la Hristos. Sunt mai multe curente:

- ateiste,
- nihiliste,
- materialiste
- și gnostice

care nu duc la Hristos ci la ideologii și concepții de viață stranii care în nici un fel nu ne sunt de folos. Trebuie să ne ferim de aceste lucruri și să ne dăm seama că școala mântuirii - care este parohia - în nici un fel nu ne oferă o concepție

- retrogradă,
- josnică,
- imorală
- și perimată

asupra vieţii. Gânditoarea creştini Ana Sofroni spunea: "trăind în comunitate, ai şansa de a prelua exemple frumoase de vieţuire de la semenii tăi făptuitori de cele bune. Binefăcătorii de obicei au suflet luminat, inimă caldă. Ei sunt nişte altruişti de neîntrecut şi tocmai de asta şi foarte comozi pentru oricine. Dar nu întotdeauna avem în preajma noastră asemenea oameni. Şi atunci ne vin în ajutor cărţile de suflet ziditoare – lucrările Sfinţilor Părinţi de rând cu Sfânta Scriptură. În ele aflăm atâta înţelepciune şi atâta har divin, atâta adevăr şi sinceritate despre întâmplări ce au avut loc din voia Domnului, că este imposibil să nu reacţionezi pozitiv la conţinutul lor, trăgând şi învăţămintele cuvenite."[120]

Există mai mulți care cred că mântuirea nu este nimic mai mult decât o problemă de noroc. Dacă ai noroc te mântuiești și dacă nu ai noroc nu te mântuiești. Să fie lucrurile chiar așa? Că nu sunt așa ne-o spune o

[118]https://www.libertatea.ro/stiri/afla-care-este-semnificatia-mantuirii-874747 (accesat pe 15.04.2022).
[119]Idem.
[120]https://poruncaiubirii.agaton.ro/articol/3309/exemple-de-via%C5%A3%C4%83-ce-duc-spre-m%C3%A2ntuire (accesat pe 15.04.2022).

veche întâmplare. Se spune că era un principe care fiindcă avea un apropiat ce îi era extrem de fidel l-a copleșit pe acesta cu mai multe daruri de mare preț.

- Și ce părere ai îți plac darurile mele?
- Foarte mult.
- Altceva îți mai dorești?
- Da.
- Ce?
- Un cui cu care aş putea fixa roata norocului spre a nu se mai învârti.[121]

Sunt mai mulți care filosofia lor de viață este norocul. Ei cred că în viață totul ține de noroc. Ei bine concepția că viața este noroc este una care nu se aplică în ceea ce privește viața de parohie. Nu mergem la parohie fiindcă dacă avem noroc ne vom mântuirii. Dumnezeu Tatăl trebuie să știm că nu mergem pe noroc.

Norocul ca filosofie este unul care ajunge să domine pe mai mulți din lumea noastră.

- La cazinou,
- la păcănele,
- la poker,
- sau la roata norocului

ei bine sunt mai mulți care cred că norocul este cel care guvernează legile lumii. Mai mult decât atât chiar și știința de azi este una care susține că de fapt viața pe planeta pământ este una care este produsul norocului. A fost în cele din urmă o chestiune de noroc că viața - așa cum o știm azi - a apărut pe pământ. Noi creştinii ortodocşi știm că de fapt viața în nici un fel nu este o problemă de noroc fiindcă ea este una creată de Dumnezeu Tatăl. Este Dumnezeu Tatăl cel care a adus viața în lumea și El nu a mers pe noroc. Dacă Dumnezeu, Tatăl nostru, nu merge pe noroc ei bine nici noi nu trebuie să o facem.

Ființa ecclesială de care vorbea mitropolitul Ioannis Zizioulas este tocmai omul din parohia creştin ortodoxă pe care în abordăm în această carte. "Omul confirmă astfel, ca ipostas ecclesial că ceea ce este valabil pentru Dumnezeu poate fi valabil şi pentru sine: nu natura defineşte persoana, ci persoana este cea care permite naturii să existe; libertatea se identifică cu "fiinţa" omului. Libertatea persoanei faţă de natură, cea a ipostasului faţă de biologie, permit omului să depăşească, în Biserică, exclusivismul. Ca ipostas biologic, omul iubeşte excluzând mereu un altul: familia are prioritate faţă de străini, soţul revendică dragostea exclusivă a soţiei - lucruri perfect comprehensibile şi fireşti în acest plan. Dar a iubi *mai mult* decât pe cei de aproape ai săi pe cineva care nu este membru al familiei înseamnă, pentru om, depăşirea exclusivismului inerent ipostasului biologic. Posibilitatea dată persoanei de a iubi fără exclusivism este caracteristică ipostasului ecclesial: nu în *conformitate cu o poruncă morală* ("să iubeşti pe aproapele tău" etc.), ci *prin constituţie ipostatică,* prin faptul că naşterea sa din nou în "pântecele" Bisericii a făcut persoana membră a unei ţesături relaţionale ce transcende orice exclusivism." [122]

Doi creștini ortodocși dintr-o parohie s-au întâlnit și discutau.

- Bună ziua.
- Bună ziua.
- Ce mă bucur că te văd.
- Și eu.
- Ce mai faci?
- Bine.
- Mă bucur.
- Dar tu?
- Foarte bine.
- Și ce mai este nou.
- O de ai știi.
- Ce să știu?
- Ce s-a întâmplat în parohia noastră.
- Ce s-a întâmplat?
- Părintele nostru când a venit la parohie biserica era plină de oameni.
- Așa și trebuie.
- Oamenii au venit mai mult din curiozitate.
- Și?

[121]Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).
[122]Ioannis Zizioulas, *Fiinţa ecclesială* (Bucureşti, 2007), p. 53.

- Mai apoi oamenii au ajuns să se plictisească de parohie.
- Asta are loc în mai multe parohii.
- Așa este.
- Și?
- Părintele nostru nu a știu ce să mai facă să aducă cât mai multă lume la biserică.
- Mi se pare normal.
- Așa este.
- Și a reușit?
- Într-un anume fel da.
- De ce?
- După ce s-a gândit mai mult părintele a dat de veste prin parohie că toți credincioșii parohiei sunt invitați la înmormântarea parohiei.
- Înmormântarea parohiei?
- Da.
- Cum vine asta?
- Îți voi spune acum.
- Te ascult.
- Deci a fost stabilită o dată și o oră la care oamenii să vină la înmormântarea parohiei.
- Interesant.
- Ei bine lumea a venit.
- Da?
- Da.
- Și acolo ce au putut vedea?
- Ce?
- În mijlocul bisericii era pus un sicriu.
- Deci era un mort?
- Așteaptă să vezi.
- După ce oamenii din parohia noastră au început să vină părintele le-a spus:
- Acum veniți să dați mortului ultima sărutare.
- Ciudat.
- Oamenii au ascultat și s-au dus să sărute mortul.
- Și?
- În sicriu ce au putut vedea?
- Ce?
- Era pusă o oglindă în care fiecare s-a putut vedea pe sine.
- O oglindă?
- Da.
- De ce?
- Oamenii s-au revoltat:
- Dar părinte nu este nici un mort.
- Așa este fii mei.
- În sicriu este numai o oglindă.
- Așa este.
- De ce?
- Ca să vă vedeți pe voi care ați contribuit la moartea acestei parohii.
- Văi părinte te rugăm să ne ierți.
- Nu eu trebuie să vă iert ci Hristos.
- Acum ne dăm seama că am greșit.
- Deci oamenii din parohia ta și-au venit în sine?
- Da.
- Trebuie să recunosc că modul de a îi ace conștienți de greșeala lor a fost ingenios.
- Evident.
- Aveți un părinte tare bun în parohie.
- Așa este.

- Mie nu cred că mi-ar fi venit o astfel de idee.
- A fost o idee năstruşnică.
- Dar eficientă.
- Mai ales eficientă.
- Să ştii că mi-a plăcut foarte mult povestea ta.
- Mă bucur.
- Pot să vin să îl cunosc și eu pe părintele din parohia ta?
- Cum să nu.
- Îmi dau seama că este un om foarte duhovnicesc.
- Este.
- Bine te salut.
- La revedere.
- La revedere.[123]

Întâmplarea de mai sus este una care se potriveşte la mai multe parohii creştin ortodoxe din zilele noastre. De ce? Fiindcă sunt mai multe parohii care dacă nu sunt moarte sunt pe moarte. Oamenii de azi nu prea pun mare preț pe parohie fiindcă se consideră că nu este nevoie să fi prea mult o persoană religioasă și bisericească. Trebuie să avem acest lucru în vedere și să ne dăm seama că dacă voim să ne mântuim trebuie să fel de bine să ne implicăm în viața de parohie. Nu trebuie să ne implicăm numai nominal în viața de parohie ci la fel de bine să fim unii care să vedem:

- sensul,
- înțelesul
- și rostul parohiei.

Fiindcă sunt mai multe parohii creştin ortodoxe trebuie să ştim că vom ajunge să trăim ceea ce am putea universalitatea (catolicitatea) parohiei creştin ortodox ca un fapt de viaţă. Mitropolitul Ioannis Zizioulas spunea în acest sens: "aceasta înseamnă că omul nu se poate exprima ca persoană *catolică* decât înăuntrul Bisericii. Ca trăsătură a Bisericii, catolicitatea permite persoanei să devină ipostas, fără să decadă în individ, fiindcă două lucruri se realizează în acelaşi timp în Biserică: pe de o parte, lumea este oferită omului, nu ca juxtapunere de părţi excluzându-se reciproc pentru a fi recompuse a *posteriori,* ci dimpotrivă, ca un întreg manifestându-se plenar şi indivizibil în fiecare fiinţă concretă: totodată, graţie modului său "catolic" de existenţă şi relaţiei sale cu lumea, acelaşi om exprimă şi înfăptuieşte în lume o prezenţă "catolică", un ipostas care nu este un individ, ci o autentică persoană. Biserica devine astfel Hristos însuşi, în existenţa omului. Corelativ, fiecare dintre membrii săi devine Hristos şi Biserică."[124]

În sens creştin ortodox trebuie să fim conştienţi că viaţa de pe acest pământ este mai mult o gestaţie. La fel cum nou născutul se naşte în această lume după ce în prealabil s-a dezvoltat în pântecele mamei sale, ei bine la fel și omul trebuie să ne nască pentru viața de apoi după ce a petrecut timpul aceste vieți. Problema este că nu toți își petrec timpul acestei vieți la fel. Sunt mai mulți care sunt:

- seduşi,
- atraşi,
- cuceriți
- și ademeniți

de partea răului. Acest lucru evident că va ajunge să ducă acel suflet la iad. Cei răi sunt unii care se poate spune că ajung la un fel de îmbătare cu răul că nu mai sunt conştienţi de pedepsele de după moarte.

Știm că pentru a câştiga mântuirea noastră Hristos a murit pe cruce acesta este motivul pentru care crucea este prezentă în toate bisericile creştin ortodoxe. "Triodul ne spune clar că Hristos este „Cel ce cu Crucea a biruit căpeteniile şi stăpânirile întunericului" şi a „smuls spinul păcatului cu răstignirea Sa". Pentru aceasta, prin Crucea lui Hristos, „preoţii se laudă, împăraţii se întăresc şi tot credinciosul se luminează". Iar noi acum ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos să ne învrednicească să ajungem la dumnezeieştile Sale Pătimiri cărora „să ne închinăm cu credinţă" prin „harul Crucii", care, „mai înainte strălucind lumii, ne cheamă pe toţi" ca, prin post luminându-ne sufletele, să putem fără de osândă să vedem cu bucurie Crucea Domnului. Ea „vesteşte luminat"

[123]Pildă culeasă din tradiția creştin ortodoxă.
[124]Ioannis Zizoulas, *Fiin ța ecclesială* (Bucureşti, 2007), pp. 53-54.

încă de acum Sfintele şi Mântuitoarele Pătimiri ale Domnului pe care le vom trăi la capătul postului, în Săptămâna Mare."[125]

Parohia creştin ortodoxă este una care ne face atenți mai mult cu duhul acestei lumi. Duhul lumii trebuie să ştim că de multe ori nu este unul creştin ortodox.[126] Nu este creştin ortodox fiindcă el ne face să fim unii care să mergem mai mult după

- plăceri
- şi patimi

decât după Hristos. Ştim că Hristos a spus cât se poate de clar că: "Împărăţia Mea nu este din această lume." aceasta fiindcă ne dăm seama că lumea nu merge după Hristos.

Sfântul Profirie spunea cât se poate de clar că acest duh al lumii nu este de la Dumnezeu şi că de fapt Este duhul diavolului: "diavolul, după ce secole de-a rândul s-a luptat să scoată **Biserica** din lume, fără să reuşească, acum se luptă să bage duhul lumii în **Biserică**"[127]

Ei bine este în parohia creştin ortodoxă unde noi ne familiarizăm cu lumea duhurilor şi ne dăm seama că cu adevărat există o lume a duhurilor. Această lume a duhurilor trebuie să ştim că este una care ne poate face mult rău dacă nu ne luăm măsuri de

- de prevenție,
- de apărare
- şi de împotrivire.

De ce? Fiindcă după cum ne învață parohia creştin ortodoxă sunt şi duhuri rele care ne vor răul. Parohia creştin ortodoxă ne deschide spre lumea duhovnicească ce ne putem da seama că nu este una care funcționează după legile acestei lumi. Este o lume care are legile proprii şi care trebuie să fie foarte bine înțelese şi aplicate.

Preotul creştin ortodox este cel care conduce şi este învăţător în parohia creştin ortodox şi trebuie să ca el să fie convins de responsabilitatea lui în fața lui Dumnezeu. Părintele Ilie Cleopa spunea în acest sens: "datoriile păstorilor de suflete sunt multe şi grele, față de sine, față de familie, față de clericii care depind de ei şi cu care colaborează în slujba Domnului, precum şi față de poporul încredinţat lor spre a-l duce spre mântuire şi mulți păstori se lasă înşelați de lăcomie, care este rădăcina tuturor păcatelor (I Timotei 6, 10), prin care smintesc credincioşii şi nedreptăţesc colaboratorii lor, preoți, diaconi, cântăreți etc.

Toate veniturile bisericii sunt o proprietate a lui Dumnezeu, iar preotul nu este decât un iconom al lor şi este obligat să le împartă cu dreptate la toți cei ce au nevoie şi merită împărtăşirea din ele. Cel ce este nedrept față de colaboratorii săi, se pedepseşte cu afurisirea din slujba sa şi dacă nu se îndreaptă, se caterisește"ca unul ce a ucis fratele său „(Const. Apostolice, 9) .

Ce pot să spun eu mai mult în această privință? Fiecare preot duhovnic şi păstor de suflete ştie, mai bine decât mine, ce are de făcut. Deci, să-i ajute Dumnezeu să-şi îndeplinească datoriile față de Hristos, față de familie, față de sine, față de societatea în care trăieşte şi mai ales față de sufletele încredințate lui spre mântuire, spre a dobândi cât mai mulți pentru împărăția lui Dumnezeu."[128]

Mântuirea prin urmare poate să fie câştigată şi în viața de parohie însă trebuie să cel care vrea să se mântuiască să fie unul care:

- să fie serios,
- să fie responsabil,
- să îşi de-a toată silința
- şi să de-a dovadă de mare interes.

După cum ne putem da seama viața de parohie este frumoasă şi înălțătoare însă trebuie să fim conştienți că ea poate la fel de bine să devină o provocare pe care Hristos ne-o adresează. Este o provocare în sensul că trebuie s ieşim din:

- rutina,
- uzura
- şi păcătoşenia

[125]https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/crucea-domnului-facatoare-de-viata-si-pecete-de-mantuire-170168.html (accesat pe 16.04.2022).
[126]A se vedea Ioan Buliga, *Deşertăciunile lumii* 9Galați, 2009).
[127]Sfântul Porfirie apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 15.04.2022).
[128]Părintele Ilie Cleopa apud https://deasaimpartasirecunevrednicieosandavesnica.wordpress.com/2015/11/17/spun-sfintii-parinti-ca-cel-mai-greu-se-mantuiesc-clericii-adica-arhiereii-preotii-si-duhovnicii-ce-ne-puteti-spune-in-aceasta-privinta/ (accesat pe 16.04.2022).

lumii din jur și să urmăm lui Hristos. Clement Alexandrinul spunea în acest sens: “deci, nu te despărți de averile tale; mai bine desparte-te de patimile sufletului tău, care nu-ți îngăduie să folosești spre mai bine averile tale, pentru a ajunge cumsecade și bun și pentru a te putea folosi bine de aceste averi. În acest chip trebuie înțeleasă despărțirea de toate averile și vinderea tuturor lucrurilor. Domnul a spus acele cuvinte despre patimile sufletești”[129]

Este evident că viața de parohie nu este ușoară cum de multe ori nici școala nu este ușoară. Trebuie să facem mai multe:

- încercări,
- eforturi,
- nevoință
- și asceză

pentru a ne adapta și a ne conforma vieții de parohie. Aceasta dacă cum am spus parohia este luată în serios.[130]

Sfântul Ioan Gură de Aur spunea la un moment dat un lucru cât se poate de frumos și de actual. El spunea că: “familia este icoana **Bisericii**.”[131] Suntem persoane care în această lume suntem chemați nu numai noi să ne interesăm de mântuirea noastră ci la fel de bine toată familia noastră. Ceea ce este trist este că sunt familii care sunt puternic dezbinate de viața de parohie. Unii membrii ai familiei sunt creștin ortodocși practicanți în timp ce alții nu vor să ia parte la viața parohiei. Ei bine acest lucru nu este bun și trebuie mult:

- tact,
- înțelepciune
- și răbdare

din partea celor practicanți pentru a îi aduce la biserică și pe cei nepracticanți.

Adevărul este că trăim într-o lume ce de multe ori este:

- nesigură,
- agitată,
- cu probleme,
- cu provocări
- și cu mari semne de întrebare.

Este o lume ce de mai multe ori nu a mai știut în ce direcție să o apuce. Parohia creștin ortodoxă a fost întotdeauna un far de lumină în acest sens.

Sunt mai mulți care cred că nu au cum să devină creștin ortodocși practicanți fiindcă parohia ne cere prea mult:

- să postim
- să ne rugăm
- să stăm la slujbe,
- să ascultăm predici
- sau să ne spovedim
- și să ne împărtășim.

Omul minimalist moral al vremurilor noastre crede că aceste lucruri sunt prea mult pentru el și nu mai vrea să facă nimic în acest sens. Părintele Ciprian Florin Apetrei spunea cât se poate de frumos: “vremea vieții noastre pe acest pământ este și timpul în care ne putem mântui. Scopul vieții noastre deveniți creștini prin Botez este mântuirea. Existența noastră de la naștere până în ceasul morții este un timp al mântuirii și al dobândirii vieții veșnice. În centrul preocupărilor noastre existențiale trebuie să fie mântuirea sufletului. Scopul creștinului în această lume este să ajungă la mântuire. Toți ortodocșii știu că în centrul credinței creștine stă mântuirea. Despre mântuire învață Biserica noastră prin toată teologia ei. Știm că scopul Întrupării Fiului lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, a fost mântuirea neamului omenesc. De aceea, dacă noi ajungem la mântuire, împlinim scopul existenței și ne arătăm ca următori fideli ai lui Hristos, Care a venit în lume să ne mântuiască.”[132]

[129]Clement Alexandrinul, *Care bogat se va mântui*, 6, 1, în colecția *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 4, (București, 1982), p.44.

[130]Știm că există o categorie de creștini ortodocși care vin la parohie numai de Paști și de Crăciun. Ei motivează că nu au timp și sunt presați de grijile vieții pentru ca să vină duminică de duminică la parohie. Ei bine trebuie să știm că pentru parohie trebuie să dăm tot cea ce avem noi mai bun. Aceasta fiindcă parohia este una care condiționează cumva mântuirea noastră. În acest sens întrebăm: cine nu vrea să se mântuiască? Evident că toată lumea. Nu trebuie să voim numai să ne mântuim ci la fel de bine trebuie să acționăm în conformitate cu această voință de a ne mântuii.

[131]Sfântul Ioan Gură de Aur apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 15.04.2022).

[132]https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/viata-noastra-timpul-mantuirii-167662.html (accesat pe 16.04.2022).

La fel de bine trebuie să ştim că există şi o categorie de “căldicei.” ei sunt oameni care după cum ne spune Sfântul Ioan Teologul în Apocalipsă nu sunt nici reci şi nici calzi: “iar îngerului **Bisericii** din Laodiceea scrie-i: Acestea zice Cel ce este Amin, martorul cel credincios și adevărat, începutul zidirii lui Dumnezeu: Ştiu faptele tale; că nu eşti nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece sau fierbinte! Astfel, fiindcă eşti căldicel – nici fierbinte, nici rece – am să te vărs din gura Mea.”(Apocalipsa 3.14-16). Aceşti oameni trebuie să ştim că sunt cei care sunt superficiali în materie de religie.

Ei sunt oameni care trebuie să ştim că sunt unii care nu au ceea ce se poate spune

- voința
- şi determinarea

necesară pentru a urma lui Hristos şi a devenii membrii activi ai parohiei. Starea de “căldicel” prin urmare trebuie să ştim că nu ajunge să ne mântuiască. Aceasta fiindcă trebuie să voim să ne mântuim din toată ființa. Mântuirea este cel mai important test şi examen pe care vom ajunge să îl trecem. Iată de ce trebuie să ştim că toată viața trebuie să ne pregătim în vederea acestui mare examen care este mântuirea noastră.

La fel de bine când mergem la parohia noastră trebuie să ştim că nu putem merge oricum ci trebuie să ajungem să avem o anumită atitudine. Nu putem să stăm la slujbă dar cu mintea să fie plecați departe. Trebuie să facem un efort şi să ajungem să ne concentrăm pe slujbele creştin ortodoxe. Mitropolitul Filaret spunea în acest sens: “în **biserică** trebuie să stăm cu toată evlavia, pentru ca nu cumva să ne înmulțim păcatele, în loc să le scădem.”[133] Implicarea noastră în viața de parohie trebuie să fie una din toată ființa. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că în acest mod vom ajunge să vedem mântuirea ca un lucru fără de care nu se mai poate trăii şi care este cel mai esențial pentru noi.

Doi călugări discutau într-o mănăstire creştin ortodoxă.

- Părinte dacă nu te superi.
- Ce este?
- Aş vrea să discut cu sfinția ta ceva.
- Ce anume?
- Până unde trebuie să meargă determinarea noastră de a nu face păcatul?
- Până la capăt.
- Adică?
- Până la moarte.
- Până la moarte?
- Da.
- Oare nu este prea mult?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă păcatul face un lucru mult mai rău decât moartea trupului.
- Care?
- Moartea sufletului.
- Și cum este moarte sufletului?
- Tu ştii că omul are nevoie de aer nu?
- Da.
- Păi atunci când faci păcatul sufletul nu mai primeşte aer.
- Nu știam.
- Știi acum.
- Deci păcatul înseamnă moarte?
- Da.
- Interesant.
- Nu a venit moartea în lume prin păcat?
- Ba da.
- Vezi?
- Dar uneori este aşa de greu să te opui păcatului.
- Nu este greu să te opui păcatului ci altcuiva este greu să te opui.

[133]Mitropolitul Filaret apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 15.04.2022).

- Cui?
- Diavolului.
- Ceea ce spuneți este că diavolul stă în spatele păcatului?
- A stat din prima zi a umanității.
- Așa este.
- Acum ești lămurit?
- Cumva.
- Ce nu înțelegi?
- Cât de determinat trebuie să fie să reziști păcatului?
- Îți voi spune o întâmplare în acest sens.
- Vă ascult.
- În vechime era un oraș păgân.
- Așa și?
- În acest oraș era o fată care a devenit creștină.
- Frumos.
- Fecioara era tare frumoasă.
- Și?
- La ea au venit mai muți pețitori tineri dar păgâni.
- Căsătorește-te cu mine.
 - Nu pot.
- De ce?
- Fiindcă vreau să intru în mănăstire și să trăiesc în feciorie.
- Ești creștină?
- Da.
- Așa le-a răspuns fecioara tuturor celor care au pețit-o.
Pețitorii s-au întâlnit și discutau între ei.
- Fecioara ne-a respins.
- Nici nu a vrut măcar să ne dea o șansă.
- Așa este.
- Ce vom face?
- Știu eu ce vom face.
- Ce?
- O vom pârî la autorități că este creștină.
- Da bine spus.
- Așa este.
- Așa ne vom răzbuna.
- Bine așa vom face.
- Unul dintre pețitori s-a dus la autoritățile păgâne.
- Bună ziua.
- Bună ziua.
- Avem să facem o reclamație.
- Ce reclamație?
- Fecioara (cutare) este creștină.
- Creștină?
- Da.
- O vom prinde mediat.
- Fecioara a fost prinsă imediat.
- De ce nu vrei să te căsătorești cu unul dintre feciorii de la noi comunitate?
- Fiindcă sunt creștină.
- Și?
- Vreau să trăiesc în feciorie.
- Uite vezi aceste instrumente de tortură?
- Da.

- Cu ele vei fi torturată dacă nu te întorci la zeii noștri.
- Nu mă lepăd de Hristos.
- Atunci vei fi executată.
- Și fecioara a fost executată.
- Foarte folositoare povestea.[134]

Putem vedea cât de determinați au fost unii creștini cu privire la viața lor religioasă. Au fost atât de determinați că au prefera să își dea viața decât să renunțe la idealurile lor creștin ortodoxe. Ei bine pentru omul de azi astfel de exemple sunt mai mult unele care intră în categorie:

- fanatismului,
- extremismului,
- fundamentalismului
- și habotniciei.

Să fi fost sfinții mucenici creștin ortodocși fanatici? Greșit spus. Ei au fost conștienți că vor ieșii învingători în lupta cu diavolul numai dacă vom ajunge să facă jertfa supremă: să își dea viața pentru Hristos. Ei bine noi creștinii de azi avem libertate religioasă și se poate spune că nu vom ajunge să ne dăm viața pentru Hristos dar totuși putem să trăim pentru Hristos. Cel mai bine acest lucru ajungem să îl facem în parohia creștin ortodoxă. În parohie este locul unei noi creștinii ortodocși simplii ajungem să ne unim în Hristos fiindcă: „rugăciunea îmbărbătează pe cel deznădăjduit, ridică pe cel căzut, mângâie pe cel întristat, înviorează pe cel obosit de povara vieții, întoarce la pocăință pe cel păcătos, întărește pe cel îndoielnic în credință, smerește pe cel trufaș, pe cel aspru îl îmblânzește, pe cel pizmaș îl potolește și către lucrarea de fapte bune pe toți îi povățuiește."[135]

CONCLUZII

Cei mai mulți dintre noi considerăm că viața de parohie este ceva banal. Aceasta fiindcă săptămână după săptămână ajungem să participăm la slujbele din parohia noastră. Totuși parohia nu este chiar atât de banală. Aceasta fiindcă în ea ajungem să ne câștigăm mântuirea. Parohia este un lucru sfânt pentru noi creștinii ortodocși fiindcă în mai multe dintre parohiile noastre au ajuns să își câștige mântuirea mai mulți creștini ortodocși care au trăit mai înainte de noi.

Este greu să vorbim în zilele noastre despre viața de parohie fiindcă oamenii de azi poate mai mult decât oricând sunt iubitori de averi și de cele materiale. Părintele Claudiu Savin spunea foarte bine: "Sfântul Apostol și Evanghelist Luca ne arată că bogățiile materiale nu sunt suficiente dacă nu sunt însoțite de iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele. Acum, în timpurile pe care le trăim, vedem cum dorința de îmbogățire a depășit dragostea față de aproapele, cum lăcomia a depășit orice imaginație, mai ales în această perioadă de grave probleme medicale la nivel planetar. Asistăm la o eroziune fără precedent a valorilor morale legate de credință, familie și patriotism, o lume în care cei bogați și-au sporit averile, iar cei săraci au ajuns la limita subzistenței. Bogăția în sine nu este un rău, dar alipirea sufletului de ea transformă avuția în idol. Tocmai din acest motiv, bogatul din parabolă devine o pildă negativă pentru modul în care planifică viitorul, fără să pună în calcul moartea sa iminentă. Ca în Evanghelie, omul bogat al timpurilor noastre este de cele mai multe ori egoist și meschin, urmărind doar propriile interese, nesocotind cu totul pe semenul său și căruia i se poate aplica dictonul latinesc „homo homini lupus" - om împotriva omului. Goana după avuție a contaminat nu numai omul, ca individ, ci familii întregi, comunități și clase sociale. Cu toții am observat că mulți oameni se dezumanizează prin lăcomie, asistăm cum unii, cărora le rodește țarina, se destabilizează spiritual, se transformă când depășesc condiția socială anterioară."[136]

Am găsit de cuviință să ajungem să scriem o carte despre parohia creștin ortodoxă dintr-o perspectivă mai inedită: acea ca parohia creștin ortodoxă este o școală a mântuirii. Trebuie să ne dăm seama că sunt mai multe lucruri care contribuie la mântuirea noastră și unul dintre ele este și viața de parohie. Cu privire la viața de

[134]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[135]*Învățătura de credință creștină ortodoxă* apud https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/rugaciunea-ancora-de-mantuire-pentru-suflet-165080.html (accesat pe 16.04.2022).
[136]https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/evanghelia-de-duminica/bogatia-folosita-pentru-ajutorare-aduce-pace-si-mantuire-167055.html (accesat pe 16.04.2022).

parohie ştim că există la poporul român expresia că dacă nu este prea bun se spune că: *nu este uşă de biserică.* Prin această expresie se vrea să se spună că omul nu este unul sfânt.

Sfinții părinți din vechime au spus cât se poate de inspirat: “ne aflăm la **biserică** pentru partea aceea nevăzută din noi, care nu se sfârşeşte odată cu lumea aceasta.”[137]

Expresia de mai sus este una care ne spune că la fel cum ajungem să ne îngrijim de trupul nostru trebuie să ne îngrijim și de sufletul nostru. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că sufletul nostru este un lucru care va continua să trăiască şi după moartea trupului. Trebuie să ne dăm seama că noi suntem cei care vom ajunge să determinăm unde va trăii sufletul nostru: în rai sau în iad? Toți vor ca sufletul lor să ajungă în rai însă nu toți face fapte care să determine acest lucru. Prin urmare nu este destul numai să dorim să nu ajungem în iad ci la fel de bine trebuie să fim unii care

- să acționăm,
- să facem
- și activăm

în vederea mântuirii sufletului.[138]

Am vorbit în rândurile de mai sus că există *un duh al lumii* care nu merge după Hristos. Mai mult decât atât acest duh al lumii s-a putut vedea că a ajuns să fie contra lui Hristos. Aceasta fiindcă istoria de până acum a cunoscut mai mulți antihriști. Acești antihriști fățiș sau în surdină au venit cu mai multe

- concepții,
- principii
- și ideologii

care au fost străine de Hristos şi de viața în Hristos.

“Întreg consumismul, care mişcă mecanismul economic global, speculează chiar aceste slăbiciuni ale omului, pe care părinții **bisericii** le numesc patimi.”[139] Acest lucru este aşa fiindcă lumea din ziua de azi a uitat să mai facă un echilibru dintre:

- suflet
- și trup.

Omul de azi este unul care se vede pe sine ca fiind numai materie și prin urmare tot ceea ce are de făcut este să se îngrijească de trup. Ei bine parohia creştin ortodoxă este o şansă ca noi să ne îngrijim și de suflet. Ne îngrijim de suflet prin:

- rugăciunile,
- cântările,
- citirile
- și predicile

pe care le auzim în parohie.

Episcopul Vasile Coman spunea: “mântuirea este dorul cel mai scump al credincioşilor, este suspinul lumii după desăvârşire ontologică a omului în Dumnezeu şi stare de comuniune, vindecarea rănilor pe care le provoacă păcatul, e însăşi dobândirea vieții veşnice în Împărăția lui Dumnezeu.”[140] Prin urmare ştim de ce de mici copii ajungem să ne inițiem în viața de parohie: să ne mântuim sufletul. Trebuie să fim convinși de care este:

- rostul,
- sensul,
- menirea
- și înțelesul

parohiei creştin ortodoxe.

Este adevărat că pentru mulți prospectul de a își petrece o viață întreagă într-o parohie creştin ortodoxă este unul care îi face să fie cumva refractari. Aceasta fiindcă mai bine de 70 de ani dintr-o viață auzim în mare cam aceleaşi slujbe doar că ele se mai schimbă pe tot parcursul anului.

Slujbele sunt unele care trebuie să ştim că ajung să ne facă să fim mai sensibili la viața sufletului. Aceasta fiindcă trebuie să ne dăm seama că nu numai trupul contează ci la fel de bine şi sufletul.

[137]http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 15.04.2022)
[138]A se vedea Ilie Cleopa, *Valoarea sufletului* (Bacău, 2001).
[139]http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 16.04.2022).
[140]Episcopul Vasile Coman apud https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/viata-noastra-timpul-mantuirii-167662.html (accesat pe 16.04.2022).

Am voit în această carte nu să facem un elogiu parohiei creştin ortodoxe ci să facem cunoscută o dimensiune mai puțin ştiută a parohiei: că parohia este ca o şcoală la care mergem şi participăm pentru a ne mântuii. Pentru cei care au mari îndoieli în acest sens le recomandăm să citească viețile sfinților care sunt pline de mărturii care ne certifică și de demonstrează că este aproape imposibil să ne mântuim fără de viața de parohie.

Parohia are în centrul ei jertfa euharistică ce este una pe care preotul o face în numele nostru al tuturor. Trebuie să fim conştienți de această jertfă și să știm de ce o facem. O face în special din două motive:

- pentru a îi mulțumii lui Dumnezeu pentru toate binefacerile pe care le-am primit de la El
- și pentru a mijlocii la Dumnezeu Tatăl pentru mântuirea noastră.

Ştim că și păgânii aduceau jertfe în cinstea zeilor. Ei bine jertfa euharistică este una care a fost instituită de Hristos și ne face să fim cât se poate de uniți cu Hristos. "În lumea contemporană secularizată, dorul de Rai, cel mai profund dor al omului de la Adam până acum, se confundă cu dorința de a avea cât mai mult într-un rai pământesc dotat cu toate comoditățile și plăcerile posibile. Pentru acesta se duc lupte pe toate planurile existenţei umane. Trăim astăzi vremuri de cernere, în care s-a dezlănțuit lucrarea unor duhuri străine de Dumnezeu, vremuri pentru care este nevoie să ne pregătim elevii. Nu ştim ce se va întâmpla, dar indiferent de molime, războaie, crize economice sau alte încercări, curajul, stăpânirea de sine, răbdarea şi credința vor fi virtuți fără de care existența le va fi amenințată. Mai mult ca oricând, postul este cel mai bun antrenament pentru viață și în același timp, unit cu rugăciunea și puterea Sfintei Cruci, cea mai eficientă armă împotriva lucrării întunericului."[141]

Parohia creştin ortodoxă ştim că este un lucru care de multe ori a ajuns să fie în lumea noastră o temă periferică fiindcă oamenii sunt centrați pe valori:

- efemere,
- trecătoare,
- deşarte
- și perisabile.

Ei bine trebuie să facem un efort și să ne ridicăm peste aceste lucruri și să ajungem să ne dăm seama de ceea ce este cu adevărat important în viața noastră. Este foarte important ca noi să ajungem să ne mântuim sufletul. Parohiile creştin ortodoxe trebuie să ştim că au avut mulți duşmani:

- păgânismul,
- comunismul,
- materialismul,
- ateismul,
- secularismul
- nihilismul
- și indiferentismul religios

sunt numai câțiva dintre duşmanii cu care s-a confruntat și încă se mai confruntă parohia creştin ortodoxă.

Noi creştinii ortodocşi după măsura proprie trebuie să ne aducem aportul la lupta parohiei creştin ortodoxe cu duhul veacului. Este acest duh care vrea să dezbine și să facă să nu mai există nici un fel de parohie creştin ortodoxă.

Într-o lume care pune un accent exagerat și exacerbat pe plăcerile trupului noi creştinii ortodocşi în parohiile noastre trebuie să ne întoarcem spre suflet. Sfântul Macarie cel Mare spunea în acest sens: „nici înțelepții, cu (toată) înțelepciunea lor, nici cei cuminți, cu toată cumințenia lor, n-au putut să înțeleagă subtilitatea sufletului, nici să spună ce este el; aceasta au putut s-o știe numai aceia care au fost îmbrăcați cu Duhul Sfânt, cei cărora li s-a dat cunoașterea exactă a sufletului. Cum? Reflectează, judecă, înțelege și (mai mult decât atât) ascultă: Unul, (Duhul), este Dumnezeu, altul, (sufletul), nu este Dumnezeu; unul este Domn, altul este slugă; unul este Creator, altul este creatură; unul este meşterul, altul este lucrul (mâinilor Lui). Nu este nimic comun între natura unuia și (natura) celuilalt. Dar, în iubirea Sa cea nemărginită și de negrăit și în îndurarea Sa, a binevoit să locuiască în această creatură rațională, de preț, și cu totul aparte."[142]

Este parohia creştin ortodoxă cea care ne face conștienți din ce în ce mai mult că în lumea noastră se duce un *război nevăzut* dintre îngeri şi demoni în care noi suntem prinşi la mijloc. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că în acest război noi trebuie să ne stabilizăm și să alegem de partea cui trebuie să fim: a îngerilor sau a diavolilor?

[141]Mihaela Ghițiu apud https://ziarullumina.ro/educatie-si-cultura/educatie/calea-spre-inviere-170641.html (accesat pe 16.04.2022).
[142]*Sfântul Macarie Egipteanul, Alte șapte omilii, Cuvânt despre libertatea minții, 12,* în Părinți și Scriitori Bisericești (București, 1992), vol. 34, p. 341.

Fiindcă sufletul nostru este nemuritor la fel de bine și alegerea noastră cu privire la îngeri şi demoni va fi veşnică. Iată de ce parohia creştin ortodoxă este un ajutor pentru ca noi să ne stabilizăm sufletele de partea îngerilor. „Sufletul: neavând lumina divină, el, care a fost creat după chipul lui Dumnezeu, (piere). Pentru că aşa a binevoit şi rânduit Dumnezeu, ca sufletul să aibă viaţă veşnică, nu prin firea sa, ci de la Dumnezeire, de la Duhul Său. Din lumina (Duhului) îi vin lui mâncarea şi băutura cea duhovnicească şi îmbrăcămintea cea cerească care-i aduc sufletului viaţa cea adevărată."[143]

Doi filosofi creştin ortodocşi discutau despre ce înseamnă compromisul.

- Și cum mai eşti?
- Încerc să ajung la nepătimire.
- Și reușești?
- Puțin câte puțin.
- Și de când te preocupă nepătimirea?
- De când i-am citit pe sfinții părinți.
- Înțeleg.
- Mă bucur.
- Uite că tot ne-am întâlnit.
- Ce?
- Ce părere a de compromis?
- Compromis?
- Da.
- Este un termen cu două sensuri.
- Care sunt acele sensuri
- Primul sens este că un compromis înseamnă o discreditat sau cu reputația pătată.
- Și al doilea?
- Înseamnă a face o concesie sau o cedare reciprocă.
- Eu mă refer la primul sens.
- De a fi discreditat și cu reputația pătată?
- Da.
- Se cuvine ca un creştin ortodox să facă nu compromisuri.
- Cu ce?
- Mai ales cu lumea din jur.
- Teoretic nu practic da.
- Adică?
- Un creştin ortodox nu ar trebuii să facă nici un compromis cu lumea din jur.
- Și totuși sunt atât de mulți care o fac.
- Din mai multe motive?
- Lipsă de credință mai ales.
- Și mai ce?
- Lipsă de determinare.
- Înțeleg.
- Oricum trebuie să şti că numai sfinții au fost unii care nu au făcut nici un compromis cu păcatul.
- Poate de aceea sunt sfinți.
- Da aşa este.
- Deci trebuie să fi un sfânt să nu faci compromisuri cu păcatul.
- Pe termen lung da.
- Îmi dau seama.
- Uite tu de Sfânta Eufrasia din Antiohia ai auzit?
- Nu.
- Sunt mai multe lucruri interesante în viața Sfintei Eufrasia.
- Îmi dau seama.

[143]Sfântul Macarie Egipteanul*, Cele cincizeci de omilii duhovniceşti, omilia a IV-a, 9, în Părinți și Scriitori Bisericești* (București, 1992), vol. 34, p. 102.

- Dar un lucru mi-a rămas în minte.
- Care?
- Modul în care a murit.
- Cum a murit?
- Sfânta Eustrafia a ajuns la un moment dat să fie prinsă de niște soldați.
- Și?
- Soldații nu aveau gânduri curate cu ea.
- Și?
- Au vrut să o violeze.
- Doamne ce păcat.
- Dar totuși Sfânta Eufrasia le-a venit de hac.
- Cum?
- Sfânta Eufrasia i-a spus unui soldat.
- Vreau să îți propun un târg.
- Ce târg?
- Uite eu am un medicament minunat.
- Ce medicament?
- Este un medicament care te va ferii de orice armă de război.
- Da?
- Da.
- Aș vrea să am un asemenea medicament.
- Eu ți-l voi da.
- Bine, dă-l încoace.
- Cu o condiție.
- Care?
- Să nu te atingi de fecioria mea.
- Soldatul a stat pe gânduri după care a spus?
- Bine.
- Și ce a urmat?
- Sfânta Eufrasia a luat o sticluță din care s-a uns cu ceva în jurul gâtului.
- Acesta este medicamentul, a spus Sfânta Eurfasia.
- Și cum îmi dau seama că funcționează?
- Ca să te convingi, de tăria acestui medicament apucă sabia ta şi izbeşte şi te vei convinge că voi rămâne fără pic de urmă pe gâtul meu.
- Ești sigură?
- Da.
- Bine, tu ai cerut-o.
- Soldatul a pus mâna pe sabie și cu o lovitură i-a tăiat capul sfintei.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Și ce a urmat?
- Capul sfintei a căzut la pământ.
- Femeie nebună, ai preferat să mori decât să faci amor cu mine, a spus soldatul după care a plecat.
- Foarte folositoare povestea.[144]

A spus întâmplarea de mai sus cu Sfânta Eufrasia pentru a ne da seama de cât de mult au ajuns sfinții să deteste păcatul. Parohia creştin ortodoxă este lupta noastră comună contra păcatului și a patimilor care ajung să ne vateme și să ne facă mult rău duhovnicesc. Am sperat ca prin rândurile acestei cărți să punem în fața cititorului o carte care să îl facă mai conștient de importanța parohiei creștin ortodoxe. Parohia creștin ortodoxă se poate spune că este locul unde ajungem să ne câștigăm mântuirea. Nu trebuie să uităm acest lucru și trebuie să îl avem întotdeauna în vedere.

[144]Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Trebuie să ştim că parohia creştin ortodoxă este un lucru concret din viața și lumea noastră şi nu super-filosofie care este accesibilă numai la câțiva mari inițiați. De mici copii trebuie să participăm la viața parohiei și să ajungem să fim unii care să ne câștigăm mântuirea prin parohie.

La fel de bine trebuie să ştim că parohia creştin ortodoxă este manifestarea cea mai văzută a Bisericii lui Hristos. Că Biserica Creştin Ortodoxă este puternică ne-o spunea Sfântul Ioan Gură de Aur: "nimic nu este mai puternic decât **Biserica**, o, omule! Opreşte războiul împotriva **Bisericii**, pentru a nu-ți distruge puterile tale. Nu transpune acest război până în ceruri. Dacă te vei lupta cu un om, ori îl vei învinge, ori te va învinge. Dacă însă te lupți cu **Biserica**, îți va fi cu neputință să învingi, întrucât Dumnezeu este mai puternic decât toți. "[145]

Am insistat în această carte că parohia creştin ortodoxă este menită să ne deschidă comuniunii. Dar trebuie să ştim că nu este vorba de orice fel de comuniune ci de o comuniune bisericească sau ecclesială. Această comuniune este una care trebuie să ştim că este vitală pentru noi simplii creştin ortodocşi fiindcă ea ne face să ne deschidem spre semenii noştri în Hristos. "Am mai spus și mai spunem că Biserica Ortodoxă este ecumenică (universală), nu ecumenistă, fapt pentru care, atunci când vine vorba să ne definim viața noastră în sânul Bisericii Ortodoxe, să nu fim în confuzie, ci să reflectăm puțin câte puțin la ceea ce suntem și la ceea ce nu trebuie să fim. Aşadar, să nu fim indiferenți la furiile dezlănțuite ale răului ce vin în valuri distrugătoare și zdrobitoare peste credința noastră ortodoxă și peste valorile tradiționale ale poporului român.

În vremea asta sunt mulți apostoli mincinoși care, prin cuvinte ademenitoare, pângăresc sufletul ortodocșilor din sânul Preacuratei Maici – Biserica. Și pentru credința înaintașilor noștri care s-au închinat unui singur Dumnezeu și și-au „păzit unirea Duhului întru legătura păcii", după cum spune Sf. Ap. Pavel efesenilor (4:3), nici noi să nu ne pierdem curajul, **ci cu învățătura Sfinților Părinți, să-i întâmpinăm pe cei care se învrăjbesc împotriva Adevărului și a credinței ortodoxe**, arătându-le că, prin harul și puterea lui Hristos Mântuitorul, Ortodoxia nu va fi înghițită niciodată de egoismul lumii degradate și că, în ciuda tuturor tensiunilor și a încercărilor de pe acest pământ, vom fi mereu în lupta cea bună pentru Adevărul Ortodoxiei și al credinței creștine, pecete pusă adânc pe sufletul și ființa noastră. Știm că, lupta împotriva Ortodoxiei se dezlănțuie ca un foc mistuitor și erorile sunt aplaudate cu sărutare frățească."[146]

Am voit să evidențiem aici după cum spunea mitropolitul grec Ioannis Zizoulas că *omul este o ființă relațională* aceasta fiindcă în om există în profunzimile lui nevoie de comuniune. Iată de ce trebuie să ştim că în parohia creştin ortodoxă ajungem să ridicăm comuniunea umană la un nivel mai înalt şi mai avansat. Este vorba de comuniunea duhovnicească. A fost părintele Dumitru Stăniloae cel care în secolul XX a lansat idea că în liturghia creştin ortodoxă toți creştinii ajuns să fie într-o comuniune liturgică.[147]

După cum am spus există o categorie de oameni care sunt mai confuzi în ceea ce privește comuniunea parohia nu ştiu cum s[o înmagazineze în viața lor. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea în acest sens aşa: "nimeni din cei ce vin la **biserică** să nu târască cu el grijile lumeşti, pentru ca atunci când se întoarce acasă să ia cu el răsplata vrednică de ostenelile sale."[148] Acest lucru ne spune că atunci când venim la parohie trebuie să facem:

- efortul,
- nevoința,
- încercarea
- și exercițiul

de a ne desprinde lucrurile lumeşti şi a ne unii duhovniceşte cu Hristos. Fără doar şi poate se poate vorbii de o unire duhovnicească cu Hristos în parohie fiindcă ştim că Hristos a spus că acolo unde sunt doi sau mai mulți adunați în numele Lui acolo este și El.

Parohia creştin ortodoxă prin urmare este una care trebuie să fie solidară. Trebuie să fie solidari cu toți cei care sunt creştini ortodocşi şi vor să se mântuiască. Acest lucru trebuie să fie pentru noi un:

- reper,
- punct de legătură,
- convergență de idealuri

[145]Sfântul Ioan Gură de Aur apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 16.04.2022).
[146]Preot Constantin Catană apud https://aparam-ortodoxia.ro/2016/06/06/sa-ne-aparam-cu-sfintii-parinti-de-erezii/ (accesat pe 16.02.2022).
[147]Este vorba de cartea părintelui Stăniloae *Spiritualitate și comuniune în liturghia ortodoxă* (România, 1986).
[148]http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 16.04.2022).

- și unire duhovnicească.

Sfântul Porfirie Bairaktaris spunea că de fapt toate lucrurile se fac prin rugăciune pentru creștinismul ortodox și acest lucru trebuie să ne spună și nouă că în parohie ajunge să ne deprindem cu rugăciunea: "**Toate se pun în rânduială prin rugăciune. Dar trebuie să ai iubire, înflăcărare în rugăciune. Să nu ai nelinişte, ci încredere în iubirea şi în pronia lui Dumnezeu. Toate sunt înlăuntrul vieţii duhovniceşti. Toate se sfinţesc, şi cele bune, şi cele grele, şi cele materiale, şi cele duhovniceşti, şi toate câte le faceţi, spre slava lui Dumnezeu să le faceţi**. Cum spune Apostolul Pavel? Ori de mâncaţi, ori de beţi, ori altceva de faceţi, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceţi (I Corinteni 10, 31). Când eşti în rugăciune, toate se fac cum trebuie. De pildă, speli farfuriile şi nu spargi niciuna, nu faci pagube. Vine înlăuntrul tău harul lui Dumnezeu. Când ai harul, toate se fac cu bucurie, fără osteneală.

Când săvârşim neîncetat rugăciune, ne va lumina Dumnezeu ce să facem de fiecare dată, şi în cele mai grele împrejurări. Ne va înştiinţa Dumnezeu înlăuntrul nostru. Va găsi Dumnezeu mijloace. Fireşte, putem însoţi rugăciunea cu postul. Adică, atunci când avem o problemă serioasă sau o nedumerire, să punem mai întâi multă rugăciune şi post. Şi eu aşa am făcut de multe ori.

Iarăşi, când înălţăm cereri pentru lume, să le spunem tainic, prin rugăciunea care se face întru ascuns (Matei 6, 6) şi nu se vede. **Multa împrăştiere nu uşurează rugăciunea. Lăsaţi telefoanele, comunicările şi multele cuvinte cu oamenii. Dacă Domnul nu ajută, ce să facă strădaniile noastre? Rugăciunea, rugăciunea cu iubire. Îi ajutăm mai bine de departe cu rugăciunea. Îi ajutăm în cel mai bun, în cel mai desăvârşit chip.**"[149]

Ne rugăm în parohie și acest lucru ne spune că ajungem să fim solidari în procesul mântuirii. Trebuie să știm că avem șansa să ne rugăm unii pentru alții fiindcă această rugăciune este cât se poate de bună și de folositoare. Sfântul Iacob ruda Domnului spunea că mult poate rugăciunea în lucrarea ei. Prin urmare trebuie să știm că dacă ajungem să ne rugăm unii pentru alții avem mult mai multe șanse la mântuire.

Sfinții părinți trebuie să fie ghizii și îndrumătorii noștri în ceea ce privește viața de parohie. Aceasta fiindcă Sfinții Părinți creștin ortodocși au avut un aport major și enorm la viața din parohiile noastre. Știm de exemplu că Sfântul Ioan Gură de Aur a compus cea mai populară liturghie creștin ortodoxă. A fost Sfântul Ioan Damaschinul care a compus mai toate cântările din Octoih. Sfântul Grigorie Dialogul a compus liturghie din timpul postului mare. Teologul Nikos Nikolaidis spunea: "Biserica este Trupul lui Hristos, iar noi suntem mădularele acestui Trup. Hristos este Capul Bisericii și Mântuitorul trupului Său (Efes. 5, 23), adică al Bisericii. Deci, dacă Biserica nu naște sfinți și Sfinți Părinți și în zilele noastre, atunci înseamnă că a devenit «stearpă» și, prin urmare, se combate pe sine însăși. Însă acest lucru nu e valabil, de vreme ce Biserica dintotdeauna a născut și continuă să nască numeroși sfinți și Sfinți Părinți. Un exemplu sugestiv îl constituie mulțimea de neomartiri și sfinți din ultimii ani. Sfântul Nicodim Aghioritul, colivazii, sfântul Nectarie, sfântul Siluan Athonitul, ș.a. ce sunt oare? Cu siguranță că sunt sfinți, revendicând și titlul de Părinți ai Bisericii. Pentru că, dincolo de sfințenia vieții lor și de autenticitatea gândirii lor ortodoxe, ne-au lăsat și o bogată literatură teologică, în care putem desluși însăși vocea Bisericii adresându-se poporului lui Dumnezeu."[150]

Scriitorul Honore de Balzac spunea cât se poate de inspirat: "oare nu este Biserica mama celor orfani?" Ei bine trebuie să știm că noi oamenii fără de Biserică suntem într-un anume fel orfani. Suntem orfani de iubirea lui Hristos care a spus că se manifestă în Biserica Sa și la fel de bine suntem orfani și față de Dumnezeu Tatăl. Știm că cel mai importat lucru pentru noi este legătura noastră cu Dumnezeu Tatăl. Ei bine la fel de bine trebuie să știm că această legătură cu Dumnezeu Tatăl este una care ne face să fim uniți cu Tatăl nostru din cer.

Este Dumnezeu Tatăl cel care ne cere să mergem la Biserică. Aceasta fiindcă la parohie suntem cu toții frați. Nu este frumos acest sentiment în care știm că suntem cu toții frați în fața Unuia și aceluiași Dumnezeu Tatăl? Nu este oare una dintre cele mai dese rugăciuni pe care o auzim și o spunem în parohie Tatăl nostru? Evient că acest lucru nu poate să ne lase indiferenți față de parohie creștin ortodoxă.

Despre iubirea pe care trebuie să o simțim în parohie Sfântul Porfirie Bairaktaris spunea: "mai presus de toate să fie iubirea. Lucru de care trebuie să ne îngrijim, copiii mei, este iubirea pentru aproapele, sufletul său. Tot ceea ce facem – rugăciune, sfat, mustrare – să facem cu iubire. Fără iubire rugăciunea nu folosește, sfatul rănește, mustrarea vătăma și îl nimicește pe celălalt, care simte dacă îl iubim sau nu, și răspunde pe potriva. Iubire! Iubire! Iubire! Iubirea fratelui ne pregătește sa-L iubim mai mult pe Hristos. Nu-i frumos?

[149]*Ne vorbește părintele Porfirie – Viața și cuvintele,* Traducere din limba greacă de Ieromonah Evloghie Munteanu, (Editura Egumenița, 2003), pp. 220-221.

[150]https://www.pemptousia.ro/2013/11/exista-si-astazi-sfinti-si-parinti-ai-bisericii/ (accesat pe 16.04.2022).

Să răspândim tuturor iubirea noastră dezinteresat, fără a căuta la starea lor. Când vine înlăuntru nostru Harul lui Dumnezeu, nu ne va mai păsa dacă ne iubesc sau nu, dacă ne vorbesc cu bunătate. Vom simți noi nevoia de a-i iubi pe toți. **Este egoism să vrem ca ceilalți să ne vorbească cu bunătate. Să nu ne strâmtoreze cele potrivnice. Să-i îi lăsam pe toți să ne vorbească așa cum simt. Să nu cerșim iubirea. Să urmărim a iubi și a ne ruga din tot sufletul pentru aceia. Atunci vom vedea că toți ne vor iubi fără să urmărim aceasta, fără să le cerșim deloc iubirea, ne vor iubi liber și sincer din adâncul inimii lor, fără să-i silim**. Atunci când iubim fără să urmărim a fi iubiți, se vor aduna toți împrejurul nostru ca albinele. Asta e valabil pentru noi toți.

Dacă fratele tău te stânjenește, te obosește, atunci să te gândești: *Acum mă doare ochiul meu, mâna mea, piciorul meu, trebuie să îl îngrijesc cu toata iubirea mea (Cf. I Cor. 12, 21).* Să nu ne gândim însă că vom fi răsplătiți pentru cele chipurile bune, nici că vom fi pedepsiți pentru cele rele pe care le-am făcut, vi la cunoașterea adevărului când iubești cu iubirea lui Hristos... Să dăruiești iubirea ta, aceasta este după dreptate. De noi atârnă mântuirea. Dumnezeu o voiește. Precum spune Sfânta Scriptura: *Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină.*(I Tim. 2,4)”[151]

Se spune că era un creștin ortodox foarte virtuos dar care trăia într-un mediu în care se bârfea și ce calomnia.

- Ce mă voi face acum?

Era o întrebare care îi venea creștinului foarte des.

- Trebuie să mă sfătuiesc cu cineva.

În cele din urmă creștinul a auzit de un părinte foarte înduhovnicit. S-a dus la el.

- Binecuvântați părinte.
- Domnul fiul meu.
- Părinte vă mulțumesc că m-ați primit.
- Nu este nici o problemă.
- Credeam că nu o să mă primiți.
- Dar de ce ai venit fiul meu.
- Părinte am o mare problemă.
- Care?
- Trăiesc într-un mediu în care se bârfește mult.
- Și?
- Mi-am dat seama că nu pot să fiu indiferent.
- În ce sens?
- Mă afectează că sunt bârfit.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Părinte când aud ce se bârfește despre mine parcă îmi pierd credința.
- Păi de ce să îți pierzi credința?
- Fiindcă nu mai rezist.
- Că spun atât de multe neadevăruri despre tine.
- Da.
- Fiul meu vino cu mine.
- Unde?
- În grădina mănăstirii.
- De ce?
- Îți voi spune acolo.
- Bine părinte.
- Cei doi au ajuns în grădina mănăstiri.
- Ce vezi aici în această grădină?
- Ce să văd?
- Da ce vezi.

[151]https://www.impantokratoros.gr/B8ED6318.ro.aspx (accesat pe 16.04.2022).

- Pomi.
- Și cum sunt pomii?
- Unii au fructe și alții nu au.
- Așa este.
- Și dacă ar fi să dai cu pietre în acești pomi în care ai da?
- În cei cu fructe.
- De ce?
- Să iau și eu niște fructe din ei.
- Și crezi cu că dacă ar venii cineva aici ar arunca cu pietre numai în cei care au frunze?
- Nu. -
- Vezi așa este și cu tine fiule.
- Cum părinte?
- Fiindcă ai mai multe virtuți și ei nu le au oamenii te bârfesc.
- Asta așa este.
- Este la fel cu această grădină.
- Oamenii atunci cu pietre numai după pomii cu roade.
- Exact.
- La asta nu m-am gândit părinte.
- Păi să te gândești acum.
- Să știți că așa am să fac.
- Și mai este ceva fiul meu.
- Ce este?
- Bârfele sunt numai cuvinte.
- Dar ele pot rănii.
- Numai dacă le lași.
- Oare?
- Da.
- Poate că așa este.
- Nu că poate că așa este sigur așa este.
- Părinte să știți că mi-ați deschis ochii.
- Mă bucur.
- Nu credeam că oamenii mă bârfesc fiindcă sunt un nimic.
- Nici vorbă.
- Dar care este oare cauza bârfei?
- În mare este invidia și gelozia.
- Așa este.
- Dar acestea două iasă din răutate.
- Eu nu vreau să fiu rău.
- Eu zic să nu îți mai faci probleme că te bârfesc.
- Așa este.
- Te bârfesc fiindcă sunt invidioși pe tine.
- Părinte vă mulțumesc pentru cuvinte.
- Pentru nimic.
- La revedere.
- La revedere.

Se spune că creştinul a plecat foarte folosit de la părintele duhovnicesc.

- Ce mă bucur că am găsit un părinte așa de bun.

De atunci creştinul nu s-a mai supărat că este bârfit.[152]

Trebuie să ştim că în zilele noastre cei care apucă serios pe calea parohie creştin ortodoxe sunt de multe ori bârfiţi. Aceasta fiindcă sunt mulţi oameni răi care nu se bucură de binele altora. Este adevărat că nu trebuie să fim pricină de sminteală însă trebuie să ştim că în nici un fel nu suntem pricină de sminteală dacă mergem la

[152]https://biserica-casaluidumnezeu.blogspot.com/p/pilde.html (accesat pe 16.04.2022).

parohiile noastre. Parohia este un mod de a ne ruga constant și ceea ce trebuie să știm este că rugăciunea este una care face ca sufletul nostru să fie sănătos.

Dacă voim să ne mântuim fără doar și poate ne vom lipii strâns și tare de parohia noastră creștin ortodoxă. Nu trebuie să e uităm la alte religii și la alte credințe care nu au parohii creștin ortodoxe ci ceea ce trebuie să avem în vedere este că ortodoxia poate să mântuiască. Acest lucru a fost certificat de mai multe minuni făcute de sfinții creștin ortodocși. Aceste minuni au fost lăsate de Dumnezeu Tatăl pentru a ne încredința că suntem pe calea cea bună.

În marea de curente filosofice care există în lumea noastră noi trebuie să practicăm filosofia parohiei creștin ortodoxe. Scriitorul bisericesc Tertulian spunea în acest sens: "care e diferenţa dintre un filosof şi un creştin? Unul este discipol al Greciei, celălalt al cerului. Unul care umblă după glorie, celălalt după **mântuire**. Unul mânuitor al vorbelor, celălalt al faptelor bune. Unul care clădeşte şi altul care dărâmă. Unul iubitor de greşeală, celălalt duşman al ei. Unul care strică adevărul şi altul care-l restabileşte, lămurindu-l. Unul care fură şi altul care păzeşte să nu se fure."[153]

[153]Tertulian apud http://pildele-cartilor-sfinte.com/biserica.html (accesat pe 16.04.2022).